

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Badanie świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski

RAPORT Z BADANIA TRACKINGOWEGO

Pomiar: wrzesień 2024 r.

Wykonawca badania:
Centrum Badań Marketingowych INDICATOR
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa

Sfinansowano ze środków
**NARODOWEGO FUNDUSZU
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ**

Niniejszy materiał został sfinansowany ze środków **Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**. Za jego treść odpowiada wyłącznie Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

Spis treści

4	<u>Wstęp i informacje o projekcie</u>
7	<u>Metodologia i struktura próby</u>
13	<u>Podsumowanie i główne wnioski</u>
20	<u>Blok I – Największe wyzwania dla Polski a problemy środowiska naturalnego</u>
35	<u>Blok II – Środowisko naturalne i jego ochrona</u>
59	<u>Blok III – Jakość powietrza</u>
69	<u>Blok IV – Gospodarowanie odpadami</u>
78	<u>Blok V – Zmiany klimatu</u>
95	<u>Blok VI – Wspierające ochronę środowiska działania indywidualne i zachowania konsumenckie</u>
107	<u>Wskaźniki</u>

WSTĘP I INFORMACJE O PROJEKCIE

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

| Wstęp

Badanie trackingowe jest realizowane od 2011 r., a dzięki jego cykliczności możemy śledzić dynamikę zmian, jakie zachodzą w świadomości i zachowaniach ekologicznych mieszkańców Polski. Obecnie jest to ósma edycja badania.

Świadomość jest rozumiana jako wiedza i zainteresowanie, które posiadają mieszkańcy Polski w zakresie środowiska naturalnego i jego ochrony. Natomiast zachowania to wszelkie działania, których może podjąć się każdy, aby pozytywnie wpłynąć na stan środowiska.

Raport zawiera aktualne wyniki z badania zrealizowanego w 2024 roku wraz z ich zestawieniem (porównaniem) z wynikami z lat 2011-2022. Należy zwrócić uwagę, że pewne pytania nie zawsze były zadawane w poprzednich latach, bądź były zadawane w zmienionej formie, co zostało opatrzone adekwatnym komentarzem.

Badanie podzielono na sześć obszarów (bloków), pod względem specyfiki poruszanego problemu:

- **Największe wyzwania dla Polski a problemy środowiska naturalnego**
- **Środowisko naturalne i jego ochrona**
- **Jakość powietrza**
- **Gospodarowanie odpadami**
- **Zmiany klimatu**
- **Wspierające ochronę środowiska działania indywidualne i zachowania konsumenckie**

Informacje o badaniu

METODOLOGIA	CATI (Computer Assisted Telephone Interview)
TERMIN REALIZACJI	9 - 27 września 2024 r.
PRÓBA	Reprezentatywna dla mieszkańców Polski N=1000
BŁĄD STATYSTYCZNY	3,1%
KWESTIONARIUSZ	 kwestionariusz

METODOLOGIA I STRUKTURA PRÓBY

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Metodologia

Trackingowe badanie świadomości i zachowań ekologicznych zostało zrealizowane w dniach 9 – 27 września 2024 roku za pomocą techniki **CATI (ang. Computer Assisted Telephone Interview)**, czyli wywiadów telefonicznych wspomaganym komputerowo. Czas przeprowadzenia wywiadu wyniósł średnio **19 minut**.

Ogólnopolska próba badanych w wieku 15 lat i więcej została dobrana losowo i jest reprezentatywna ze względu na zmienne demograficzne takie jak: płeć, wiek i miejsce zamieszkania (wielkość miejscowości i województwo). Maksymalny błąd szacowania dla próby losowej liczącej 1000 osób wynosi +/- 3,1%.

Dane procentowe prezentują wyniki ważone, liczebności – nieważone. Procedurze ważenia nie zostały poddane pytania z metryczki.

W poprzednich latach prowadzone były analogiczne badania – tam, gdzie będzie to możliwe, dane bieżące zestawione zostały z danymi z lat ubiegłych. Natomiast tam, gdzie porównanie nie było możliwe, będzie widoczna odpowiednia informacja. Główne wyniki badania są prezentowane również w podziale na pytania z metryczki. Slajdy z podziałem zostały odpowiednio opisane.

Ze względu na zaokrąglenia wartości po przecinku, w niektórych przypadkach dane na wykresach mogą nie sumować się do 100% i wynosić 99% czy 101%.

Na każdym slajdzie znajduje się treść i numer pytania z kwestionariusza, rodzaj pytania, a także opis próby i ewentualne informacje dodatkowe.

Opis doboru próby

W niniejszym badaniu zastosowano dobór losowy próby, który jest doбором probabilistycznym, a jego podstawową zaletę stanowi możliwość uogólnienia wyniku z próby na populację oraz ilościowe zmierzenie błędu tego uogólnienia.

Prymarny warunek zapewnienia reprezentatywności próby stanowi właściwy operat losowania, przez który rozumie się wykaz elementów populacji generalnej dostępny fizycznie bądź symbolicznie oraz umożliwiający jednocześnie praktyczne dokonanie losowania/wyboru próby.

Operat losowania winien w stopniu wystarczającym odpowiadać populacji generalnej. W przypadku badań telefonicznych istnieje niemal doskonała dostępność operatu losowania, w przeciwieństwie do innych metod badań ilościowych. Telefonia ma obecnie charakter masowy: według raportu Urzędu Komunikacji Elektronicznej telefony komórkowe posiada ponad 97 proc. badanych, a telefony stacjonarne funkcjonują w nieco mniej niż 10 proc. gospodarstw domowych.

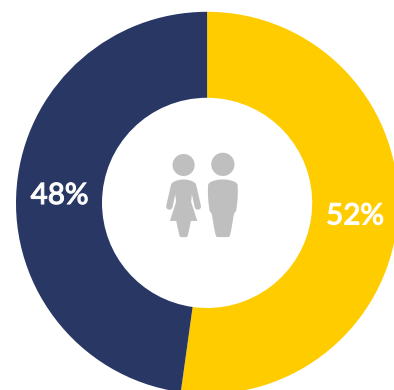
W doborze próby zastosowano metodę Random Digit Dialing (RDD), uznawaną przez badaczy zajmujących się badaniami telefonicznymi wspomaganymi komputerowo za optymalną i klasyczną. Metoda RDD ma tę zaletę, że obejmuje także nienotowane w bazach danych numery telefonów, które można pominąć, jeżeli zostałyby wylosowane z książek telefonicznych.

Pozwala ona na losowe dobranie operatu losowania, a w efekcie uzyskanie reprezentatywności pod względem kluczowych dla celów badawczych cech socjodemograficznych, takich jak: płeć, wiek, miejsce i wielkość miejsca zamieszkania.

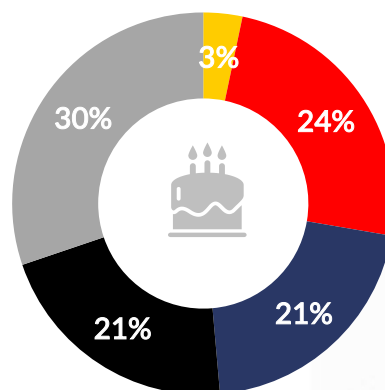
Struktura próby (1/3)

płeć

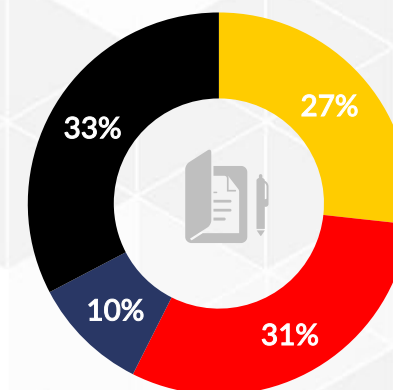
■ kobieta ■ mężczyzna

wiek

■ od 15 do 24 lat ■ 25-34 lata
■ 35-44 lata ■ 45-59 lat
■ 60 i więcej lat

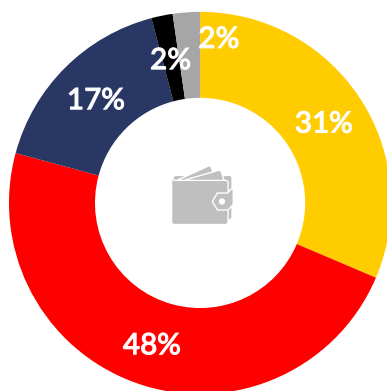
wykształcenie

■ podstawowe i zawodowe
■ średnie
■ pomaturalne
■ wyższe

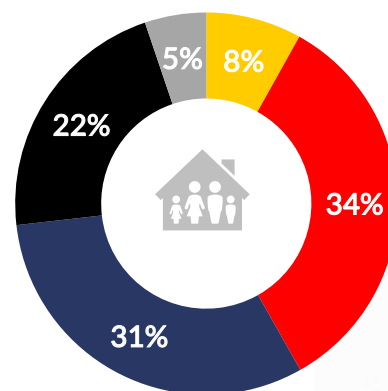
Struktura próby (2/3)

dochód netto na osobę
w gospodarstwie

- do 2000 zł
- od 2000 zł do 4500 zł
- powyżej 4500 zł
- trudno powiedzieć
- odmowa odpowiedzi

wielkość gospodarstwa
domowego

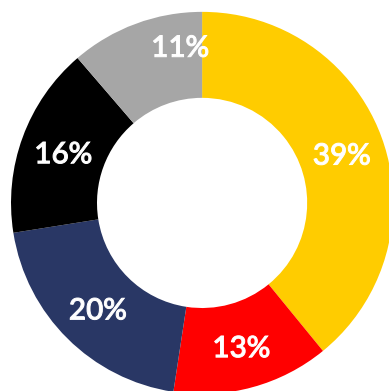
- 1 osoba
- 2 osoby
- 3 osoby
- 4 osoby
- 5 i więcej osób

sytuacja zawodowa
respondenta

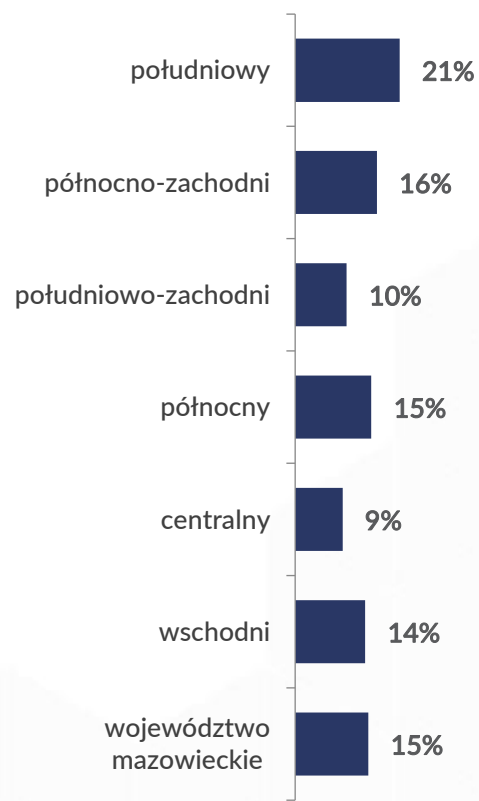
Struktura próby (3/3)

wielkość miejscowości

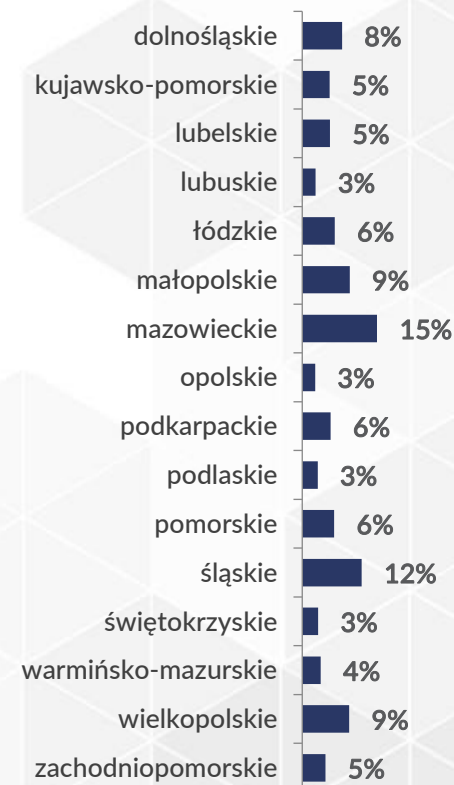

- Wieś
- Miasto do 20 tys. mieszkańców
- Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców
- Miasto od 100 tys. do 500 tys. mieszkańców
- Miasto powyżej 500 tys. mieszkańców

region

województwo

PODSUMOWANIE I GŁÓWNE WNIOSKI

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Podsumowanie

Blok I: Największe wyzwania dla Polski a problemy środowiska naturalnego

- Trzy najważniejsze w rankingu wyzwania dla Polski pozostają bez zmian w porównaniu z poprzednią falą badania. Najwięcej problemów do rozwiązania Polska ma w obszarze **ochrony zdrowia (55%), wymiaru sprawiedliwości (34%) oraz oświaty i wychowania (31%)**. Nadal istotnym problemem, związanym z wojną w Ukrainie, jest **bezpieczeństwo energetyczne (29%)**. **Ochrona środowiska** jest ważna dla 25% badanych.
- W porównaniu z badaniem z 2022 wzrosła ważność problemu **ochrony zdrowia (+3%) i wymiaru sprawiedliwości (+4%)**. Wzrosty widoczne są też w przypadku gospodarki (+3%), obrony narodowej (+3%), pracy i polityki społecznej (+3%) oraz infrastruktury (+4%). Nie zanotowano natomiast żadnych istotnych spadków.
- W przypadku zagrożeń środowiska naturalnego największym problemem jest **zanieczyszczenie powietrza (57%), hałas (43%) i zanieczyszczenie wód (43%)**. **Zmiany klimatu** jako istotny problem wskazuje 18% badanych.
- W porównaniu z rokiem 2022 największy, ponad czterokrotny wzrost odnotowano dla problemu **hałasu (+33%)**. Znacznie wzrosło również znaczenie problemu **wyczerpywania się zasobów naturalnych (+17%) oraz katastrof naturalnych (+19%)**. Spadki obserwujemy w przypadku odpadów, niskich zasobów wody i katastrof wywołanych przez człowieka. **Zmiany klimatu wskazało 8% badanych mniej niż w poprzednim pomiarze.**

Podsumowanie

Blok II: Środowisko naturalne i jego ochrona

- W tegorocznym badaniu **ocena stanu środowiska naturalnego w Polsce wzrosła** w porównaniu do 2022 roku (28% wobec 20% pozytywnych wskazań). Ocena stanu środowiska w okolicy, choć pozostaje dwukrotnie wyższa, nie zmieniła się dla sumy wskazań pozytywnych, spadł natomiast o 9 punktów procentowych odsetek najwyższych ocen.
- Troska o przyszłe pokolenia pozostaje najważniejszym powodem dbania o środowisko, a odsetek wskazań nie zmienił się w porównaniu z pomiarem z 2022 roku. Istotny wzrost, a zarazem powrót do wyniku sprzed 4 lat notujemy dla **przyrody samej w sobie** (50% wobec 41% w 2022 i 49% w 2020).
- Stan środowiska zależy przede wszystkim od aktywności każdego z nas (64%) i tu nie obserwujemy istotnej zmiany w czasie. Nieco wzrósł odsetek wskazań na uznanie przez społeczeństwo ochrony środowiska za ważny problem (36% wobec 33% w 2022).
- Czynniki wpływające na stan środowiska, na które należy zwrócić uwagę, wskazywane częściej przez osoby z wyższym wykształceniem, to **odpowiedzialność biznesu oraz dostępność narzędzi wsparcia na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych**.
- Źródła informacji na temat środowiska naturalnego to przede wszystkim internet i tu notujemy wzrost (77% wobec 74% w 2022). **Wzrosło także znaczenie kampanii społecznych (+9%) oraz znajomych (+7%)**. Stopniowo spada natomiast odsetek osób czerpiących informacje z prasy.
- Za kształtowanie postaw i zachowań ekologicznych najczęściej każdy jest odpowiedzialny indywidualnie, choć tu notujemy spadek (41% wobec 44% w 2022). Spadło też znaczenie rodziny (27% wobec 31%) i władz centralnych (24% wobec 31%), **wzrosło natomiast znaczenie władz samorządowych (26% wobec 22%)**.

Podsumowanie

Blok III: Jakość powietrza

- Najważniejsza przyczyna zanieczyszczenia powietrza w Polsce to **emisja zanieczyszczeń z przemysłu**. Kolejnym powodem jest emisja z indywidualnych źródeł, czyli pieców w gospodarstwach domowych. Na kolejnych miejscach obserwujemy zmianę. Zanieczyszczenia z krajów sąsiadujących wskazywane było istotnie częściej niż w badaniu z 2022 roku. Emisja z transportu samochodowego nieco rzadziej była wymieniana, na co może mieć wpływ rosnąca liczba ekologicznych aut i wzrost znaczenia innych środków transportu miejskiego.
- Najwięcej, bo 35% Polaków korzysta z **podłączenia do sieci ciepłowniczej**. Rzadziej, jako źródło ogrzewania, wymieniany jest piec gazowy (29%) i węglowy (14%). Struktura ta nie uległa zmianie w porównaniu do pomiaru z 2022 roku. Nadal najwięcej urządzeń ciepłowniczych bazujących na węglu znajduje się na terenach wiejskich.
- 45% osób korzystających z węgla lub brykietu **planuje zmienić swój piec na bardziej ekologiczne źródło energii**. Osoby, które nie planują zmiany (54%) uzasadniają swoją decyzję przede wszystkim wysokimi kosztami takiej inwestycji.
- Działania w celu poprawy jakości powietrza, które należy podjąć to **wymiana starych pieców węglowych na piece niskoemisyjne (63%) oraz stosowanie odnawialnych źródeł energii (63%)**. Odsetki wskazań nie uległy tu zmianie w porównaniu z poprzednim pomiarem. Natomiast najważniejsze **działania związane z transportem** to wspieranie transportu rowerowego (55%), rozwój transportu zbiorowego (39%) i wprowadzenie stref czystego transportu (25%).

Podsumowanie

Blok IV: Gospodarowanie odpadami

- **Regularnie segregowane odpadów deklaruje 88% badanych**, co oznacza spadek o 8 punktów procentowych w porównaniu z badaniem z 2022 roku. Wzrósł natomiast odsetek osób, które segregują sporadycznie.
- Osoby, które nie segregują śmieci, uważają, że w okolicy brakuje pojemników (41%) oraz w domu nie mają miejsca na segregowanie odpadów (38%).
- Wraz ze spadkiem odsetka segregujących regularnie, spadły odsetki wskazań na poszczególne segregowane typy odpadów. Najwyższe spadki notujemy dla leków i świetlówek.
- **Aż 62% pozytywnie ocenia obecny system selektywnego gospodarowania odpadami.** Jest to istotny i duży wzrost w porównaniu z pomiarem z 2022 roku i rekordowo wysoka ocena w historii projektu. Wyżej od ogółu badanych oceniają system osoby w wieku 35-44 lata, zaś niżej mieszkańcy miast 20-100 tys. mieszkańców.
- Polacy kupują lub korzystają z otrzymanych używanych produktów. Najczęściej jest to odzież i tekstylia – aż 44% badanych deklaruje, że takie otrzymali. Inne wymieniane przez respondentów rzeczy to meble (10%) i sprzęt RTV/AGD (9%).

Podsumowanie

Blok V: Zmiany klimatu

- **Zmiany klimatu to problem istotny dla 83% badanych.** Notujemy tu znaczny spadek odpowiedzi pozytywnych (o 8 punktów procentowych) i jeszcze bardziej niepokojący spadek odpowiedzi top box „ważne”, który sięga aż 24 punktów procentowych.
- W opinii respondentów działania na rzecz minimalizacji niekorzystnych skutków zmian klimatu powinien podejmować przede wszystkim każdy z nas (64% - wzrost o 4 punkty) oraz władza na szczeblu centralnym (33% - spadek o 20 punktów). Na kolejnych miejscach, bez istotnych zmian w porównaniu do badania z 2022 roku, znalazły się instytucje międzynarodowe (23%) oraz władze samorządowe (18%).
- **Ponad połowa badanych (51%) jest zdania, że Polska powinna już teraz zredukować emisję gazów cieplarnianych.** Wskaźnik ten jest zbliżony do poprzedniego pomiaru.
- Działania informacyjne i edukacyjne w zakresie ekologii i zmian klimatu prowadzone w ciągu ostatniego roku zauważyło **60% badanych** (spadek o 9 punktów).
- Aż 80% respondentów dostrzega wzrost występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Zdecydowana większość podjęła też działania, aby zapobiegać ich skutkom. Najczęściej wymieniane jest oszczędzanie wody podczas suszy (52%) oraz dbanie o zieleń w okolicy (39%).
- Działania, które powinny podjąć władze centralne i samorządowe w celu adaptacji do zmian klimatu dotyczą przede wszystkim **zazieleniania miast oraz zbierania wody deszczowej.**

Podsumowanie

Blok VI: Wspierające ochronę środowiska i klimatu działania indywidualne i zachowania konsumenckie

- Najczęściej wskazywane przez badanych zachowania proekologiczne to **ograniczenie zużycia wody** (95% wskazań – bez zmian wobec pomiaru z 2022), **korzystanie z komunikacji miejskiej lub roweru** (67% - bez zmian) oraz **ponoszenie dodatkowych kosztów dla rozwiązań proekologicznych** (67% - spadek o 5 punktów). Rozważanie zakupu ekologicznego samochodu deklaruje 11% respondentów.
- **Aż 92% mieszkańców Polski twierdzi, że oszczędza energię** w swoim gospodarstwie domowym. Najczęściej wskazywane sposoby oszczędzania to gaszenie świateł w nieużywanych pomieszczeniach (95%), stosowanie energooszczędnych źródeł światła (88%) oraz zakup energooszczędnych urządzeń gospodarstwa domowego (74%). Dla wszystkich obserwujemy spadki w porównaniu z badaniem z 2022 roku.
- **Niemal połowa (46%) badanych deklaruje, że planuje dodatkowe działania umożliwiające zwiększenie efektywności energetycznej.** Jest to wynik wyższy o 13 punktów procentowych od wskaźnika z poprzedniej fali.
- **Ponad połowa respondentów (56%) jest skłonnych do skorzystania z czystej energii, nawet jeśli wiązałoby się to z wyższymi kosztami.** Jest to wynik o 10 punktów procentowych niższy w porównaniu z pomiarem w 2022 roku. Obserwujemy jednak spadek odsetka tych, którzy zapłaciliby do 10% więcej, a wzrost deklarujących 10-20%.

NAJWIĘKSZE WYZWANIA DLA POLSKI A PROBLEMY ŚRODOWISKA NATURALNEGO

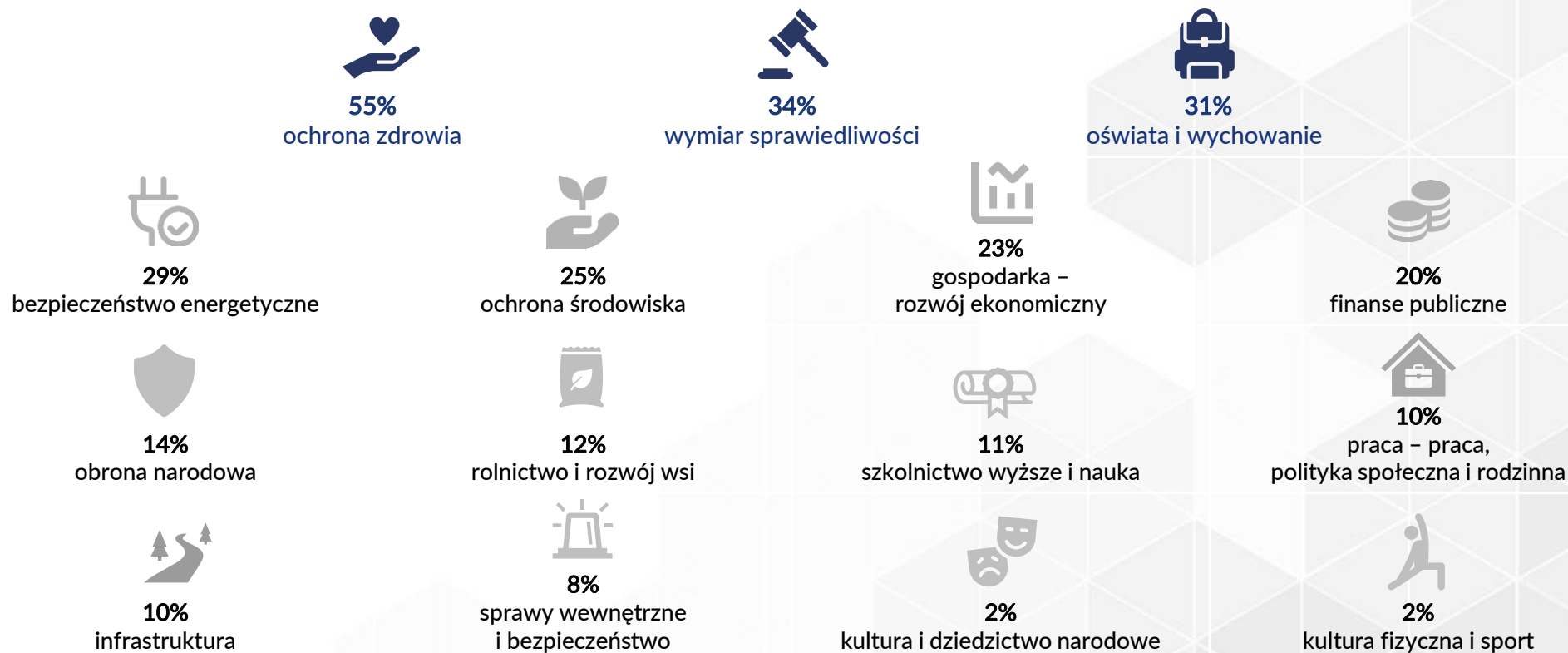
W rozdziale zostały poruszone następujące zagadnienia:

- Jak postrzegane są współczesne problemy Polski - jak na ich tle postrzegane są problemy środowiska naturalnego.
- Jak postrzegane są problemy związane ze środowiskiem naturalnym - które uważane są za mniej, a które za bardziej ważne.

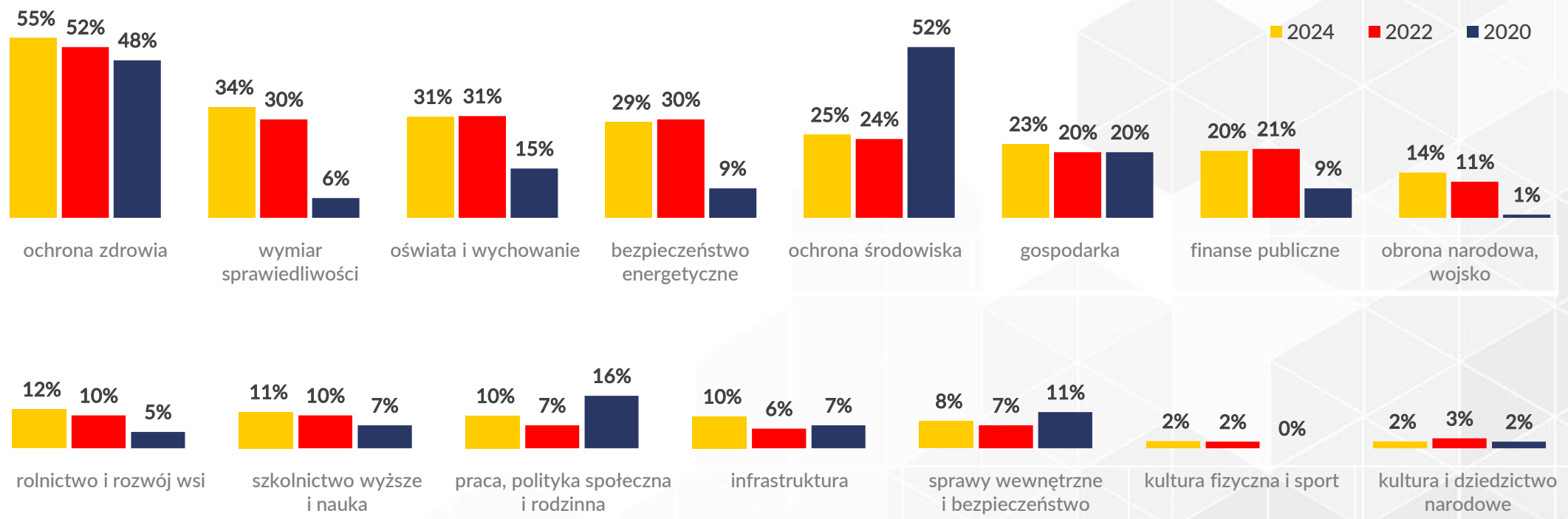
Największe wyzwania dla Polski

P1. Za chwilę odczytam obszary/kategorie, a Pana/ią będę prosił/a o wskazanie maksymalnie trzech dziedzin, w których Pana/i zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

Największe wyzwania dla Polski

P1. Za chwilę odczytam obszary/kategorie, a Pana/ią będę prosił/a o wskazanie maksymalnie trzech dziedzin, w których Pana/i zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

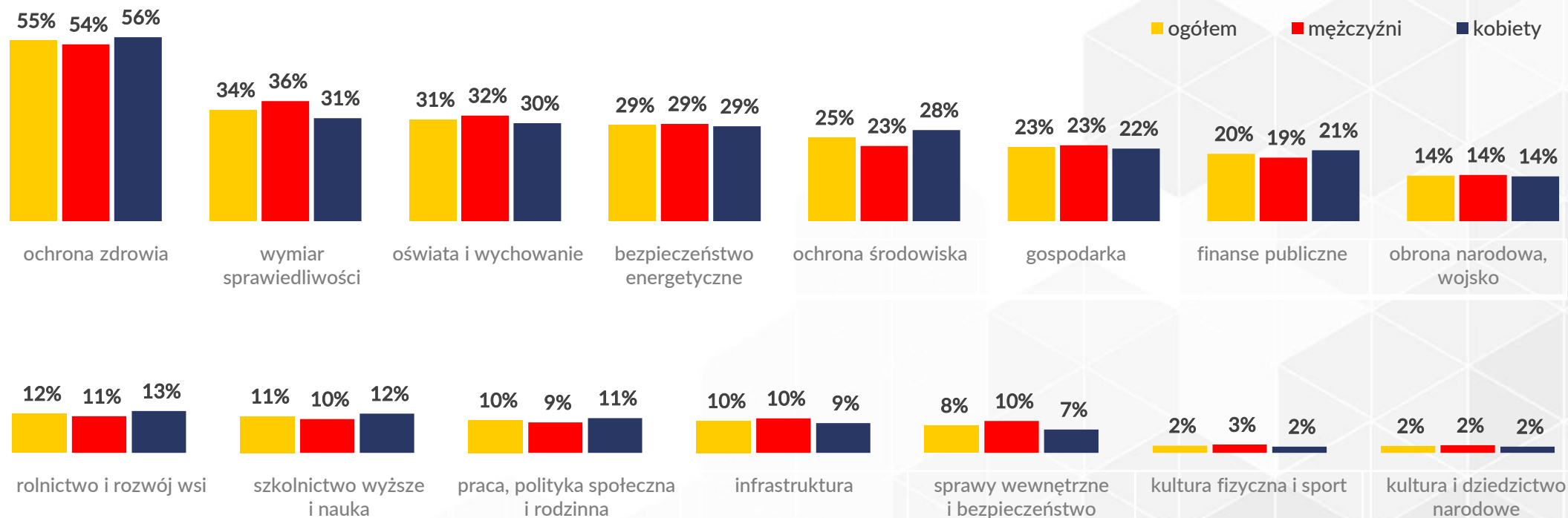

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Podstawa: wszyscy badani, 2024: n=1000; 2022: n=1000, 2020: n=1015
Pytanie wielokrotnego wyboru (maksymalnie 3 odpowiedzi)

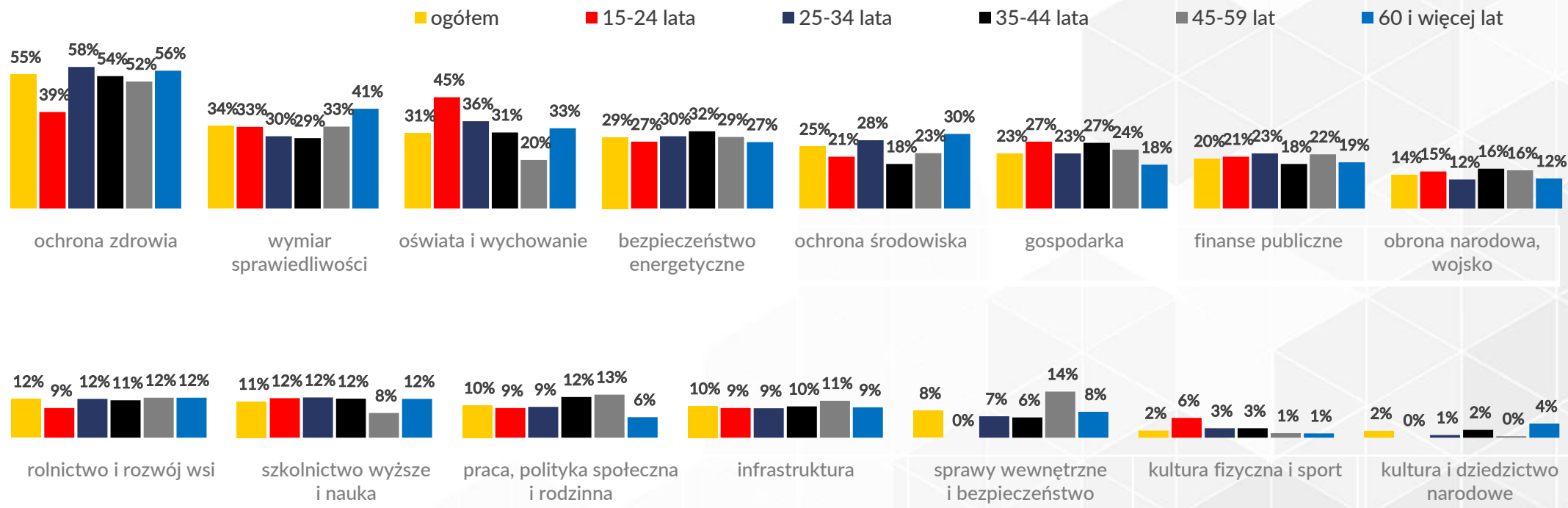
Największe wyzwania dla Polski

P1. Za chwilę odczytam obszary/kategorie, a Pana/ią będę prosił/a o wskazanie maksymalnie trzech dziedzin, w których Pana/i zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

Największe wyzwania dla Polski

P1. Za chwilę odczytam obszary/kategorie, a Pana/ią będę prosił/a o wskazanie maksymalnie trzech dziedzin, w których Pana/i zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

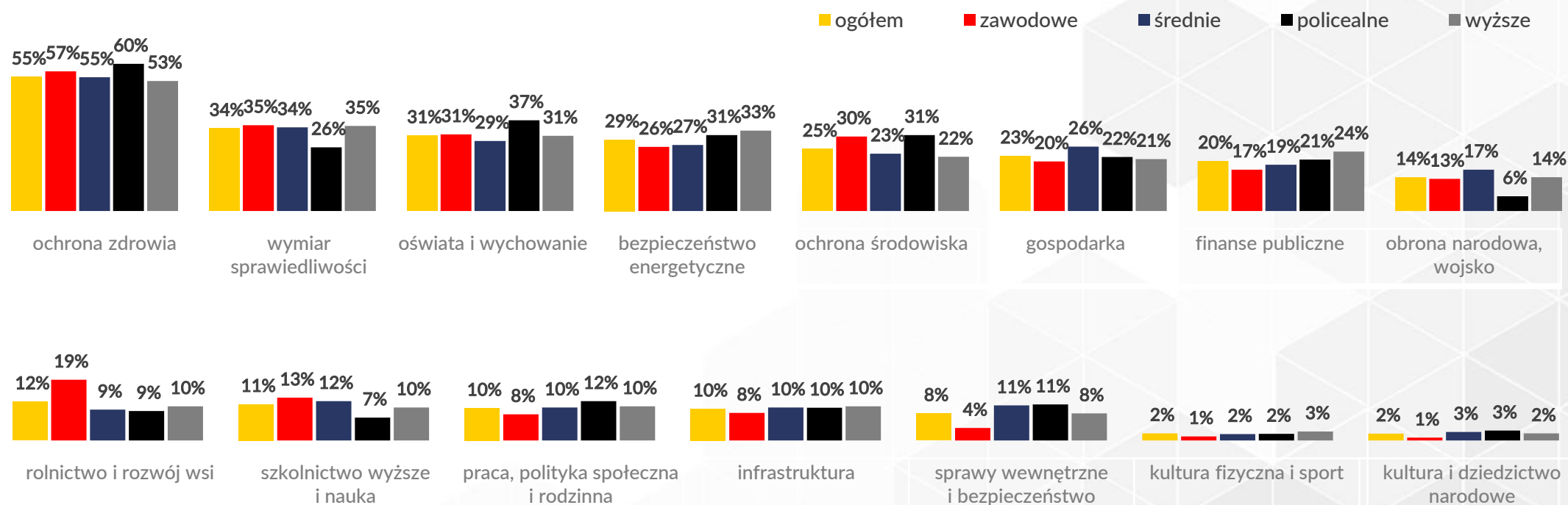
Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Podstawa: wszyscy badani, n=1000; 15-24 lata, n=33*; 25-34 lata, n=244, 35-44 lata, n=209, 45-59 lat, n=212, 60 i więcej lat, n=302
Pytanie wielokrotnego wyboru (maksymalnie 3 odpowiedzi)

* Uwaga, niska podstawa

Największe wyzwania dla Polski

P1. Za chwilę odczytam obszary/kategorie, a Pana/ią będę prosił/a o wskazanie maksymalnie trzech dziedzin, w których Pana/i zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

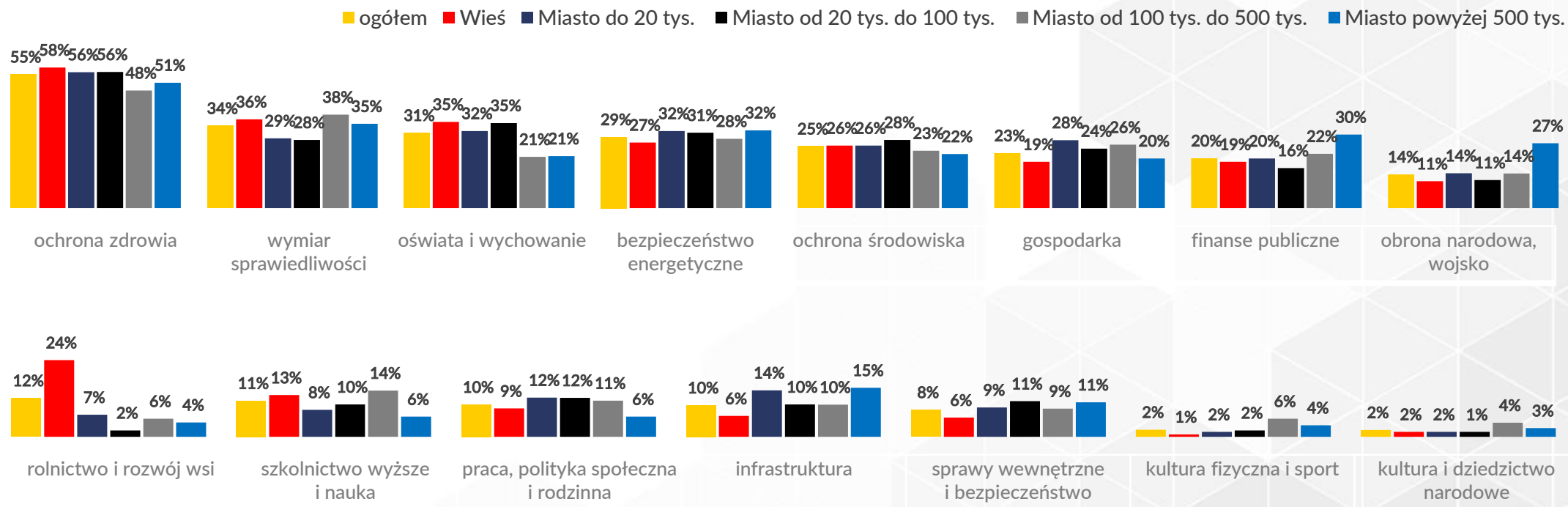

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Podstawa: wszyscy badani, n=1000; Wykształcenie: zawodowe, n=237, średnie, n=308, policealne, n=100, wyższe, n=326
Ze względu na niskie liczebności nie zostały zaprezentowane dane dla niższych poziomów wykształcenia
Pytanie wielokrotnego wyboru (maksymalnie 3 odpowiedzi)

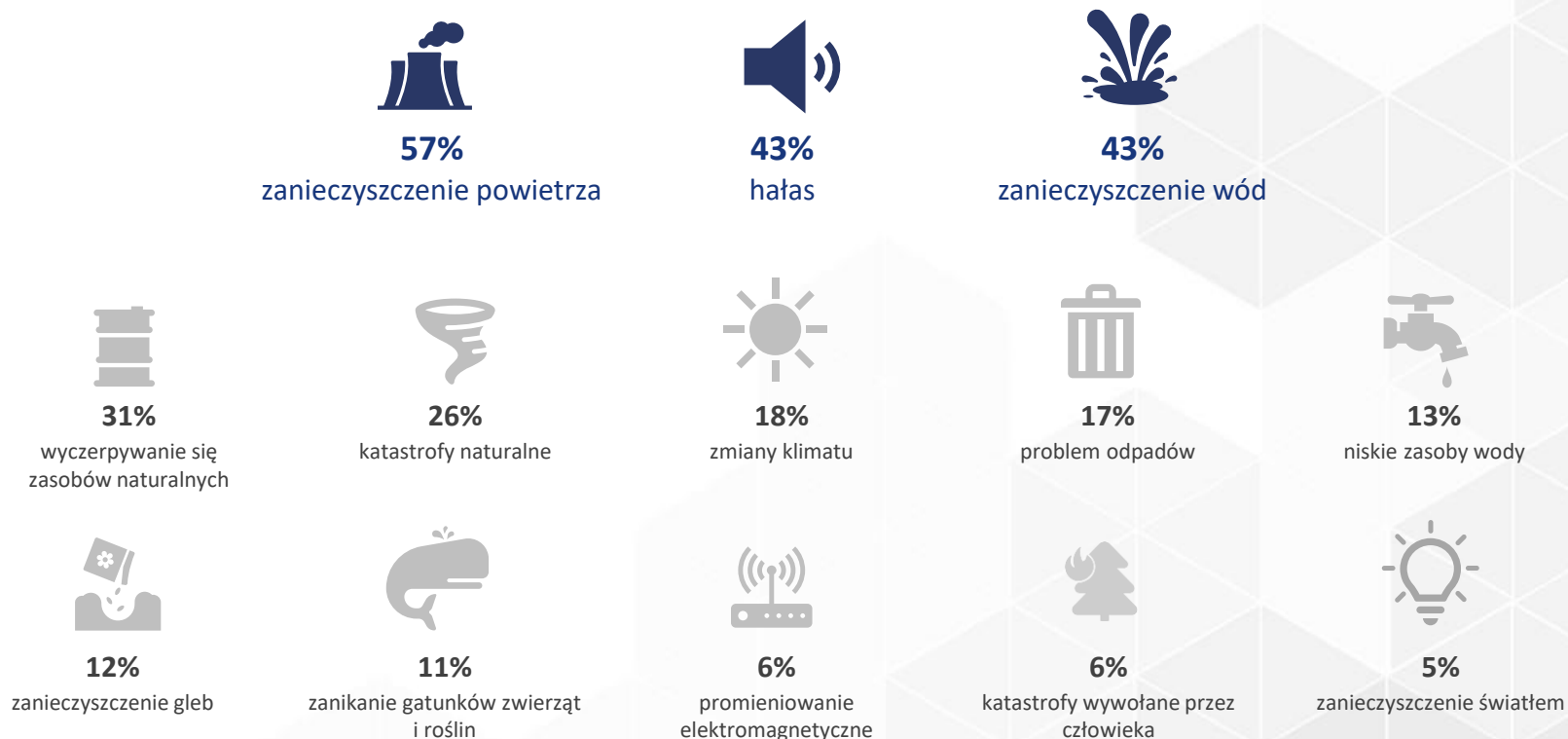
Największe wyzwania dla Polski

P1. Za chwilę odczytam obszary/kategorie, a Pana/ią będę prosił/a o wskazanie maksymalnie trzech dziedzin, w których Pana/i zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

Problemy środowiska naturalnego

P2. Za chwilę odczytam różne problemy występujące w obszarze środowiska naturalnego w Polsce. Pana/ią będę prosił/a o wskazanie maksymalnie trzech dziedzin, w których Pana/i zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

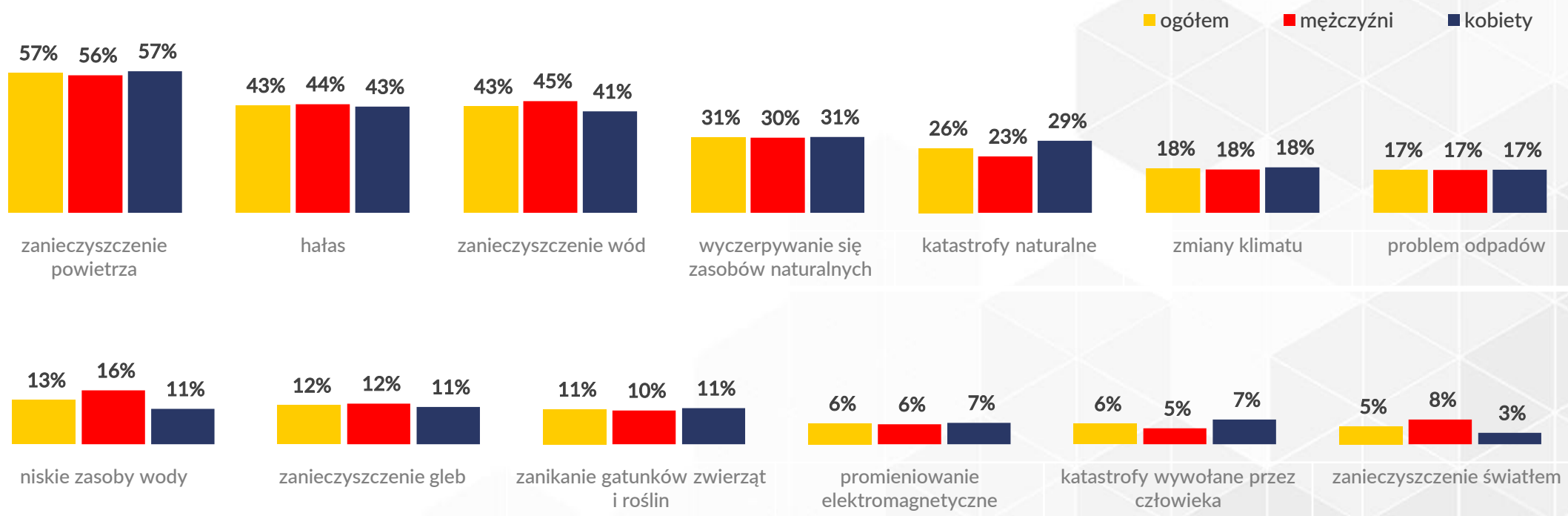
Problemy środowiska naturalnego

P2. Za chwilę odczytam różne problemy występujące w obszarze środowiska naturalnego w Polsce. Pana/ią będę prosił/a o wskazanie maksymalnie trzech dziedzin, w których Pana/i zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

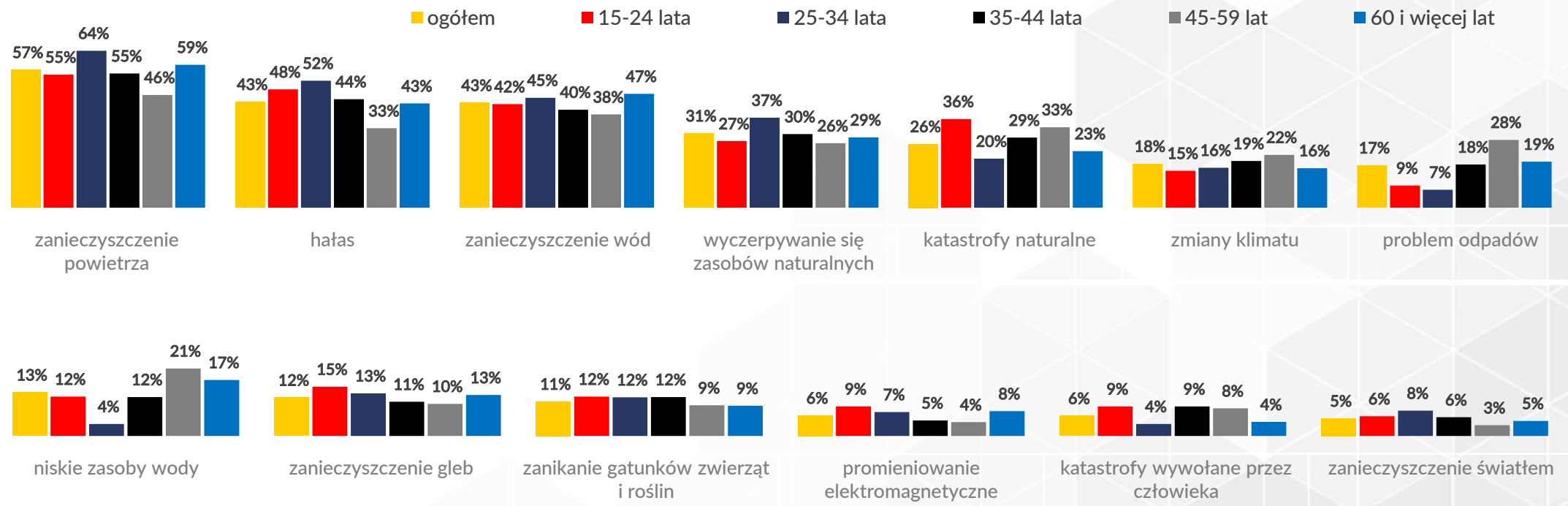
Problemy środowiska naturalnego

P2. Za chwilę odczytam różne problemy występujące w obszarze środowiska naturalnego w Polsce. Pana/ią będę prosił/a o wskazanie maksymalnie trzech dziedzin, w których Pana/i zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

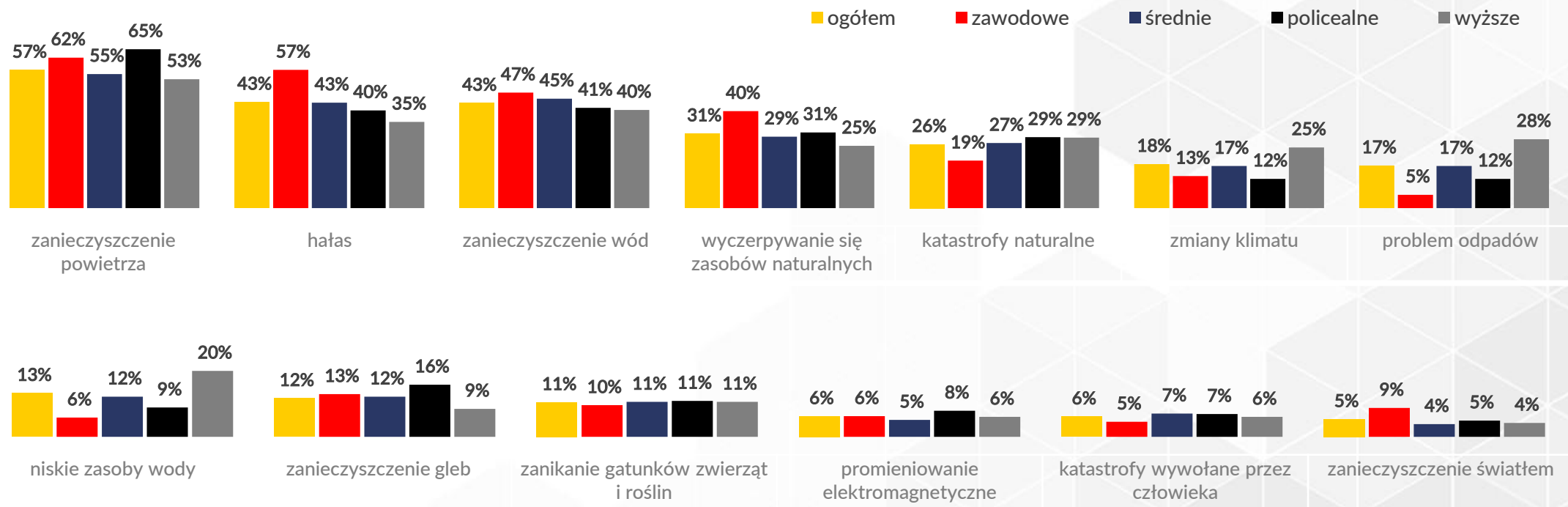
Problemy środowiska naturalnego

P2. Za chwilę odczytam różne problemy występujące w obszarze środowiska naturalnego w Polsce. Pana/ią będę prosił/a o wskazanie maksymalnie trzech dziedzin, w których Pana/i zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

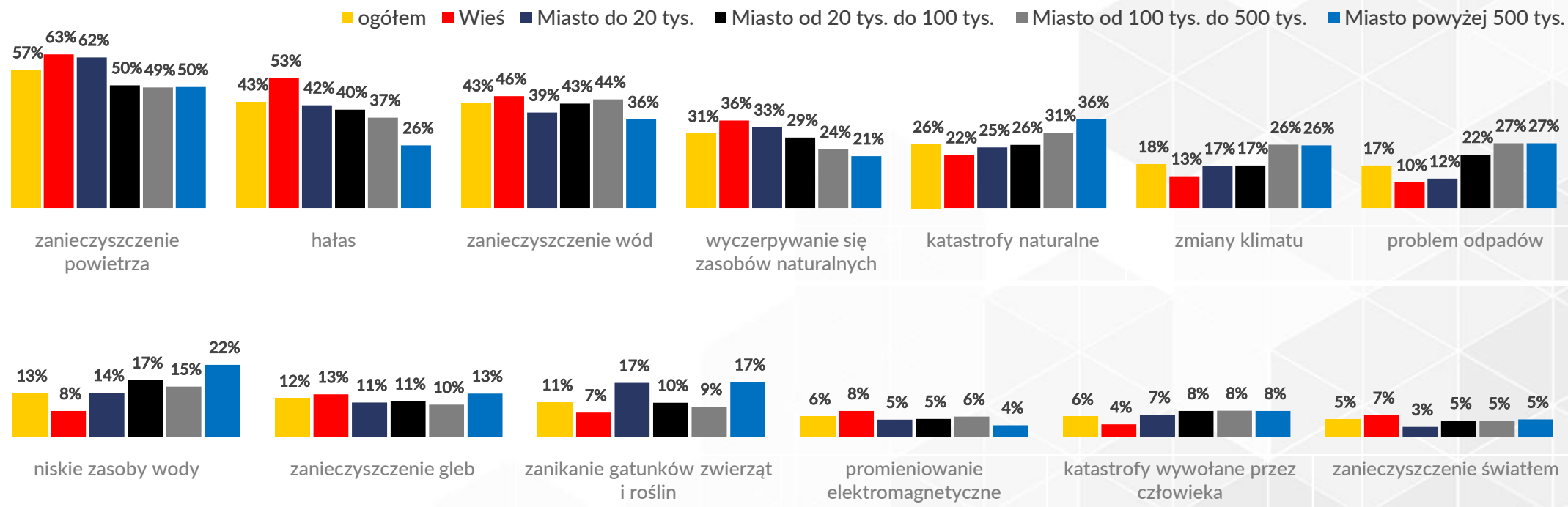
Problemy środowiska naturalnego

P2. Za chwilę odczytam różne problemy występujące w obszarze środowiska naturalnego w Polsce. Pana/ią będę prosił/a o wskazanie maksymalnie trzech dziedzin, w których Pana/i zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

Problemy środowiska naturalnego

P2. Za chwilę odczytam różne problemy występujące w obszarze środowiska naturalnego w Polsce. Pana/ią będę prosił/a o wskazanie maksymalnie trzech dziedzin, w których Pana/i zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

Omówienie wyników

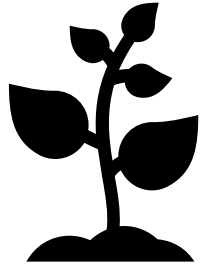
- Płeć** W przypadku największych wyzwań dla Polski nie obserwujemy istotnych różnic między kobietami a mężczyznami. Wszyscy na pierwszych miejscach wskazują ochronę zdrowia, wymiar sprawiedliwości oraz oświatę i wychowanie. Główne problemy związane ze środowiskiem naturalnym (zanieczyszczenie powietrza i wód oraz hałas) również nie różnicuje płeć respondenta. Wśród tych wskazywanych na dalszych miejscach obserwujemy kilka różnic. Dla kobiet istotniejsze są katastrofy naturalna, zaś dla mężczyzn zanieczyszczenie światłem i niskie zasoby wody.
- Wiek** Dla najmłodszych i najstarszych badanych istotniejsze są problemy związane z oświatą. Respondenci powyżej 60 roku życia częściej wskazują ochronę środowiska. Dla osób w wieku 45-59 lat ważniejsze niż dla pozostałych są kwestie spraw wewnętrznych i bezpieczeństwa. Badani w wieku 25-34 lata częściej wskazują problemy środowiska związane z zanieczyszczeniem powietrza i hałasem. Dla osób powyżej 35 roku życia istotniejsze są niskie zasoby wody i problem odpadów.
- Miejscowość** Dla mieszkańców wsi istotnie ważniejszym niż dla pozostałych problemem są kwestie rolnictwa i rozwoju wsi. Mieszkańcy największych miast częściej wskazują kwestie infrastruktury, finansów publicznych oraz wojska i obronności. Co ciekawe, dla mieszkańców wsi istotne problemy środowiska to hałas i zanieczyszczenie powietrza. Mieszkańcy dużych miast częściej wskazują problem odpadów, katastrofy naturalne i zmianę klimatu oraz niskie zasoby wody i zanikanie gatunków.
- Wykształcenie** W przypadku wyzwań dla Polski nie notujemy wielu różnic ze względu na wykształcenie. Osoby z wykształceniem zawodowym częściej wskazują problemy wsi, a te ze średnim – sprawy wewnętrzne i bezpieczeństwo. Problemy związane z ochroną środowiska częściej wskazywane przez badanych z wykształceniem zawodowym to hałas i wyczerpywanie się zasobów naturalnych. Osoby z wyższym wykształceniem częściej wskazują problem odpadów, niskie zasoby wody i zmiany klimatu.
- Dochód** Dochód również mało różnicuje wskazania problemów Polski. Osoby o najwyższych dochodach częściej wskazują sprawy wewnętrzne i bezpieczeństwo. Problem odpadów, niskie zasoby wody i zmiany klimatu częściej wskazują osoby o najwyższych dochodach. Ci o najniższych dochodach częściej widzą problemy związane z hałasem i zanieczyszczeniem powietrza.

Omówienie wyników

- Zdaniem badanych najczęściej problemów do rozwiązania Polska ma w obszarze: **ochrony zdrowia (55%), wymiaru sprawiedliwości (34%) oraz oświaty i wychowania (31%)**. Nadal istotnym problemem, związanym z wojną w Ukrainie, jest **bezpieczeństwo energetyczne (29%)**. **Ochrona środowiska** jest istotna dla 25% badanych.
- W porównaniu z pomiarem z 2022 **wzrosło znaczenie ochrony zdrowia i wymiaru sprawiedliwości**. Wzrosty notujemy też w przypadku gospodarki, obrony narodowej, pracy i polityki społecznej oraz infrastruktury. Nie zanotowano natomiast żadnych istotnych spadków.
- W przypadku zagrożeń środowiska naturalnego największym problemem jest **zanieczyszczenie powietrza (57%), hałas (43%) i zanieczyszczenie wód (43%)**. **Zmiany klimatu** jako istotny problem wskazuje 18% badanych.
- W porównaniu z rokiem 2022 największy, ponad czterokrotny wzrost odnotowano dla problemu **hałasu (+33%)**. Znacznie wzrosło również znaczenie problemu **wyczerpywania się zasobów naturalnych (+17%)** oraz **katastrof naturalnych (+19%)**. Spadki obserwujemy w przypadku odpadów, niskich zasobów wody i katastrof wywołanych przez człowieka. **Zmiany klimatu** wskazało 8% badanych mniej niż w poprzednim pomiarze.

ŚRODOWISKO NATURALNE I JEGO OCHRONA

W rozdziale zostały poruszone następujące zagadnienia:

- Jak oceniany jest aktualny stan środowiska naturalnego w Polsce?
- Jak oceniany jest aktualny stan środowiska naturalnego w okolicy miejsca zamieszkania respondentów?
- Co motywuje do ochrony środowiska przyrodniczego?
- Od czego zależy poprawa stanu środowiska?
- Jak postrzegana jest odpowiedzialność za stan środowiska naturalnego?
- Jakie są główne źródła informacji o sprawach środowiska naturalnego?
- Kto powinien odpowiadać za kształtowanie postaw i zachowań ekologicznych?

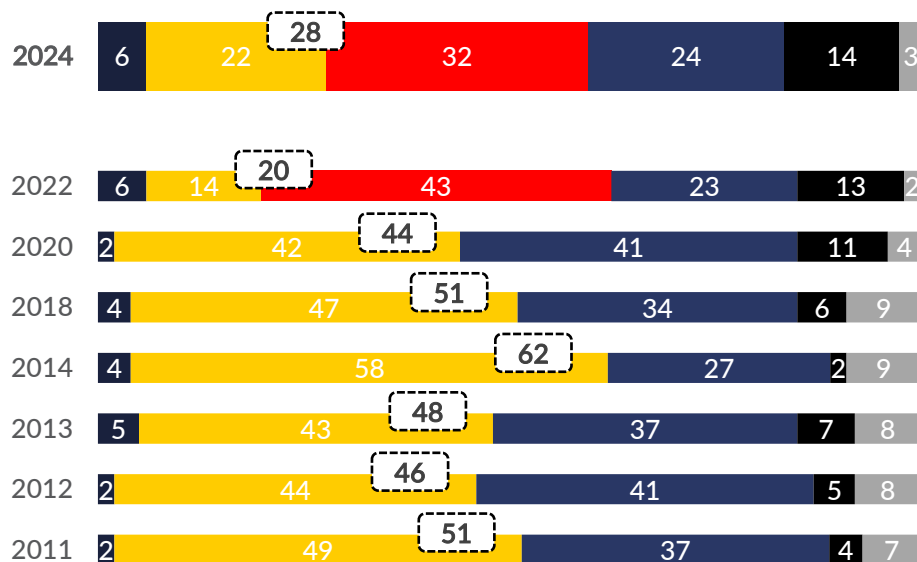

Ocena stanu środowiska

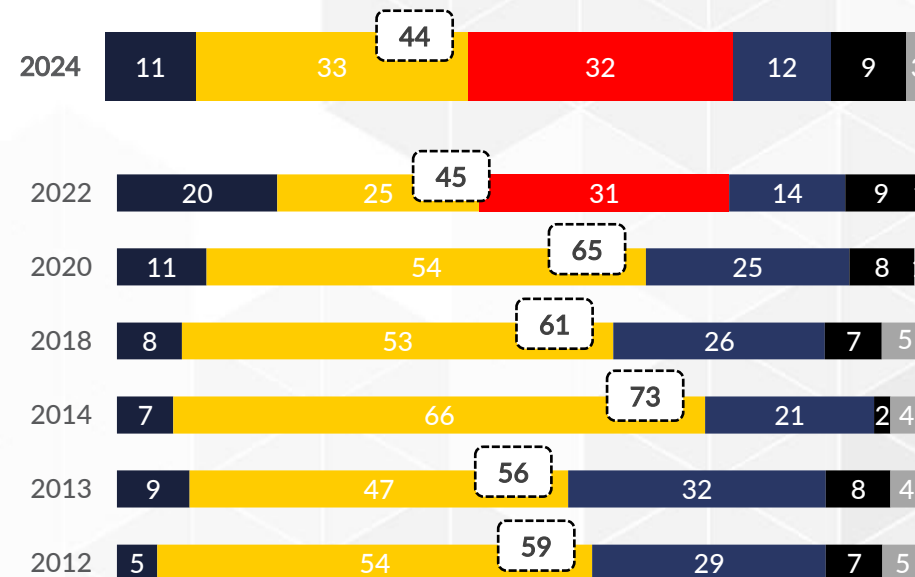
P3. Proszę dokończyć zdanie. Stan obecny środowiska naturalnego w Polsce oceniam ...
Stan obecny środowiska naturalnego w swojej okolicy zamieszkania oceniam ...

W POLSCE

■ dobrze ■ raczej dobrze ■ ani dobrze ani źle ■ raczej źle ■ źle ■ trudno powiedzieć

W OKOLICY ZAMIESZKANIA

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

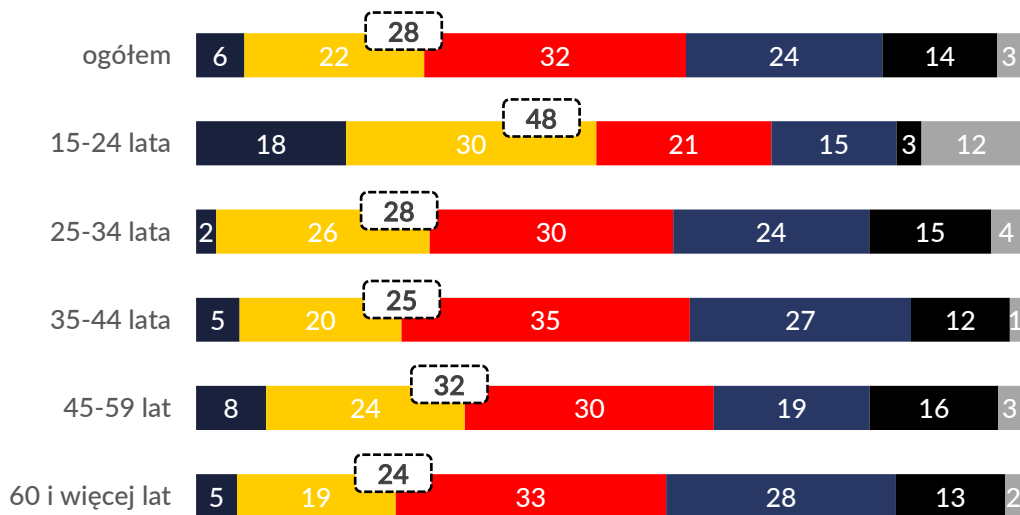
Podstawa: wszyscy badani, 2024: n=1000; 2022: n=1000, 2020: n=1015, 2018: n=1010, 2014: n=1000, 2013: n=1000, 2012: n=1000, 2011: n=1004
Pytanie jednokrotnego wyboru; Dane w %
W roku 2022 zmiana kafeterii odpowiedzi

Ocena stanu środowiska w Polsce

P3. Proszę dokończyć zdanie. Stan obecny środowiska naturalnego w Polsce oceniam ...

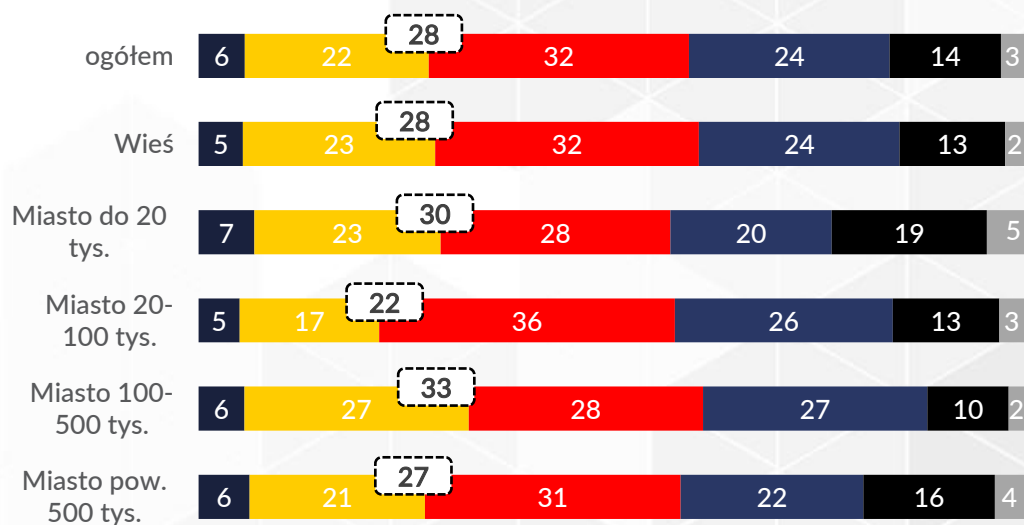
WIEK

■ dobrze ■ raczej dobrze ■ ani dobrze ani źle ■ raczej źle ■ źle ■ trudno powiedzieć

WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI

■ dobrze ■ raczej dobrze ■ ani dobrze ani źle ■ raczej źle ■ źle ■ trudno powiedzieć

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

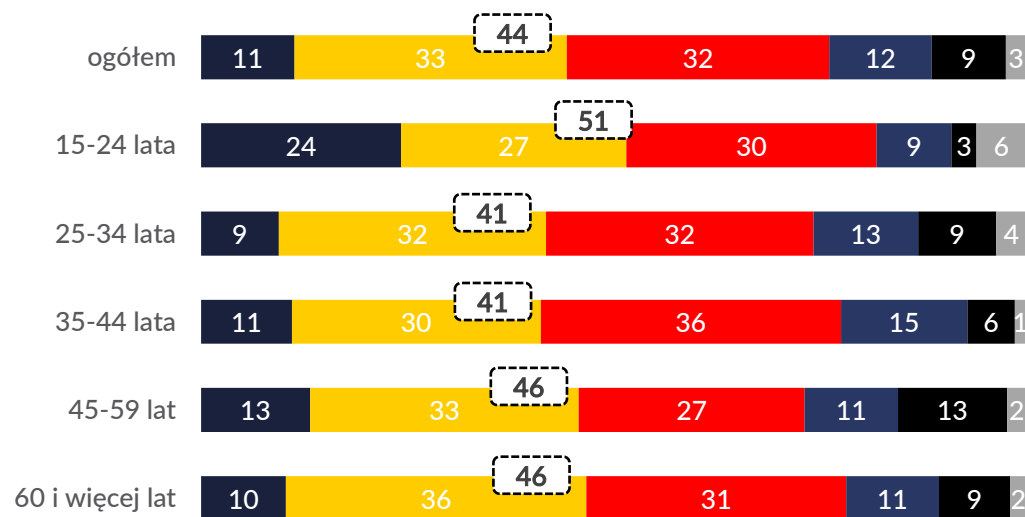
Podstawa: wszyscy badani, n=1000; 15-24 lata, n=33*; 25-34 lata, n=244, 35-44 lata, n=209, 45-59 lat, n=212, 60 i więcej lat, n=302
wieś, n=391, miasto do 20 tys., n=133, miasto 20-100 tys., n=201, miasto 100-500 tys., n=162, miasto pow. 500 tys., n=113
Pytanie jednokrotnego wyboru; Dane w %; * Uwaga, niska podstawa

Ocena stanu środowiska w okolicy

P3. Proszę dokończyć zdanie. Stan obecny środowiska naturalnego w swojej okolicy zamieszkania oceniam ...

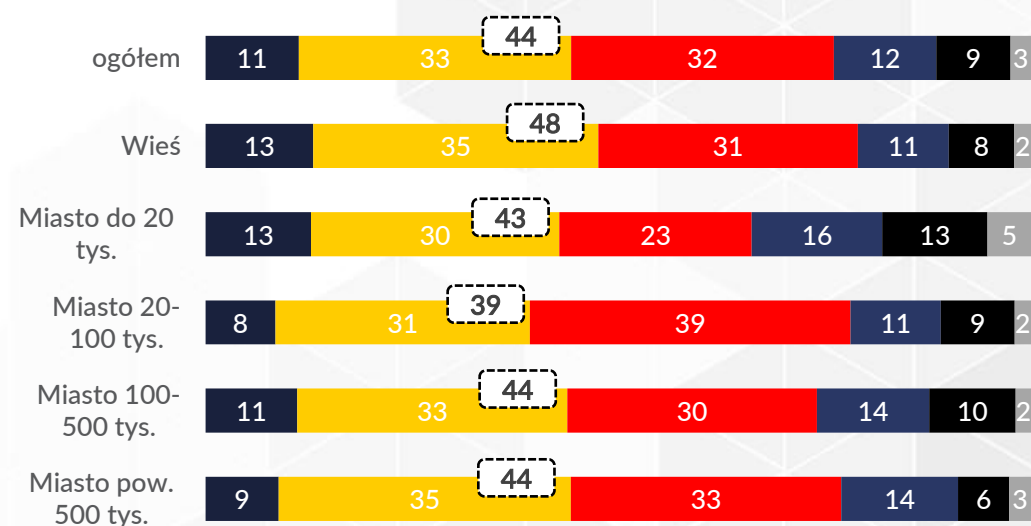
WIEK

■ dobrze ■ raczej dobrze ■ ani dobrze ani źle ■ raczej źle ■ źle ■ trudno powiedzieć

WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI

■ dobrze ■ raczej dobrze ■ ani dobrze ani źle ■ raczej źle ■ źle ■ trudno powiedzieć

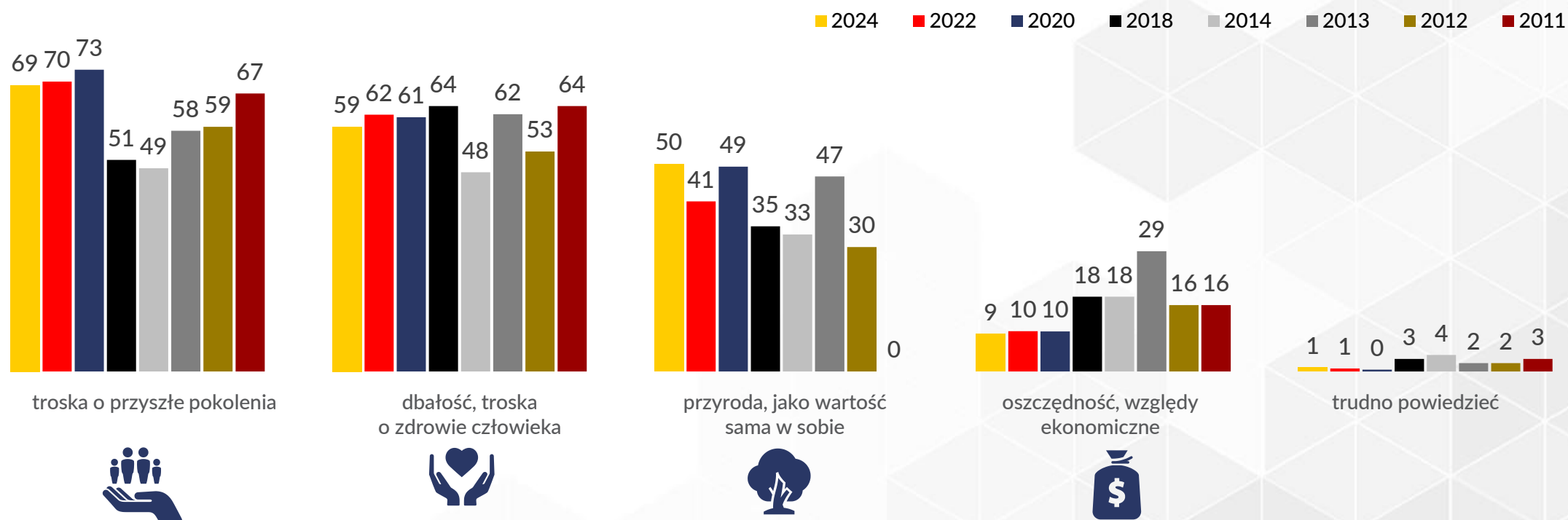

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Podstawa: wszyscy badani, n=1000; 15-24 lata, n=33*; 25-34 lata, n=244, 35-44 lata, n=209, 45-59 lat, n=212, 60 i więcej lat, n=302
wieś, n=391, miasto do 20 tys., n=133, miasto 20-100 tys., n=201, miasto 100-500 tys., n=162, miasto pow. 500 tys., n=113
Pytanie jednokrotnego wyboru; Dane w %; * Uwaga, niska podstawa

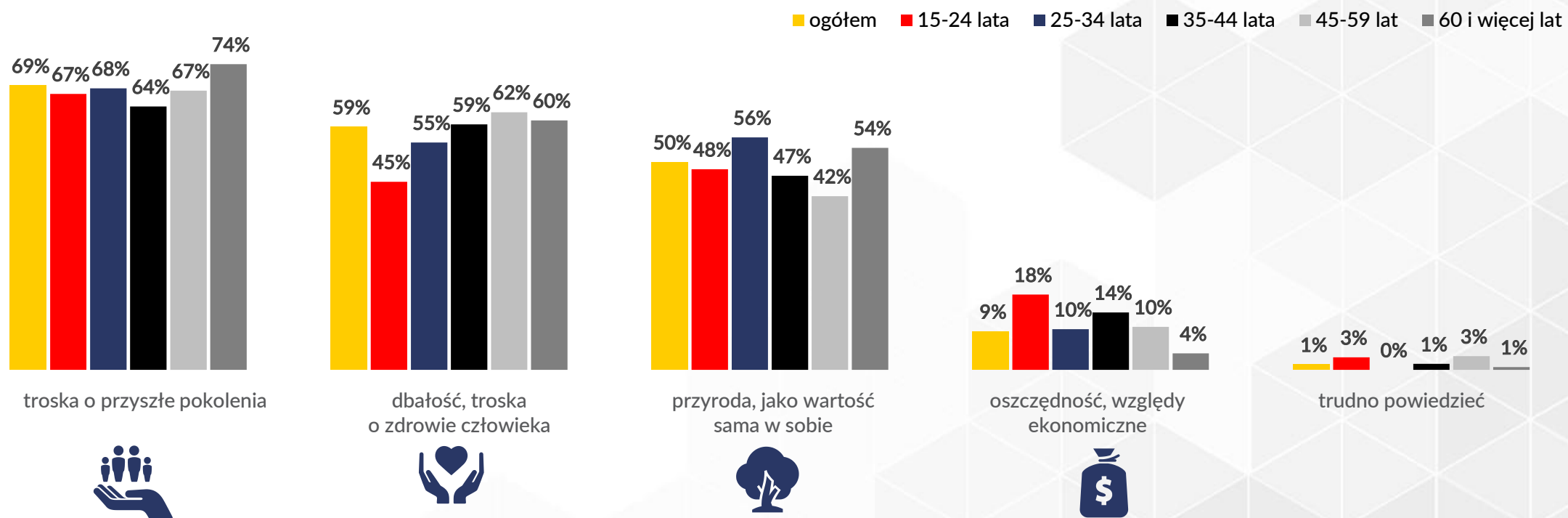
Powody ochrony środowiska

P4. Proszę wskazać dwa, Pana(i) zdaniem, najważniejsze powody, dla których warto chronić środowisko.

Powody ochrony środowiska

P4. Proszę wskazać dwa, Pana(i) zdaniem, najważniejsze powody, dla których warto chronić środowisko.

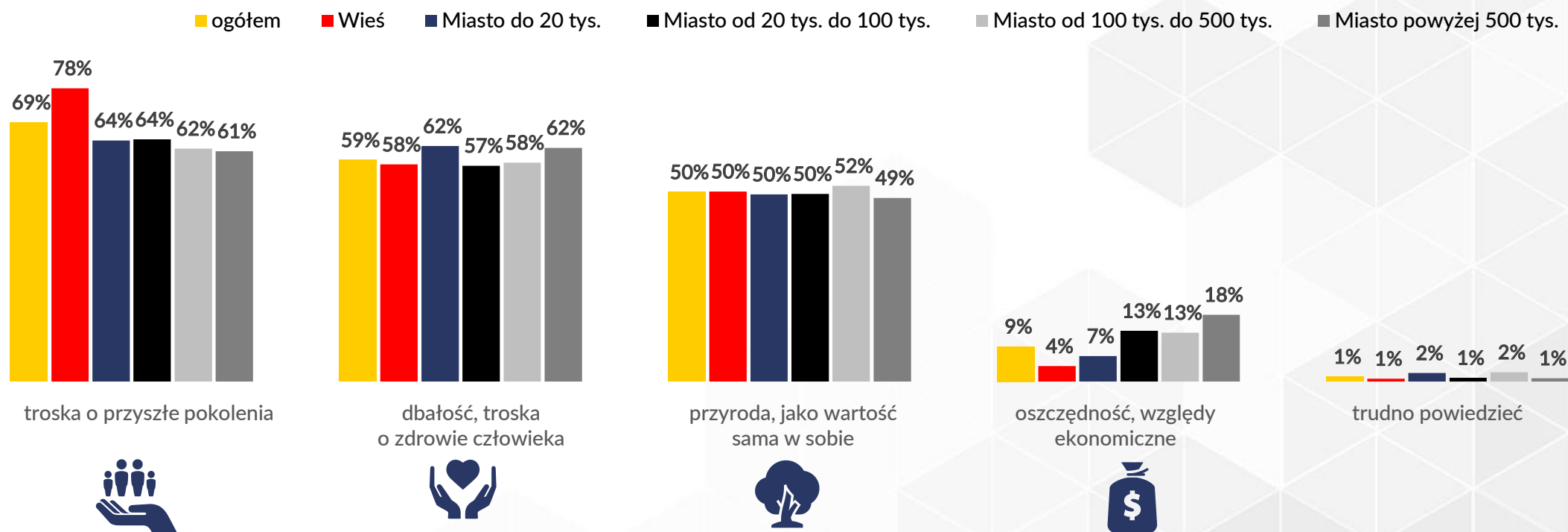
Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Podstawa: wszyscy badani, n=1000; 15-24 lata, n=33*; 25-34 lata, n=244, 35-44 lata, n=209, 45-59 lat, n=212, 60 i więcej lat, n=302
Pytanie wielokrotnego wyboru (maksymalnie 2 odpowiedzi)

* Uwaga, niska podstawa

Powody ochrony środowiska

P4. Proszę wskazać dwa, Pana(i) zdaniem, najważniejsze powody, dla których warto chronić środowisko.

Czynniki, od których zależy stan środowiska

P5. Od czego, Pana(i) zdaniem, w największym stopniu zależy stan środowiska? Proszę podać co najwyżej trzy odpowiedzi.

64%

od aktywności każdego z nas

36%

od uznania przez nasze społeczeństwo kwestii środowiska za ważny problem

32%

od dobrych przepisów prawnych

24%

od aktywności władz lokalnych w dziedzinie ochrony środowiska

24%

od położenia przez rząd nacisku na sprawy ochrony środowiska

19%

od odpowiedzialności biznesu

15%

od sytuacji finansowej państwa

15%

od tego, ile się o tym mówi w mediach

12%

od dostępności narzędzi wsparcia na dofinansowanie

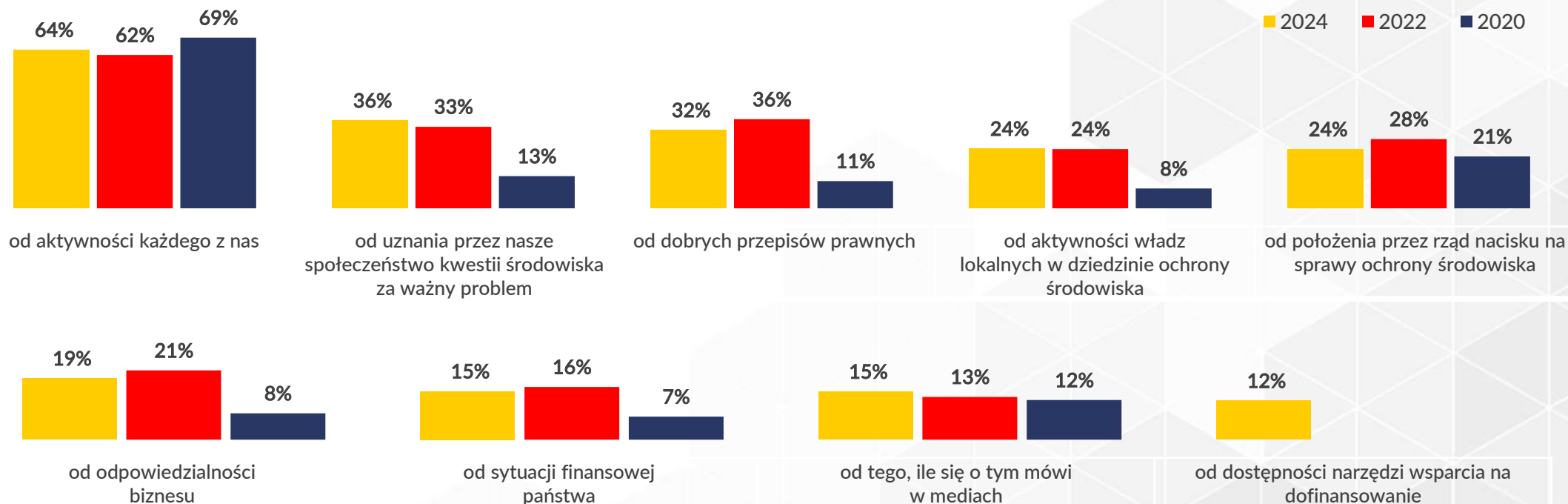

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Podstawa: wszyscy badani, n=1000
Pytanie wielokrotnego wyboru (maksymalnie 3 odpowiedzi)

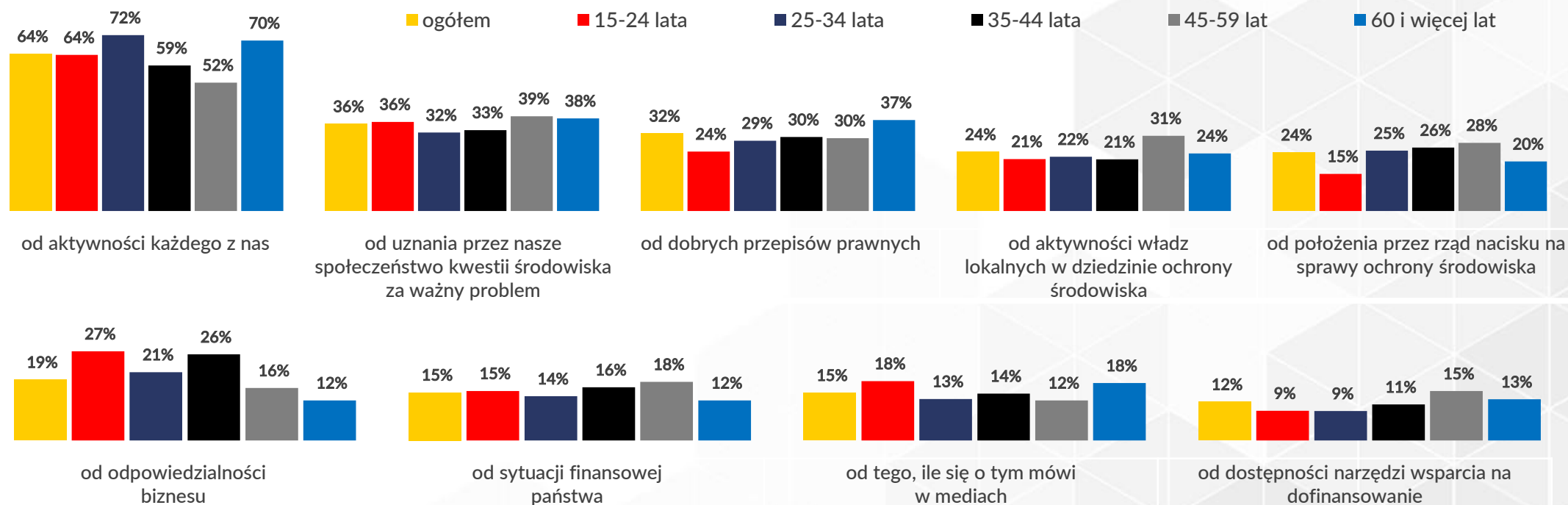
Czynniki, od których zależy stan środowiska

P5. Od czego, Pana(i) zdaniem, w największym stopniu zależy stan środowiska? Proszę podać co najwyżej trzy odpowiedzi.

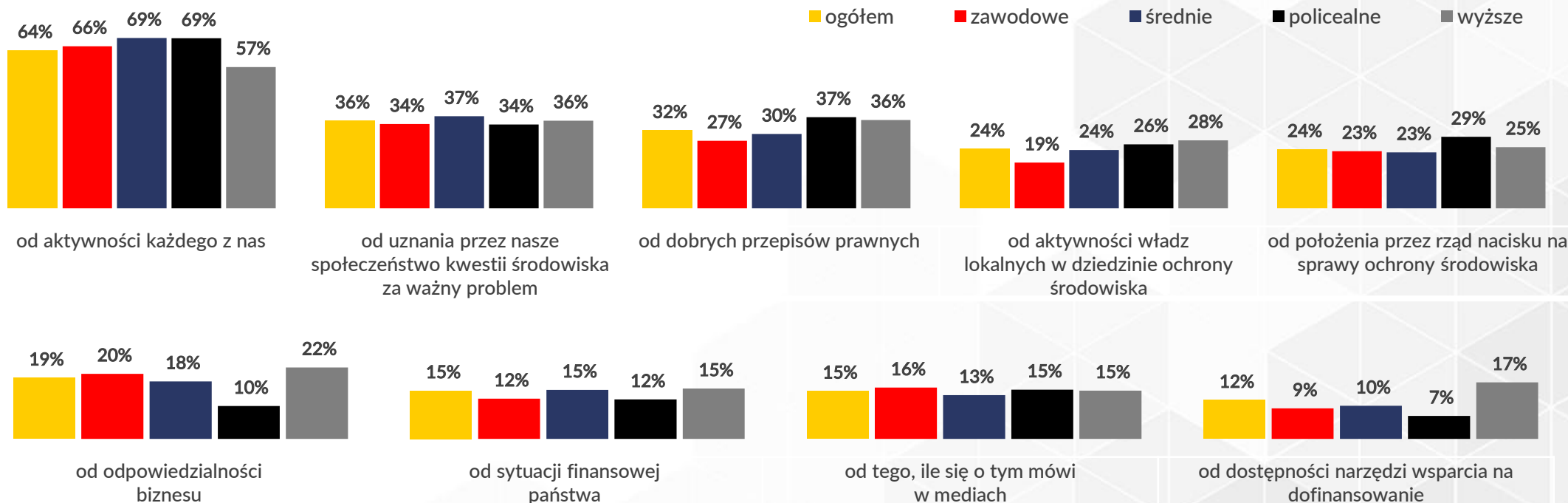
Czynniki, od których zależy stan środowiska

P5. Od czego, Pana(i) zdaniem, w największym stopniu zależy stan środowiska? Proszę podać co najwyżej trzy odpowiedzi.

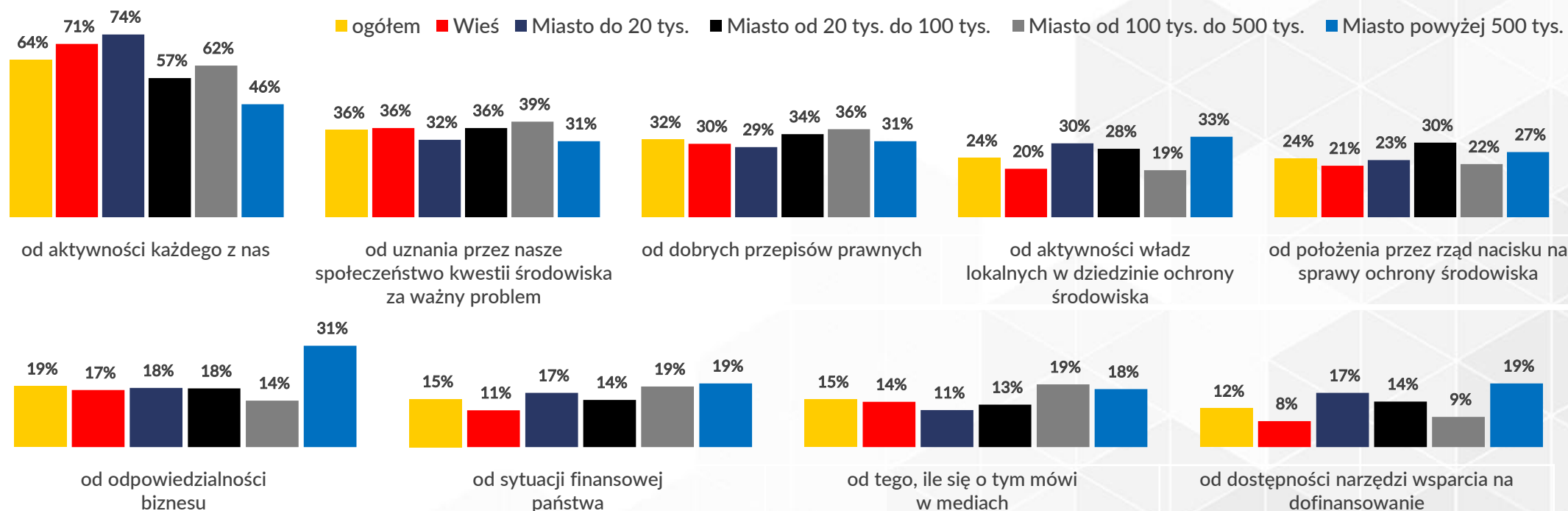
Czynniki, od których zależy stan środowiska

P5. Od czego, Pana(i) zdaniem, w największym stopniu zależy stan środowiska? Proszę podać co najwyżej trzy odpowiedzi.

Czynniki, od których zależy stan środowiska

P5. Od czego, Pana(i) zdaniem, w największym stopniu zależy stan środowiska? Proszę podać co najwyżej trzy odpowiedzi.

Źródła informacji

P6. Skąd, na ogół, dowiaduje się Pan/i o sprawach dotyczących środowiska naturalnego? Proszę podać maksymalnie trzy główne źródła informacji.

77%
z Internetu

52%
z telewizji

25%
od rodziny, znajomych

25%
z kampanii społecznych

18%
z radia

16%
z prasy

10%
z książek

7%
z miejsca pracy

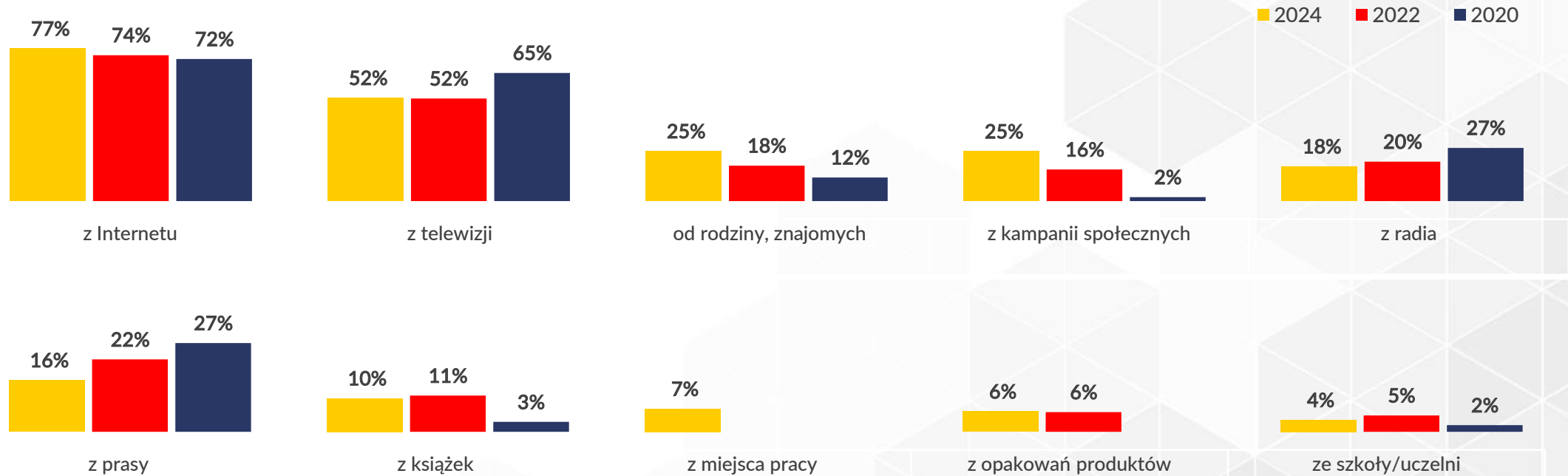
6%
z opakowań produktów

4%
ze szkoły / uczelni

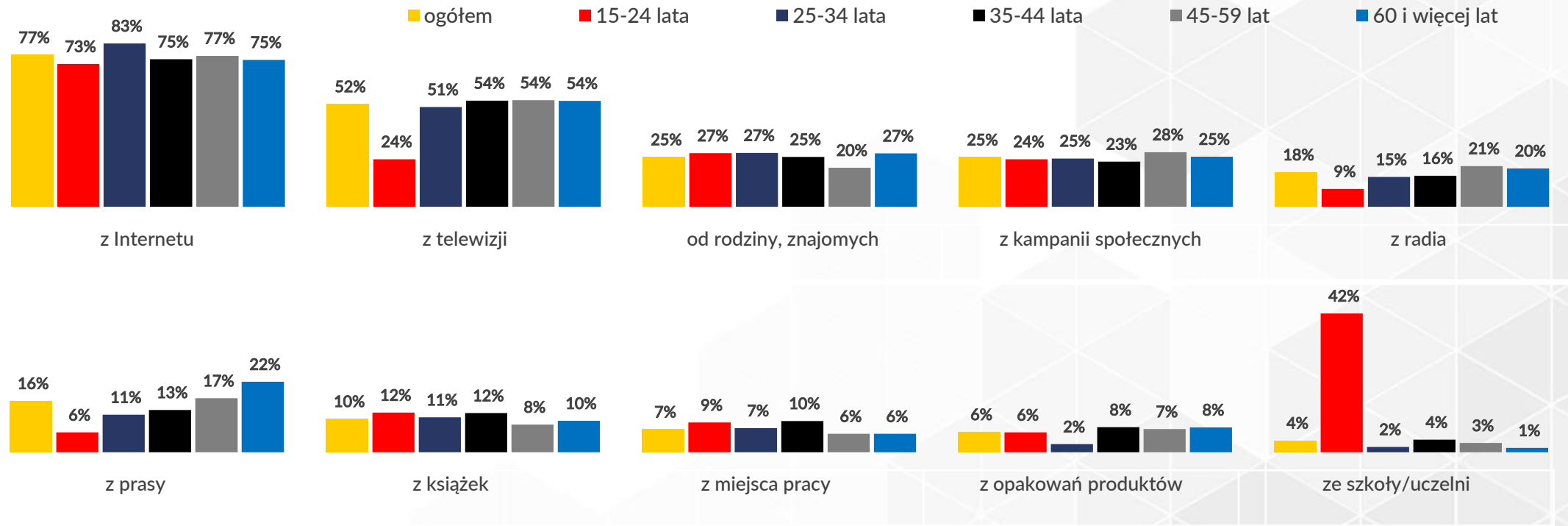
Źródła informacji

P6. Skąd, na ogół, dowiaduje się Pan/i o sprawach dotyczących środowiska naturalnego? Proszę podać maksymalnie trzy główne źródła informacji.

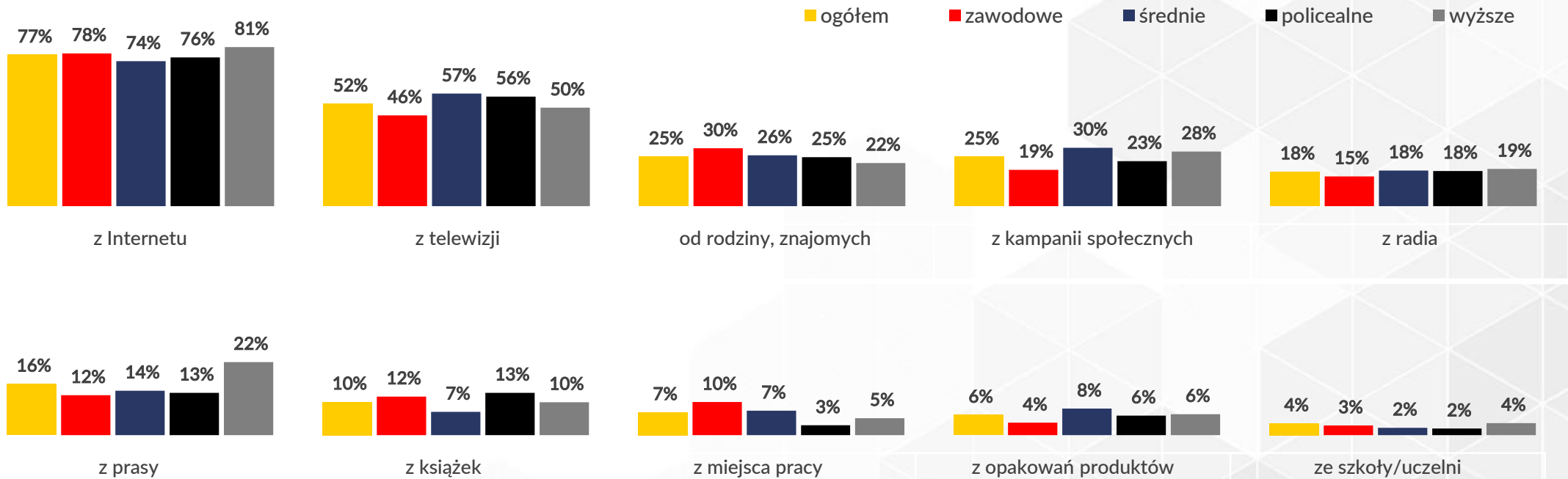
Źródła informacji

P6. Skąd, na ogół, dowiaduje się Pan/i o sprawach dotyczących środowiska naturalnego? Proszę podać maksymalnie trzy główne źródła informacji.

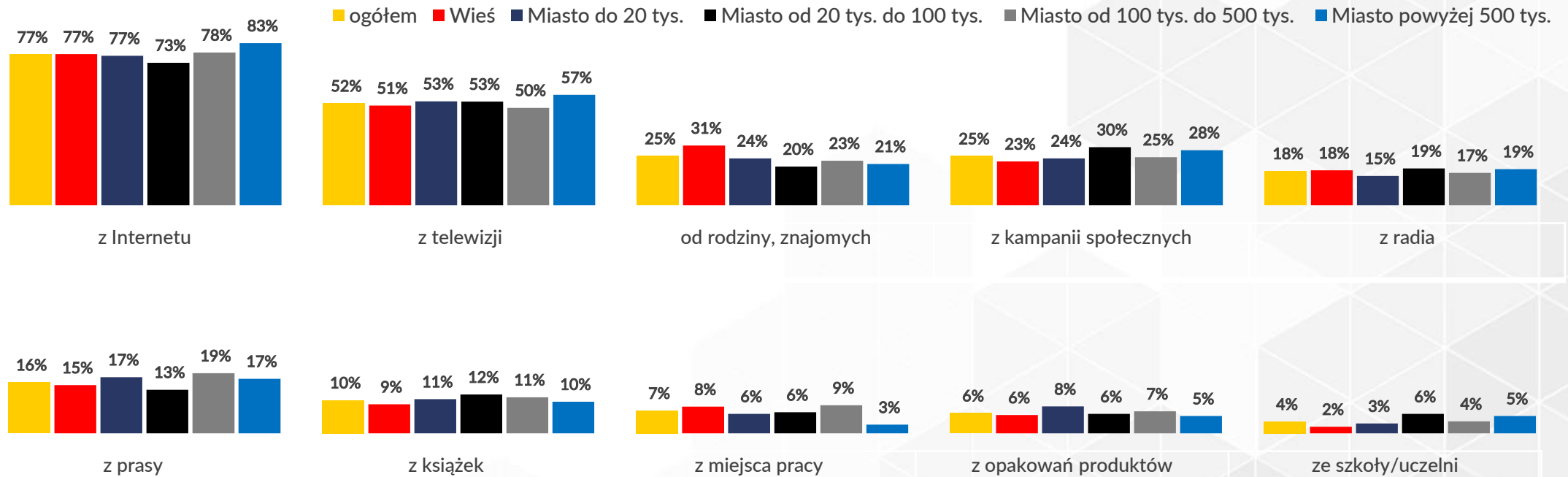
Źródła informacji

P6. Skąd, na ogół, dowiaduje się Pan/i o sprawach dotyczących środowiska naturalnego? Proszę podać maksymalnie trzy główne źródła informacji.

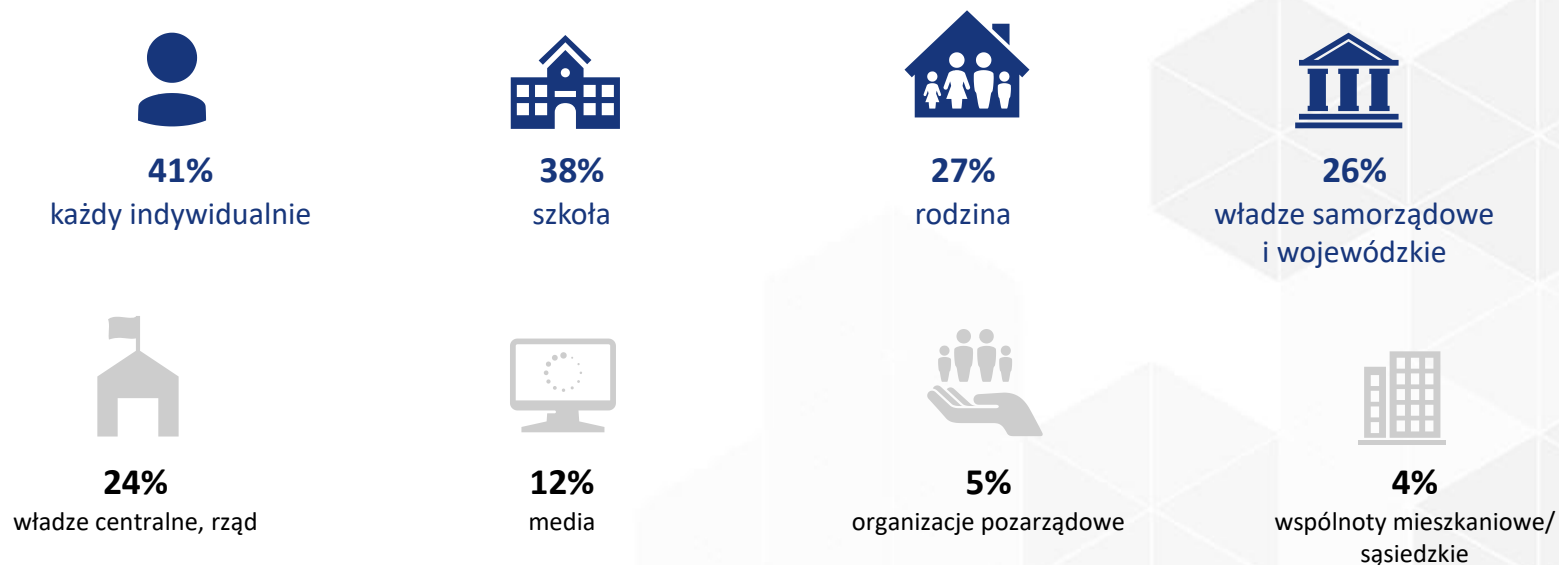
Źródła informacji

P6. Skąd, na ogół, dowiaduje się Pan/i o sprawach dotyczących środowiska naturalnego? Proszę podać maksymalnie trzy główne źródła informacji.

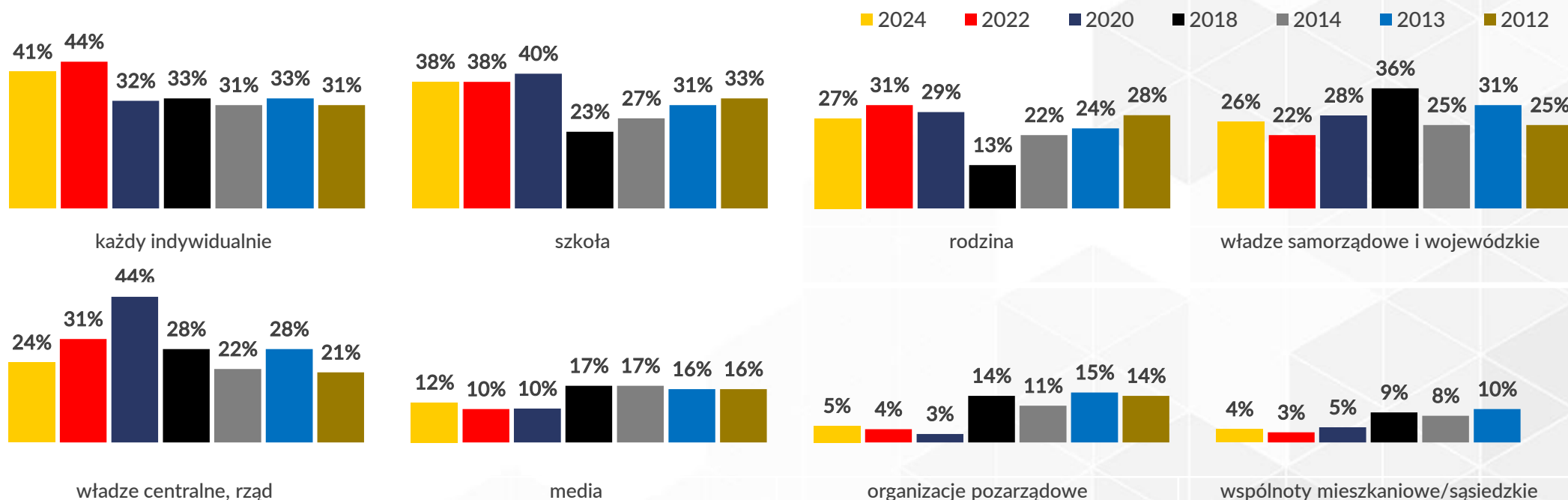
Kształtowanie postaw i zachowań

P7. Jak Pan/i myśli, kto przede wszystkim powinien dbać o kształtowanie postaw i zachowań ekologicznych społeczeństwa? Proszę podać maksymalnie dwie najważniejsze Pana/i zdaniem odpowiedzi.

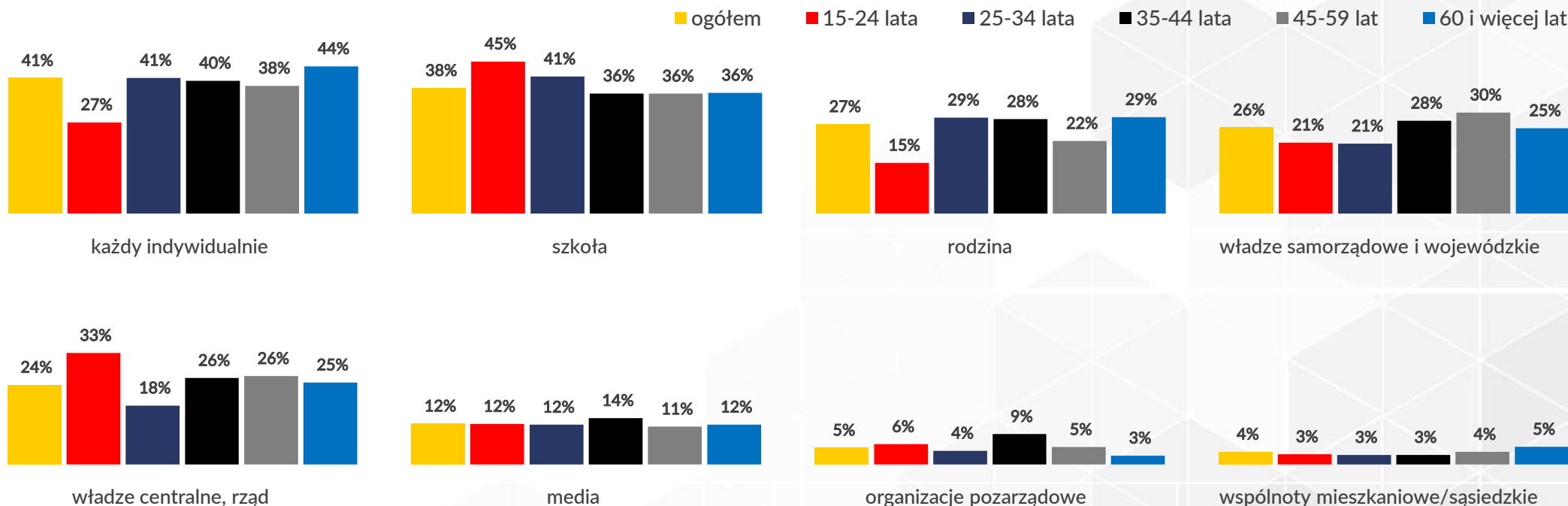
Kształtowanie postaw i zachowań

P7. Jak Pan/i myśli, kto przede wszystkim powinien dbać o kształtowanie postaw i zachowań ekologicznych społeczeństwa? Proszę podać maksymalnie dwie najważniejsze Pana/i zdaniem odpowiedzi.

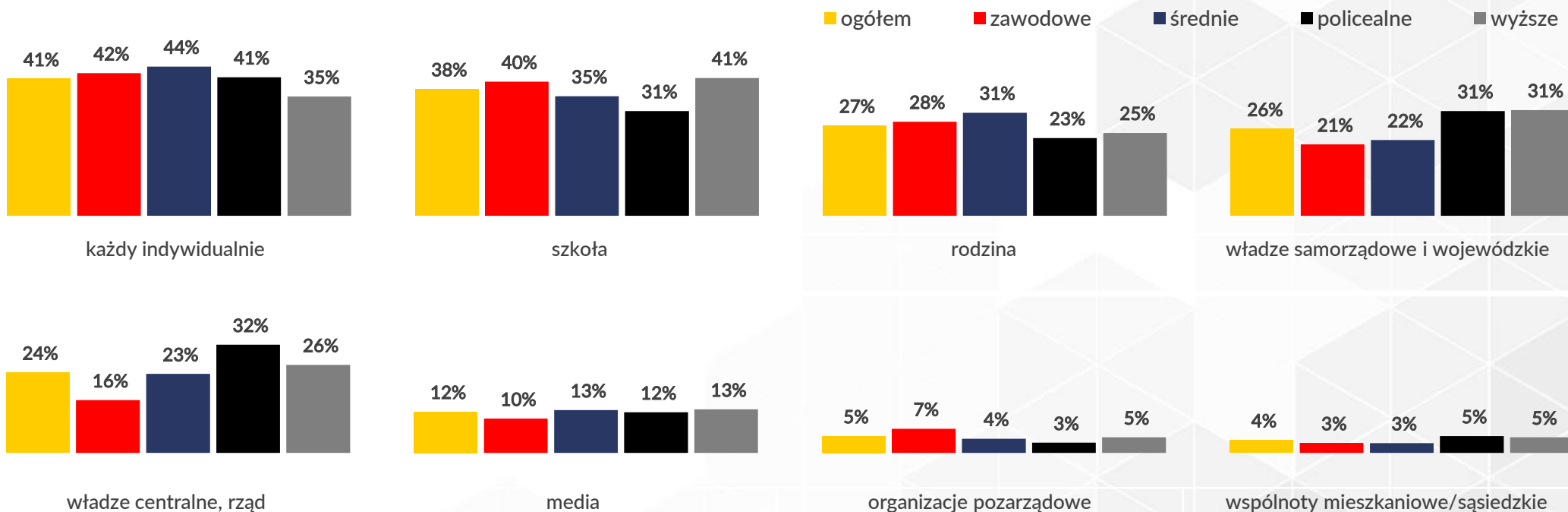
Kształtowanie postaw i zachowań

P7. Jak Pan/i myśli, kto przede wszystkim powinien dbać o kształtowanie postaw i zachowań ekologicznych społeczeństwa? Proszę podać maksymalnie dwie najważniejsze Pana/i zdaniem odpowiedzi.

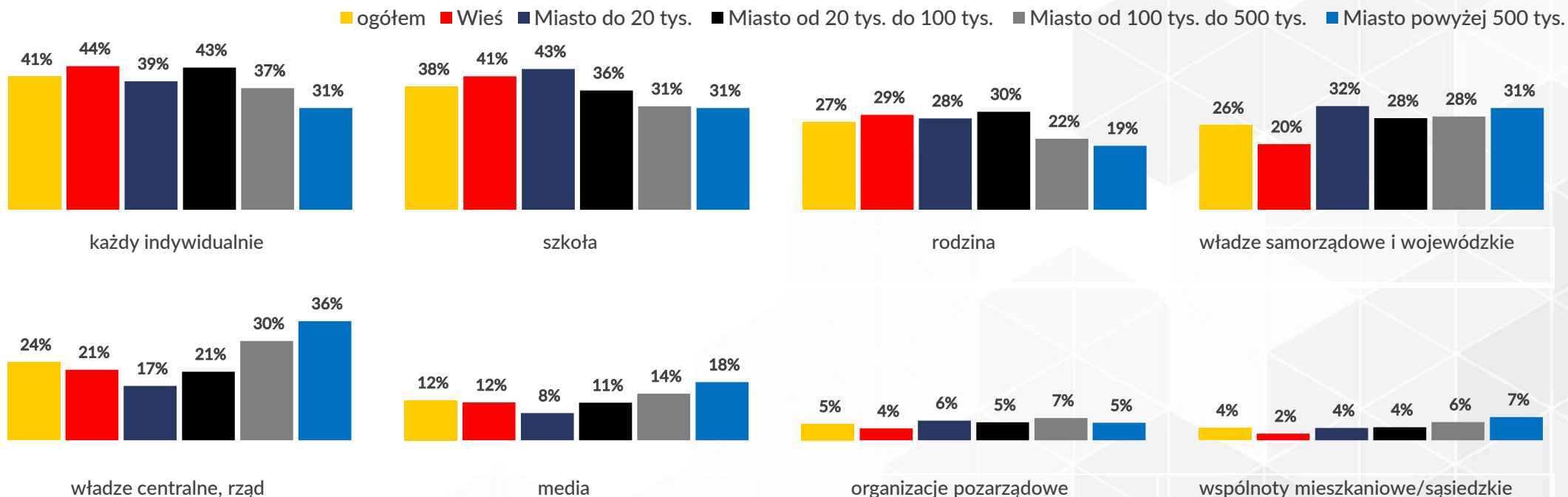
Kształtowanie postaw i zachowań

P7. Jak Pan/i myśli, kto przede wszystkim powinien dbać o kształtowanie postaw i zachowań ekologicznych społeczeństwa? Proszę podać maksymalnie dwie najważniejsze Pana/i zdaniem odpowiedzi.

Kształtowanie postaw i zachowań

P7. Jak Pan/i myśli, kto przede wszystkim powinien dbać o kształtowanie postaw i zachowań ekologicznych społeczeństwa? Proszę podać maksymalnie dwie najważniejsze Pana/i zdaniem odpowiedzi.

Omówienie wyników

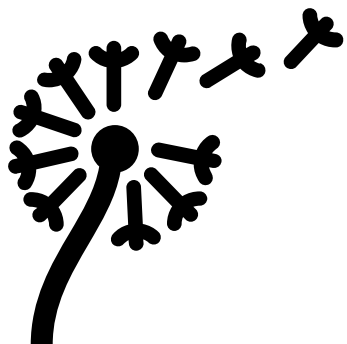
Płeć	Kobiety i mężczyźni podobnie oceniają stan środowiska naturalnego w Polsce i w swojej okolicy. Mężczyźni nieco częściej wskazują odpowiedź „dobrze”. Płeć nie różnicuje powodów, dla których warto chronić środowisko ani czynników, od których zależy stan środowiska. Nie notujemy również istotnych różnic w przypadku źródeł informacji ani osób i instytucji, które powinny kształtować świadomość ekologiczną.
Wiek	Osoby w wieku 45-59 lat lepiej niż pozostali oceniają stan środowiska w Polsce. W przypadku stanu środowiska w okolicy notujemy wyższe oceny osób w wieku powyżej 45 lat. Osoby najstarsze częściej wskazują troskę o przyszłe pokolenia jako powód troski o środowisko. Przyroda jako wartość sama w sobie wskazywana jest częściej przez osoby w wieku 25-34 lata i te powyżej 60 lat. Również te dwie grupy wiekowe częściej uważają, że stan środowiska zależy od każdego z nas. Młode osoby częściej wskazują internet jako źródło informacji, natomiast im starszy respondent, tym częściej wymienia tu prasę. Młodszy częściej uważają, że za kształtowanie postaw ekologicznych odpowiada szkoła.
Miejscowość	Stan środowiska w swojej okolicy lepiej oceniają mieszkańcy wsi, najgorzej natomiast mieszkańcy miast 20-100 tys. Troska o przyszłe pokolenia jako powód, dla którego warto dbać o środowisko była wymieniana znacznie częściej przez mieszkańców wsi. Względy ekonomiczne częściej wymieniali tu mieszkańcy największych miast. Osoby z największych miast również istotnie częściej wymieniali odpowiedzialność biznesu jako czynnik, od którego zależy stan środowiska. Te osoby również częściej czerpią informacje z telewizji i internetu i uważają, że za kształtowanie postaw ekologicznych odpowiedzialne powinny być władze centralne i media.
Wykształcenie	Osoby z wyższym wykształceniem częściej wymieniają odpowiedzialność biznesu oraz dostępność narzędzi wsparcia dofinansowania jako czynniki, od których zależy stan środowiska. Częściej czerpią informacje o ochronie środowiska z prasy i kampanii społecznych, rzadziej zaś z telewizji i od znajomych. Osoby z wykształceniem powyżej średniego częściej uważają, że władze, zarówno centralne, jak i lokalne, powinny dbać o kształtowanie postaw ekologicznych.
Dochód	Badani z najwyższymi dochodami częściej wskazują dostępność narzędzi wsparcia na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych jako czynnik, od którego zależy stan środowiska. Częściej też wymieniają wspólnoty mieszkaniowe i sąsiedzkie, które powinny kształtować postawy ekologiczne.

Omówienie wyników

- W obecnym pomiarze **ocena stanu środowiska naturalnego w Polsce wzrosła** w porównaniu do 2022 roku (28% wobec 20% pozytywnych wskazań). Natomiast ocena stanu środowiska w okolicy, choć pozostaje dwukrotnie wyższa, nie zmieniła się dla sumy wskazań pozytywnych, ale spadł odsetek najwyższych ocen.
- Troska o przyszłe pokolenia pozostaje najważniejszym powodem dbania o środowisko, a odsetek wskazań nie zmienił się w porównaniu z pomiarem z 2022 roku. Istotny wzrost, a zarazem powrót do wyniku sprzed 4 lat notujemy dla **przyrody samej w sobie** (50% wobec 41% w 2022 i 49% w 2020).
- Stan środowiska zależy przede wszystkim od aktywności każdego z nas (64%) i tu nie obserwujemy istotnej zmiany w czasie. Nieco wzrósł odsetek wskazań na uznanie przez społeczeństwo ochrony środowiska za ważny problem.
- Źródła informacji na temat środowiska naturalnego to przede wszystkim internet i tu notujemy wzrost (77% wobec 74% w 2022). **Wzrosło znaczenie kampanii społecznych (+9%)** oraz znajomych (+7%). Stopniowo spada natomiast znaczenie prasy.
- Za kształtowanie postaw i zachowań ekologicznych każdy jest odpowiedzialny indywidualnie i tu notujemy spadek (41% wobec 44% w 2022). Nieco spadło znaczenie rodziny i władz centralnych, wzrosło natomiast znaczenie władz samorządowych.

JAKOŚĆ POWIETRZA

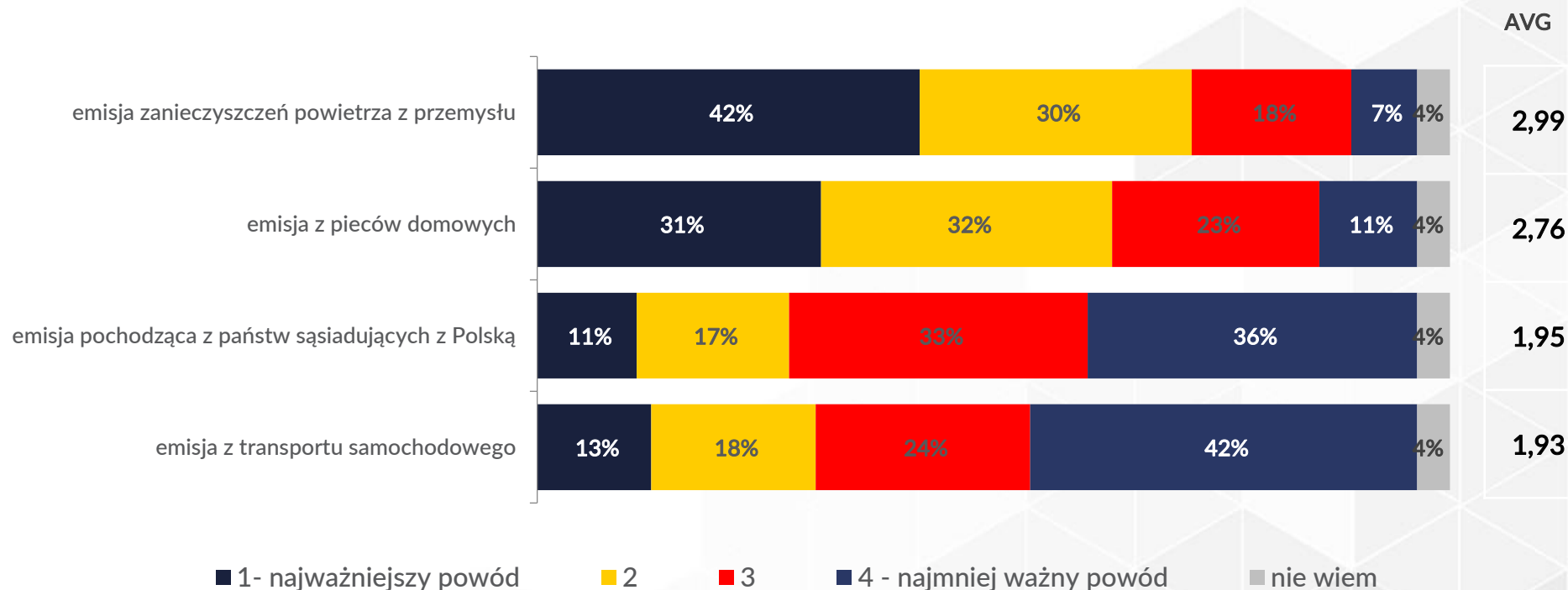
W rozdziale zostały poruszone następujące zagadnienia:

- Z jakich względów powietrze w Polsce uznawane jest za złe jakościowo? (które powody mają zdaniem ludzi większe, a które mniejsze znaczenie?)
- Jakie rodzaje ogrzewania są najczęściej stosowane w polskich gospodarstwach domowych?
- Za jakimi działaniami, mającymi na celu poprawę jakości powietrza, opowiadają się mieszkańcy Polski? (które ich zdaniem są najważniejsze, a które mniej ważne?)

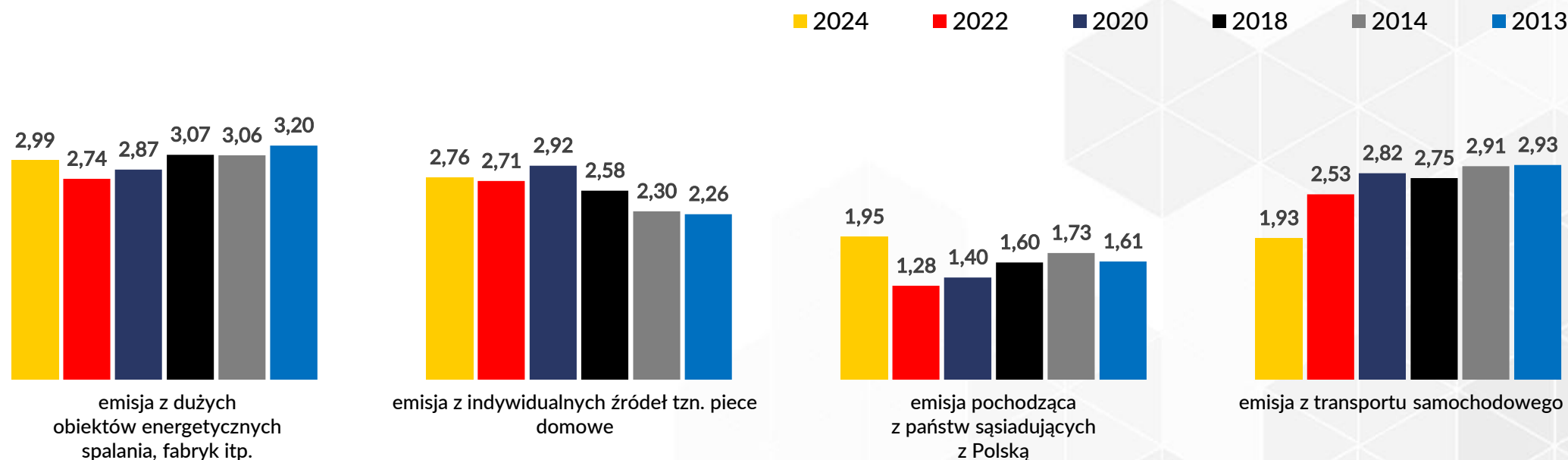
Powody złej jakości powietrza

P8. Proszę uszeregować powody złej jakości powietrza w Polsce w kolejności OD najważniejszego dla Pana/i powodu DO najmniej ważnego.

Powody złej jakości powietrza

P8. Proszę uszeregować powody złej jakości powietrza w Polsce w kolejności OD najważniejszego dla Pana/i powodu DO najmniej ważnego.

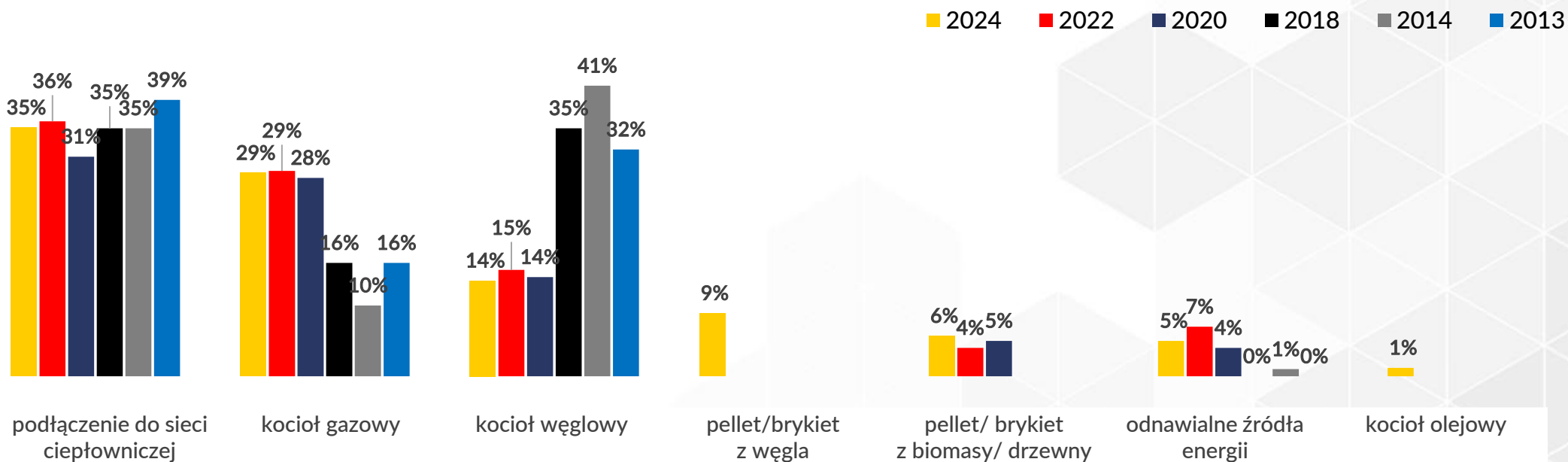
Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Podstawa: wszyscy badani, 2024: n=1000, 2022: n=1000, 2020: n=1015, 2018: n=1010, 2014: n=1000, 2013: n=1000

Wskazaniom respondentów przyznawano wartości punktowe: od 4 przy powodzie najważniejszym do 1 przy powodzie najmniej ważnym. Ze wskazań wszystkich respondentów obliczono średnią. Im wyższy wynik – tym powód ogółem jest bardziej istotny.

Rodzaj ogrzewania w gospodarstwie

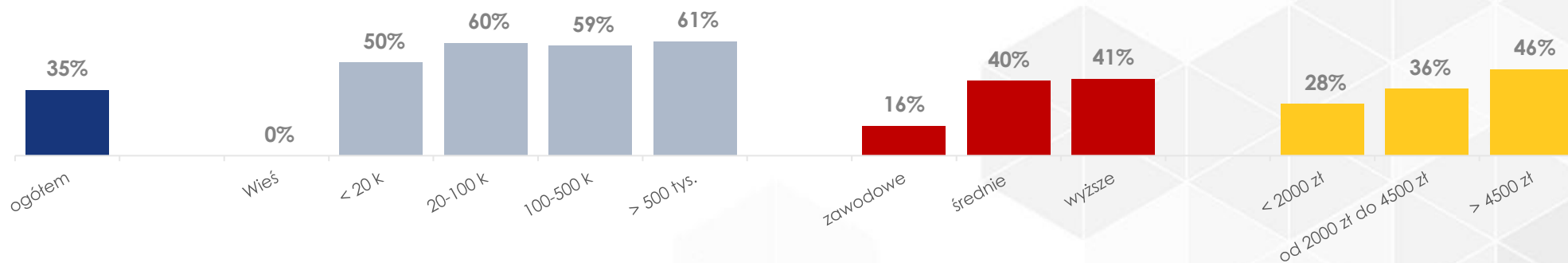
P9. Proszę powiedzieć, jaki GŁÓWNY rodzaj ogrzewania stosuje się w Pana/i gospodarstwie domowym?

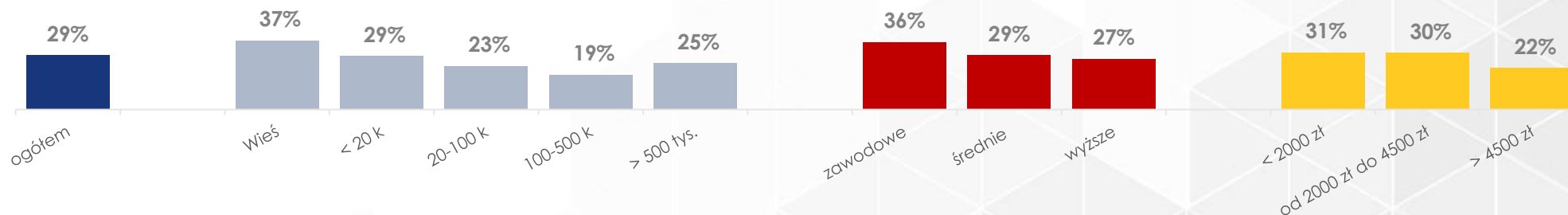
Rodzaj ogrzewania w gospodarstwie

P9. Proszę powiedzieć, jaki GŁÓWNY rodzaj ogrzewania stosuje się w Pana/i gospodarstwie domowym?

PODŁĄCZENIE
DO SIECI
CIEPŁOWNICZEJ

GAZ

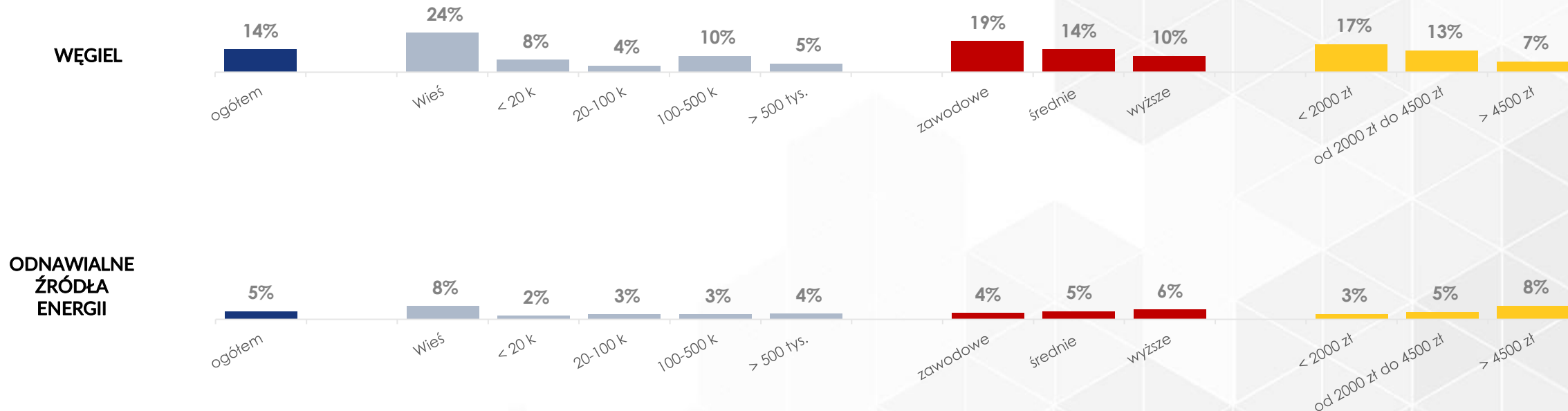

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Podstawa: wszyscy badani, n=1000; wielkość miejscowości: wieś n=391, miasto do 20 tys. n=133, miasto 20-100 tys. n=201, miasto 100-500 tys. n=162, miasto powyżej 500 tys. n=113; wykształcenie: zasadnicze zawodowe n=237, średnie n=308, wyższe n=326; dochód: do 2000: n=314, od 2000 do 4500: n=478, powyżej 4500: n=167

Rodzaj ogrzewania w gospodarstwie

P9. Proszę powiedzieć, jaki GŁÓWNY rodzaj ogrzewania stosuje się w Pana/i gospodarstwie domowym?

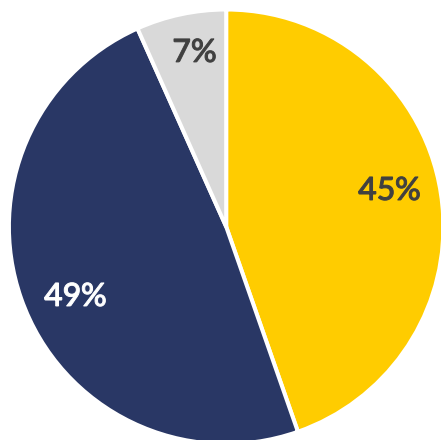

Zmiana urządzenia grzewczego

P10. Czy planuje Pan/i zmienić swój piec/ urządzenie grzewcze na bardziej ekologiczne źródło energii?

P10A. Dlaczego nie planuje Pan/i zmienić swojego pieca/ urządzenia grzewczego na bardziej ekologiczne źródło energii?

■ tak ■ nie ■ trudno powiedzieć

N=109

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

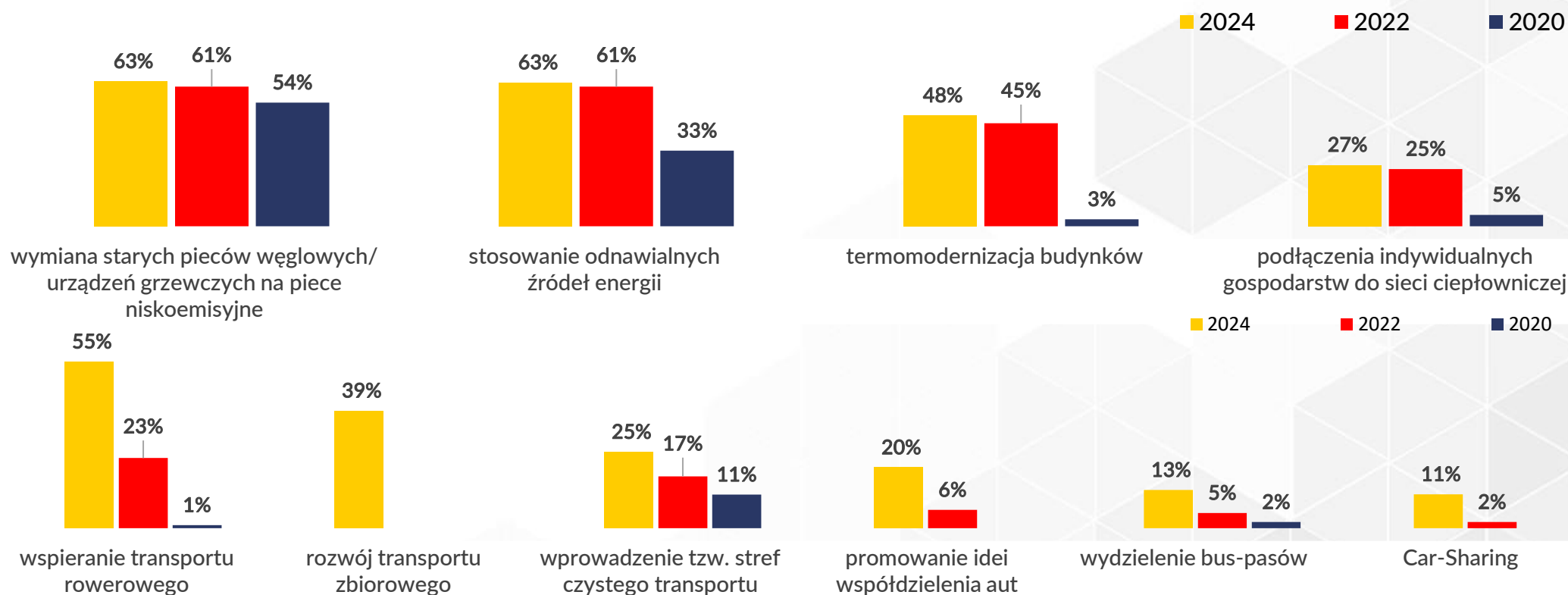
Podstawa: ogrzewający węglem lub pelletem węglowym, n=224

P10: Pytanie jednokrotnego wyboru; P10A: Pytanie wielokrotnego wyboru (do 3 odpowiedzi)

Działania poprawiające jakość powietrza

P11. Jakie, Pana/i zdaniem, powinno stosować się działania w celu poprawy jakości powietrza w Polsce? Udzielając odpowiedzi proszę wskazać maksymalnie trzy.

P11A. A jakie Pana/i zdaniem działania związane z transportem powinno się stosować w celu poprawy jakości powietrza w Polsce? Udzielając odpowiedzi proszę wskazać maksymalnie trzy.

Omówienie wyników

Płeć	Mężczyźni częściej niż kobiety wskazywali emisję pochodzącą z państw sąsiadujących jako źródło zanieczyszczenia powietrza. Nie obserwujemy istotnych różnic w pytaniach dotyczących działań poprawiających jakość powietrza.
Wiek	Osoby w wieku 25-34 lata nieco częściej wskazują emisję z państw sąsiadujących. Podłączenie indywidualnych gospodarstw do sieci ciepłowniczej jako działanie poprawiające jakość powietrza wskazywały częściej osoby w wieku 45-59 lat. Działania związane z transportem, które poprawią jakość powietrza to car-sharing wskazywany częściej przez osoby młode, a rozwój transportu zbiorowego i strefy czystego powietrza w miastach – częściej przez starszych respondentów.
Miejscowość	Mieszkańcy wsi zdecydowanie częściej niż mieszkańcy miast stosują ogrzewanie węglem. Z racji większej liczby domów jednorodzinnych jest tam również więcej pieców gazowych. Jednocześnie mieszkańcy wsi rzadziej niż mieszkańcy miast planują wymianę źródła ciepła na ekologiczne. Mieszkańcy największych miast częściej wymieniają wydzielenie bus-pasów i rozwój transportu zbiorowego jako wpływające na poprawę jakości powietrza.
Wykształcenie	Wykształcenie nie różnicuje odpowiedzi w pytaniach dotyczących działań poprawiających jakość powietrza.
Dochód	Badani z najniższymi dochodami częściej używają pieca węglowego jako źródła energii. Osoby z najwyższymi dochodami częściej wymieniają wydzielenie bus-pasów i rozwój transportu zbiorowego jako wpływające na poprawę jakości powietrza.

Omówienie wyników

- Za najważniejszą przyczynę zanieczyszczenia powietrza w Polsce respondenci uznają **emisję zanieczyszczeń z przemysłu**. Kolejny powód to emisja z indywidualnych źródeł, czyli pieców domowych. Emisja z transportu samochodowego była wskazywana nieco rzadziej niż zanieczyszczenia z krajów sąsiadujących. To ostatnie źródło wskazywane było istotnie częściej niż w badaniu z 2022 roku.
- 35% Polaków korzysta z **podłączenia do sieci ciepłowniczej**. Rzadziej wymieniany jest piec gazowy (29%) i węglowy (14%). Struktura ta nie uległa zmianie w porównaniu do pomiaru z 2022 roku.
- 45% osób korzystających z węgla lub brykietu **planuje zmienić swój piec na bardziej ekologiczne źródło energii**. Osoby, które nie planują zmiany (54%) uzasadniają swoją decyzję przede wszystkim wysokimi kosztami takiej inwestycji.
- Działania w celu poprawy jakości powietrza, które należy podjąć to **wymiana starych pieców węglowych na piece niskoemisyjne (63%)** oraz **stosowanie odnawialnych źródeł energii (63%)**. Odsetki wskazań nie uległy tu zmianie w porównaniu z poprzednim pomiarem. Natomiast najważniejsze działania związane z transportem to wspieranie transportu rowerowego (55%), rozwój transportu zbiorowego (39%) i wprowadzenie stref czystego transportu (25%). Ze względu na zmianę w sposobie zadawania pytań nie zastosowano tu porównań w czasie.

GOSPODAROWANIE ODPADAMI

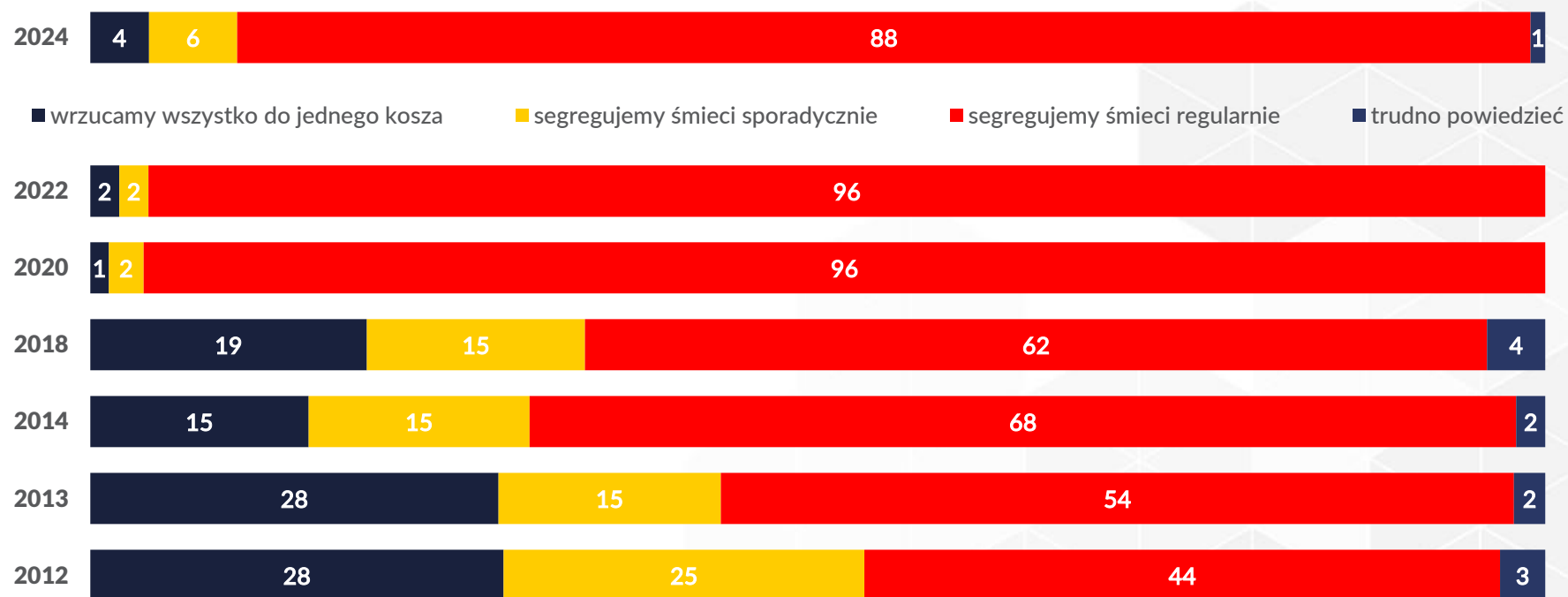
W rozdziale zostały poruszone następujące zagadnienia:

- Jaka jest deklarowana skala segregowania odpadów?
- Dlaczego ludzie nie segregują śmieci?
- Jakie odpady oddzielane są od innych?
- Jak oceniany jest aktualny stan gospodarki odpadami w Polsce?
- Jak oceniane są perspektywy stanu gospodarki odpadami w Polsce?

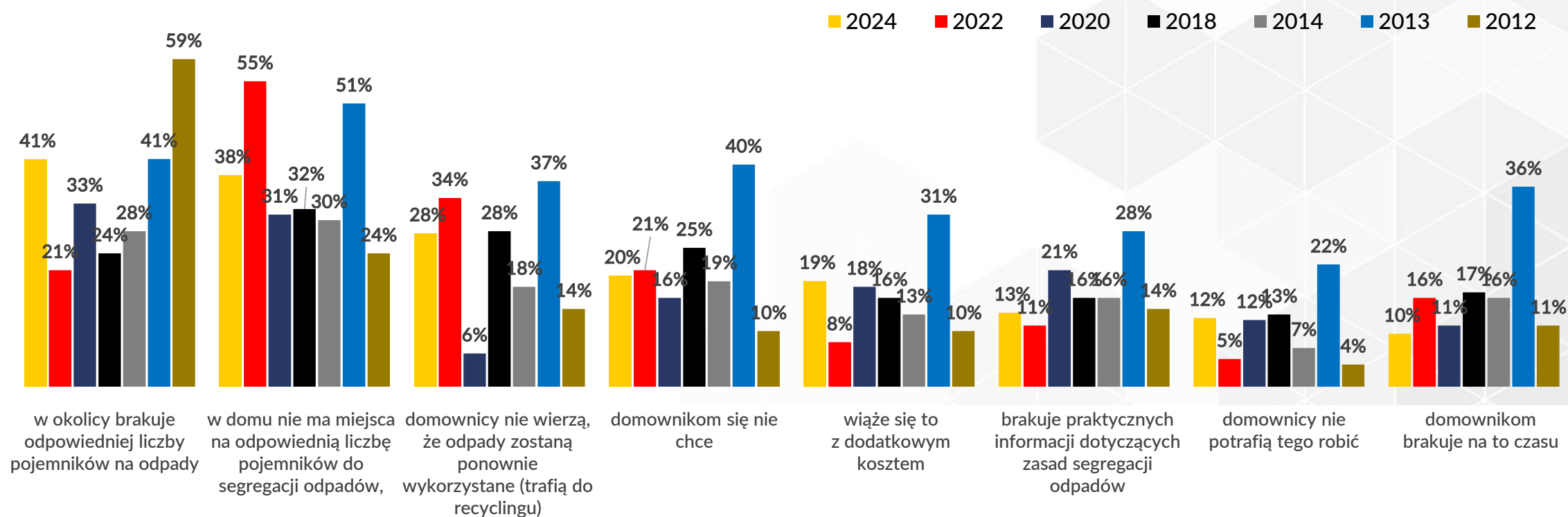
Pozbywanie się odpadów

P12. Proszę powiedzieć, czy segregowanie odpadów w Pana/i gospodarstwie domowym jest dla Państwa na tyle uciążliwe i trudne, że Państwo tego po prostu nie robią w ogóle lub segregują odpady rzadko?

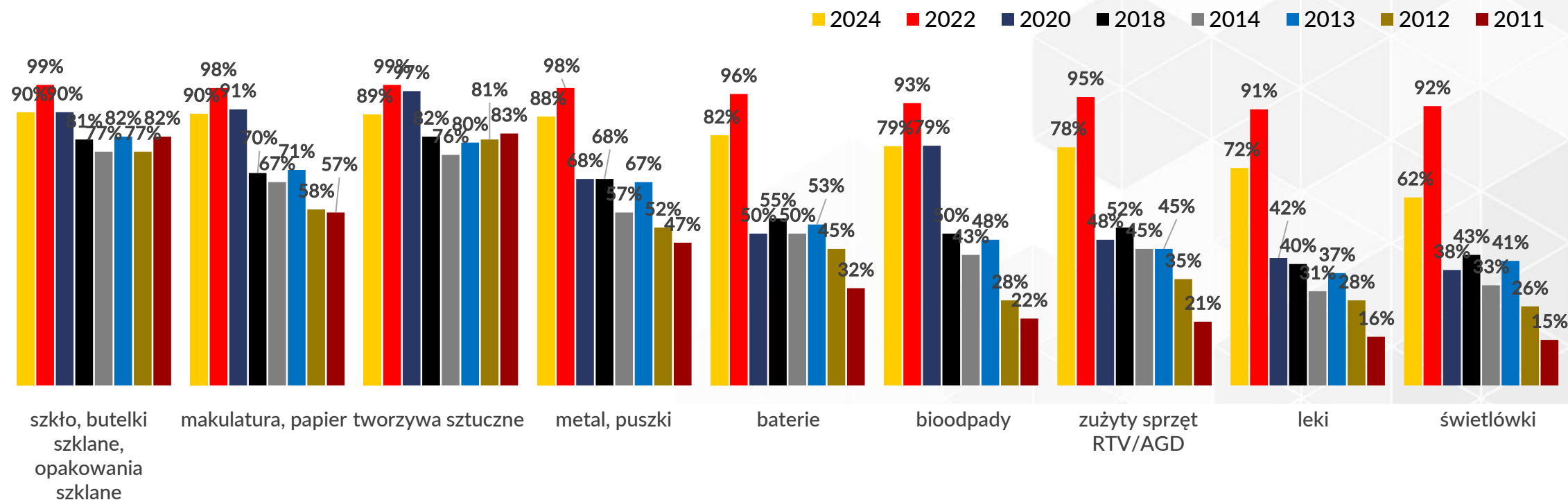
Powody niesegregowania odpadów

P13. Dlaczego w Pana/i gospodarstwie domowym nie segreguje się odpadów lub robi się to sporadycznie? Proszę podać trzy główne przyczyny.

Rodzaje segregowanych odpadów

P14. Jakiego rodzaju odpadów oddziela Pan(i) od reszty podczas segregowania odpadów?

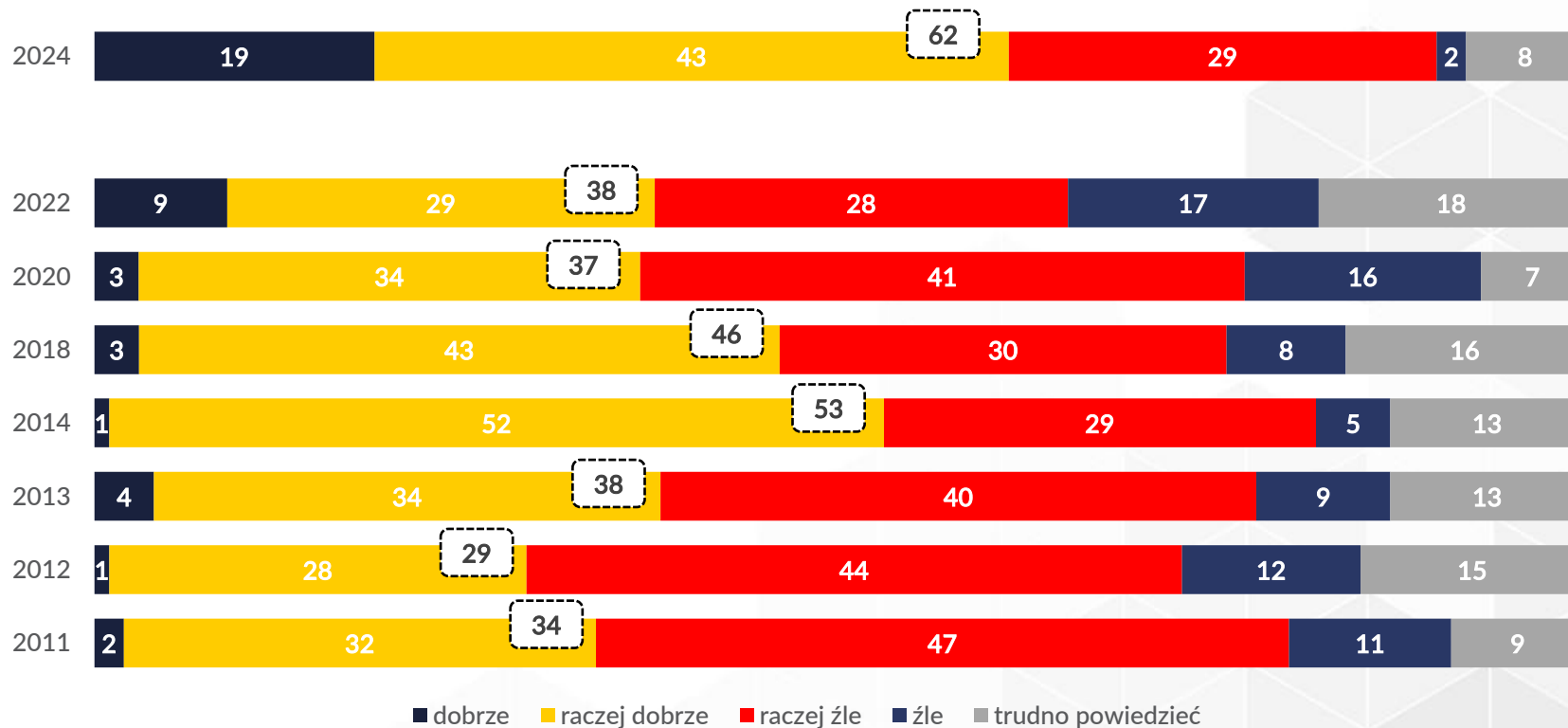

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

W 2024 i 2022 | Podstawa: badani, którzy segregują śmieci regularnie, 2024: n=878; 2022: n= 956,
Do 2020 | Podstawa: badani, którzy segregują śmieci regularnie lub sporadycznie, 2020: n=977, 2018: n=783, 2014: n=830, 2013: n=697, 2012: n=685, 2011: n=618
Pytanie wielokrotnego wyboru

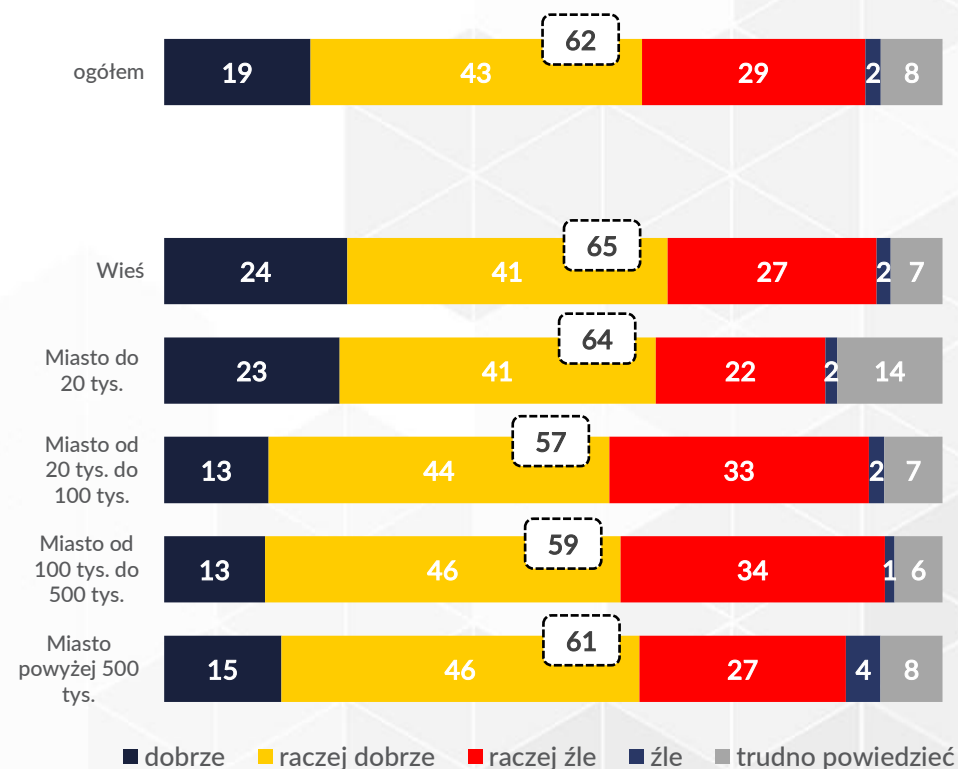
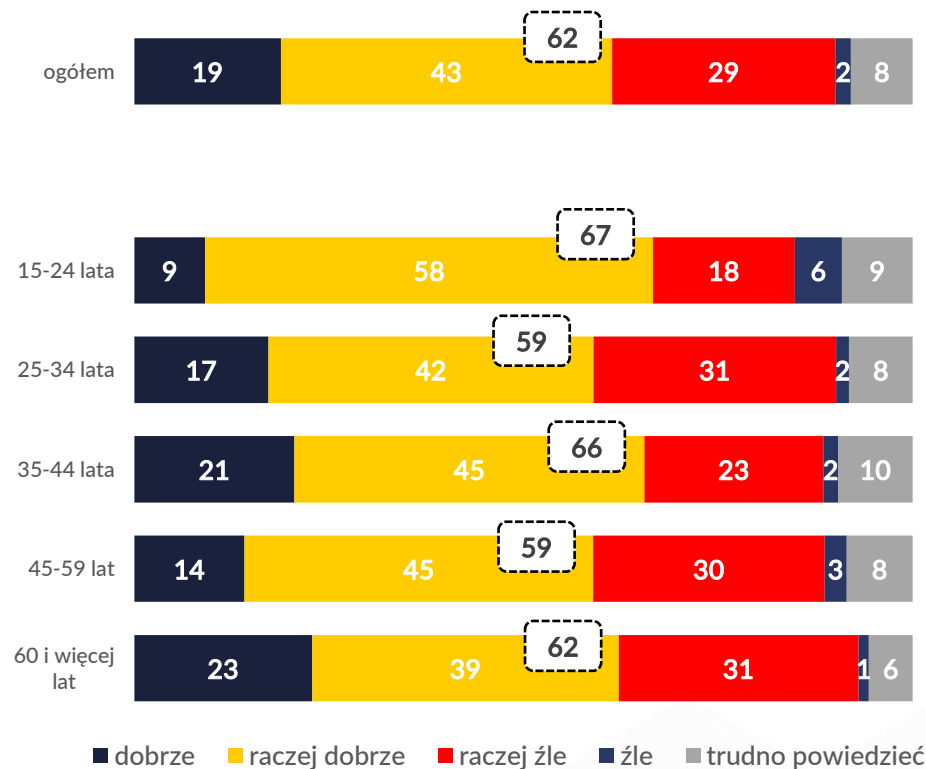
Ocena sposobu selektywnego zbierania odpadów

P15. Proszę powiedzieć, jak ocenia Pan(i) OBECNY sposób selektywnego zbierania odpadów w Polsce?

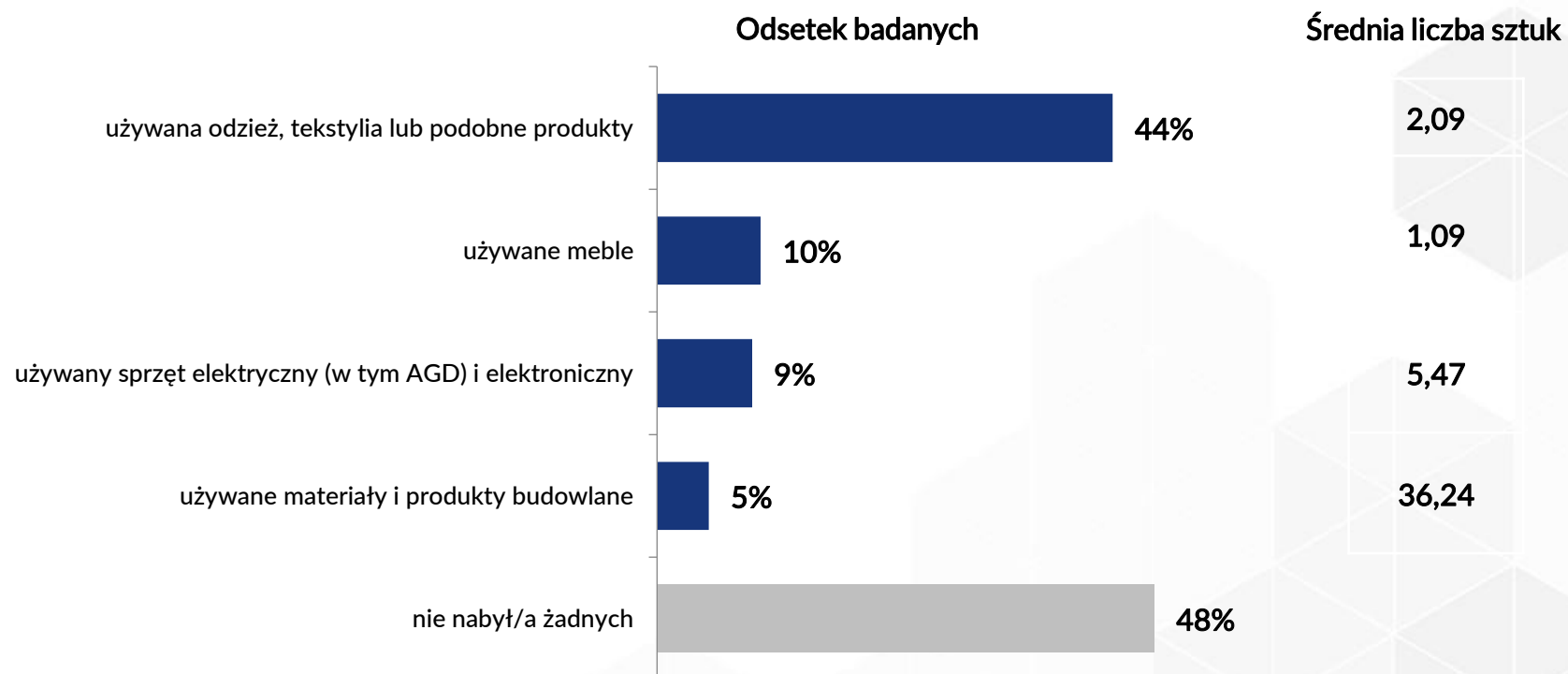
Ocena sposobu selektywnego zbierania odpadów

P15. Proszę powiedzieć, jak ocenia Pan(i) OBECNY sposób selektywnego zbierania odpadów w Polsce?

Nabywanie używanych przedmiotów

P16. Jeżeli otrzymał(a) Pan(i) lub nabył(a) Pan(i) w ciągu ostatniego roku używane meble/ używany sprzęt elektryczny/ używaną odzież/ używane materiały i produkty budowlane, proszę oszacować, ile sztuk i jakiego rodzaju nabył(a) lub otrzymał(a) Pan(i) w ciągu ostatniego roku?

Omówienie wyników

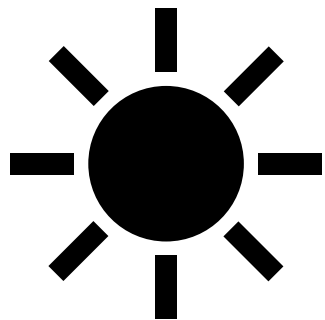
Płeć	Mężczyźni częściej niż kobiety źle oceniają obecny system selektywnego gospodarowania odpadami. W pozostałych pytaniach płeć nie różnicuje wskazań.
Wiek	Najstarsi badani powyżej 60 roku życia częściej niż pozostali segregują odpady regularnie, a mniej jest wśród nich osób, które w ogóle nie segregują. W pozostałych pytaniach nie notujemy istotnych różnic między grupami wiekowymi.
Miejscowość	Mieszkańcy wsi zdecydowanie częściej niż mieszkańcy największych miast segregują odpady regularnie. Wśród mieszkańców miast powyżej 500 tys. jest więcej osób, które segregują sporadycznie. Wśród segregowanych odpadów mieszkańcy wsi częściej wymieniają świetlówki. Mieszkańcy wsi również częściej dobrze oceniają obecny system selektywnego gospodarowania odpadami.
Wykształcenie	Osoby lepiej wykształcone częściej segregują odpady regularnie, w tym papier i tworzywa sztuczne. Wykształcenie nie różnicuje ocen systemu gospodarowania odpadami.
Dochód	Dochód nie różnicuje odpowiedzi na pytania dotyczące gospodarowania odpadami.

Omówienie wyników

- **Regularnie segregowane odpadów deklaruje 88% badanych**, co oznacza spadek o 8 punktów procentowych w porównaniu z badaniem z 2022 roku. Wzrósł natomiast odsetek osób, które segregują sporadycznie.
- Osoby, które nie segregują śmieci, uważają, że w okolicy brakuje pojemników (41%) oraz w domu nie mają miejsca na segregowanie odpadów (38%).
- Wraz ze spadkiem odsetka segregujących regularnie, spadły odsetki wskazań na poszczególne segregowane typy odpadów. Najwyższe spadki notujemy dla leków i świetlówek.
- **Aż 62% pozytywnie ocenia obecny system selektywnego gospodarowania odpadami.** Jest to istotny i duży wzrost w porównaniu z pomiarem z 2022 roku i rekordowo wysoka ocena w historii projektu. Wyżej od ogółu badanych oceniają system osoby w wieku 35-44 lata, zaś niżej mieszkańcy miast 20-100 tys. mieszkańców.
- Polacy kupują lub korzystają z otrzymanych używanych produktów. Najczęściej jest to odzież i tekstylia – aż 44% badanych deklaruje, że takie otrzymali. Inne rzeczy to meble (10%) i sprzęt RTV/AGD (9%).

ZMIANY KLIMATU

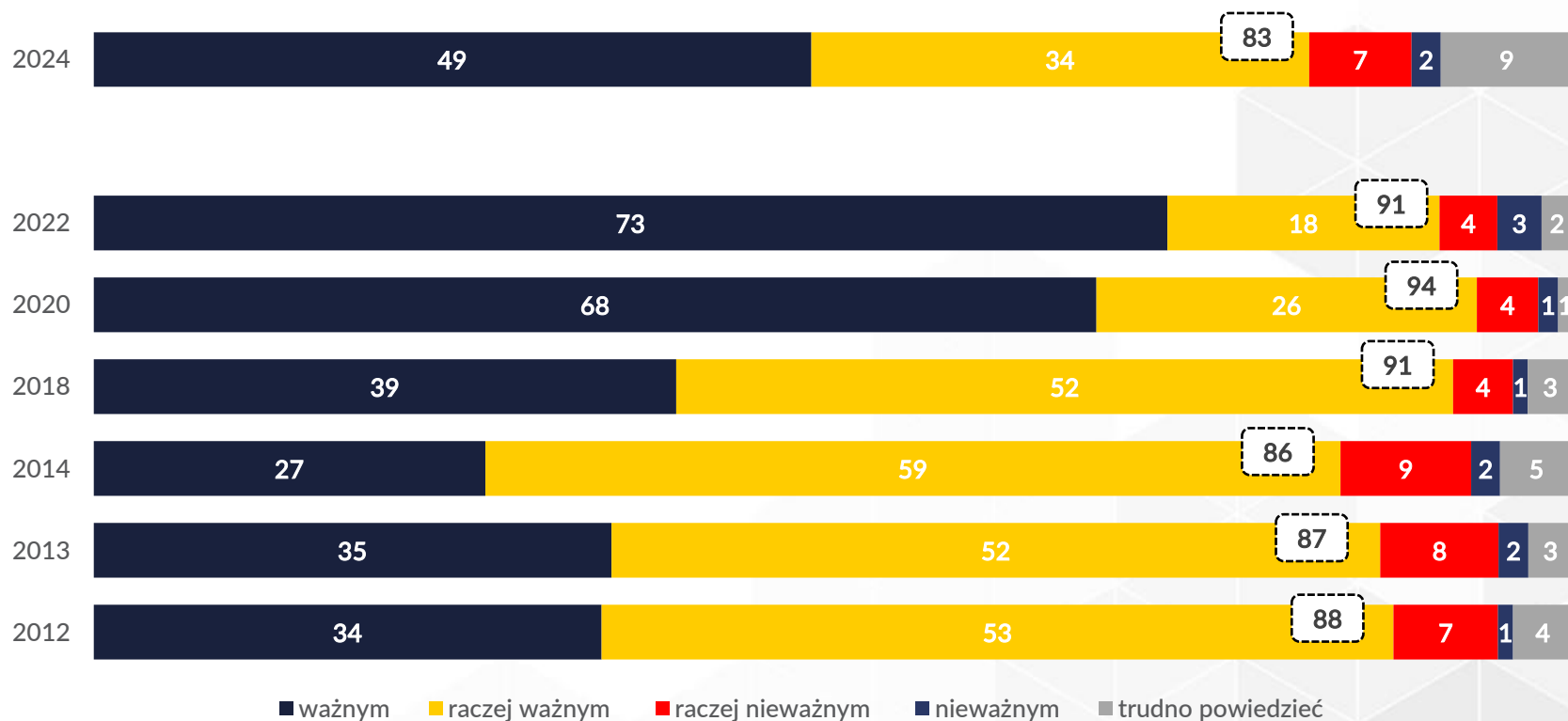
W rozdziale zostały poruszone następujące zagadnienia:

- Jak oceniana jest ważność problemu zmian klimatycznych?
- Kto odpowiada za minimalizację skutków zmian klimatu?
- Jakie są opinie na temat redukcji gazów cieplarnianych?
- Czy zauważane są działania informacyjne i edukacyjne gmin w zakresie prawidłowej ekologii i zmian klimatu?

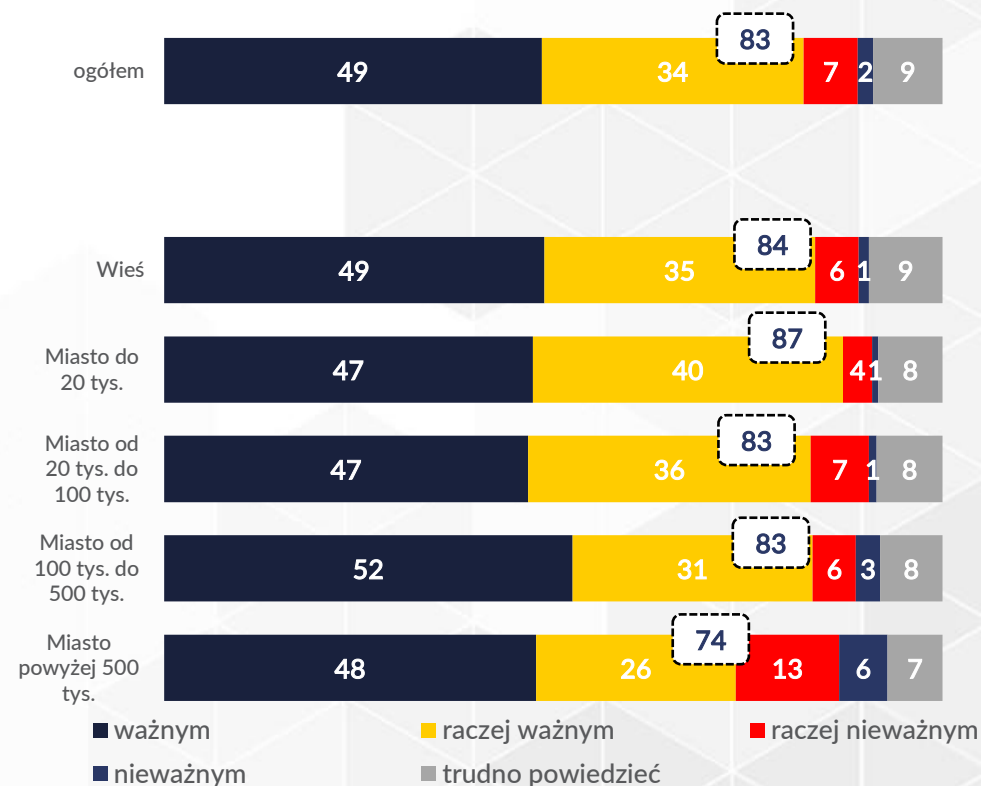
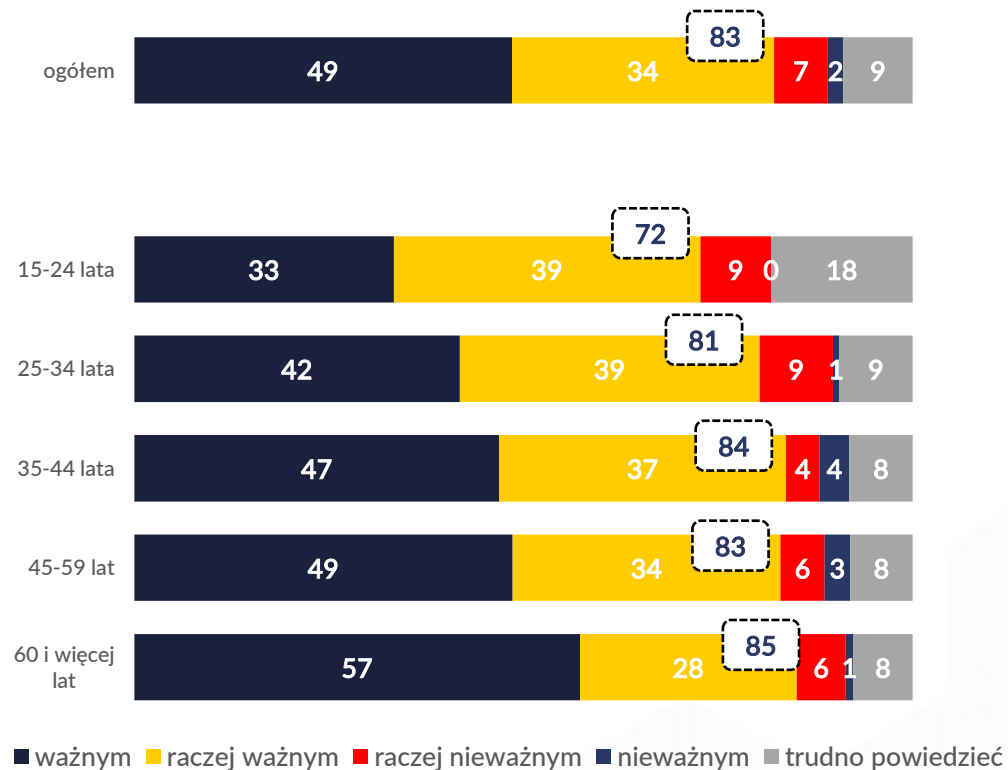
Ocena ważności zmian klimatycznych

P18. Jak ważnym problemem są, Pana/i zdaniem, zmiany klimatu?

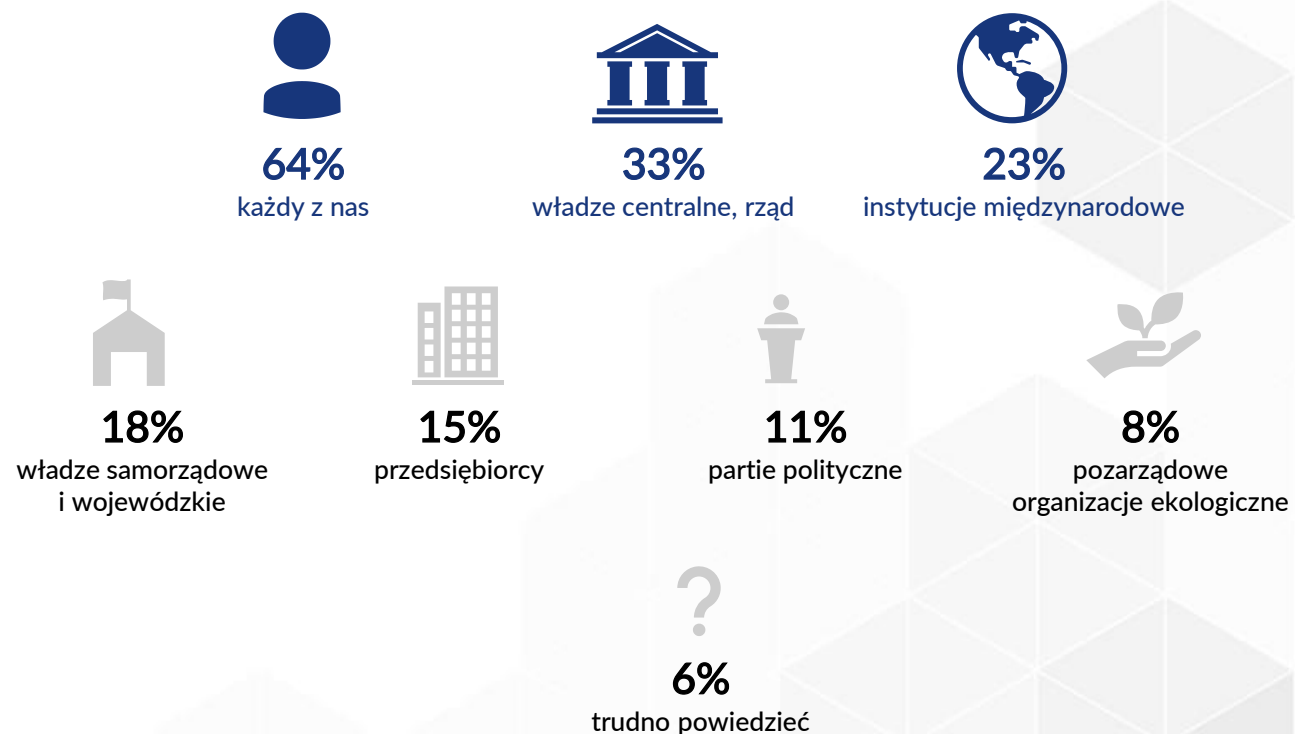
Ocena ważności zmian klimatycznych

P18. Jak ważnym problemem są, Pana/i zdaniem, zmiany klimatu?

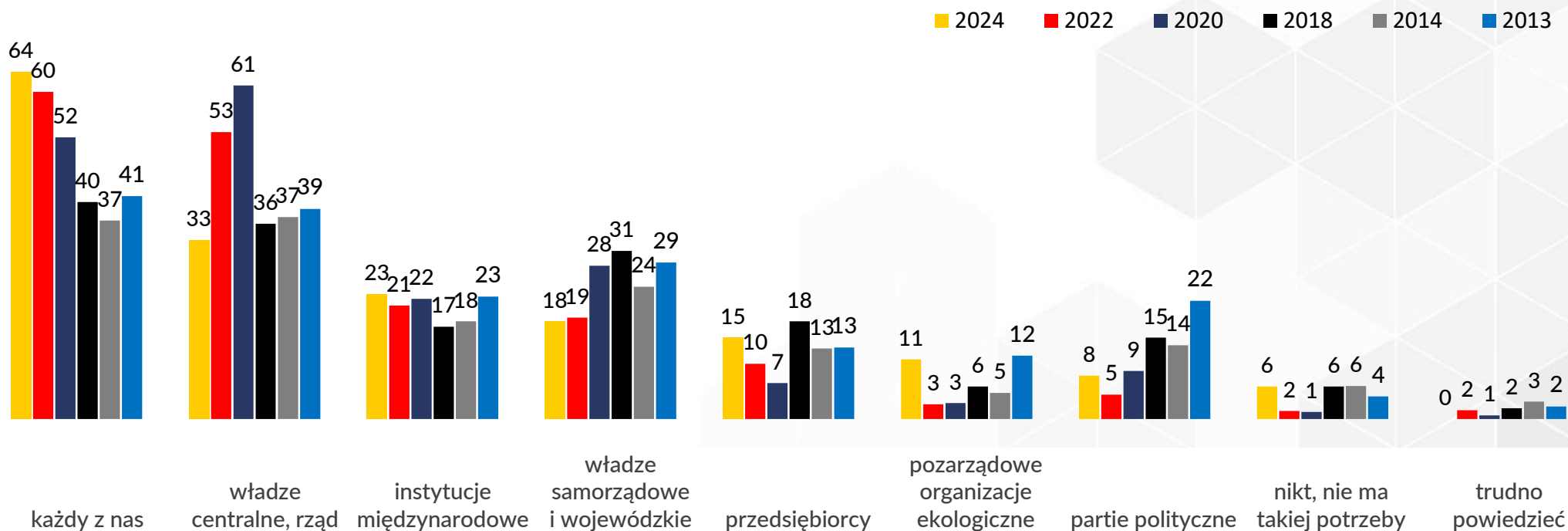
Minimalizacja skutków zmian klimatu

P19. Kto powinien podejmować działania na rzecz minimalizacji niekorzystnych skutków zmian klimatu? Proszę wybrać do dwóch odpowiedzi.

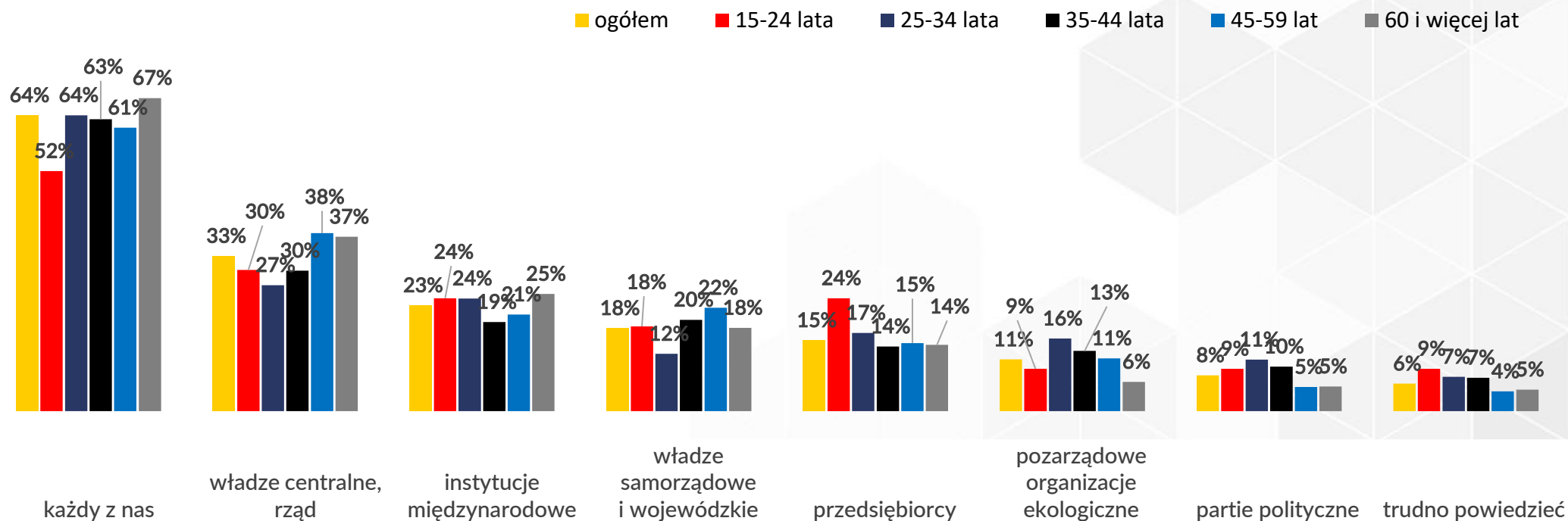
Minimalizacja skutków zmian klimatu

P19. Kto powinien podejmować działania na rzecz minimalizacji niekorzystnych skutków zmian klimatu? Proszę wybrać do dwóch odpowiedzi.

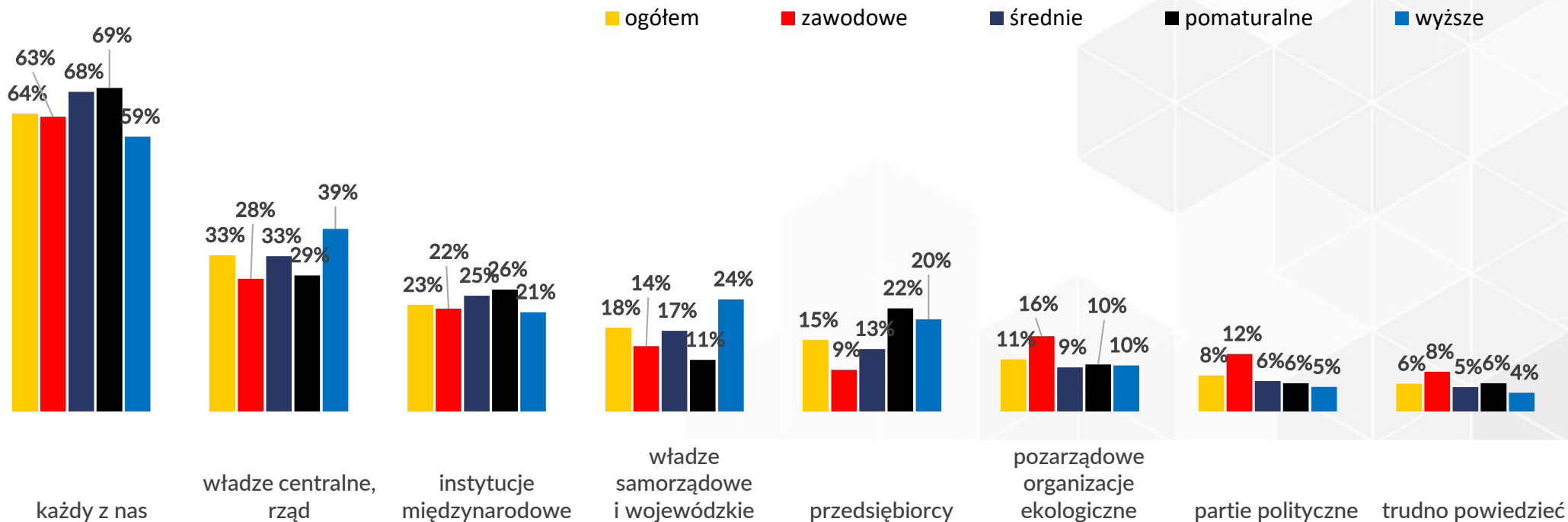
Minimalizacja skutków zmian klimatu

P19. Kto powinien podejmować działania na rzecz minimalizacji niekorzystnych skutków zmian klimatu? Proszę wybrać do dwóch odpowiedzi.

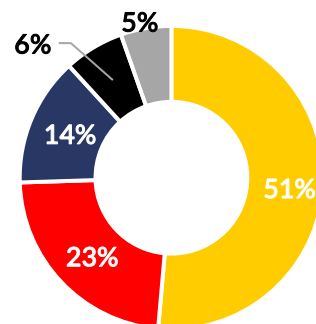
Minimalizacja skutków zmian klimatu

P19. Kto powinien podejmować działania na rzecz minimalizacji niekorzystnych skutków zmian klimatu? Proszę wybrać do dwóch odpowiedzi.

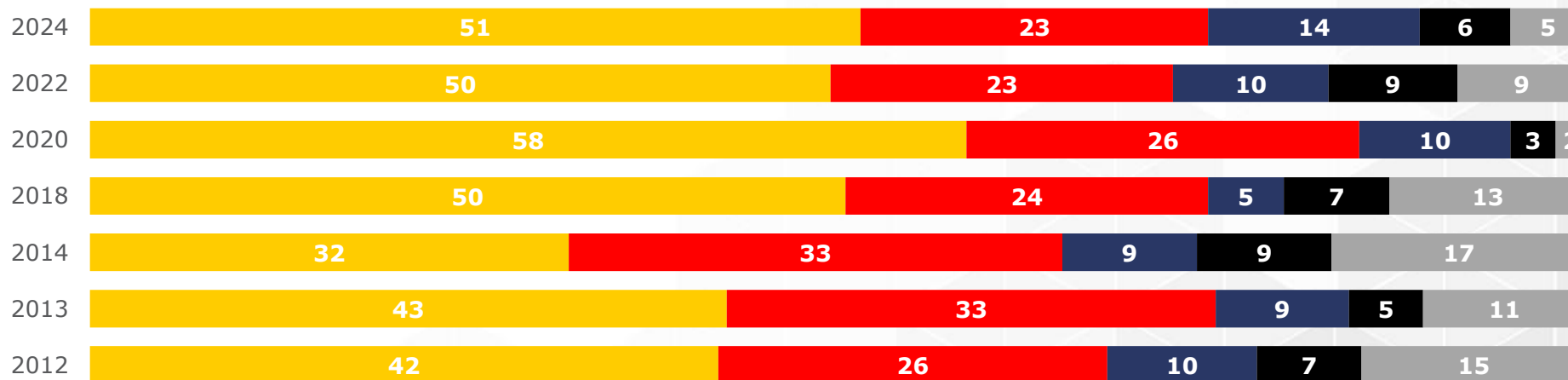

Polska a emisja gazów cieplarnianych

P20. Proszę powiedzieć, czy Polska powinna zredukować emisję gazów cieplarnianych?

- tak, jak najszybciej – Polska powinna już teraz zredukować emisję
- tak, w niedalekiej przyszłości
- tak, ale w dalszej przyszłości
- nie
- trudno powiedzieć

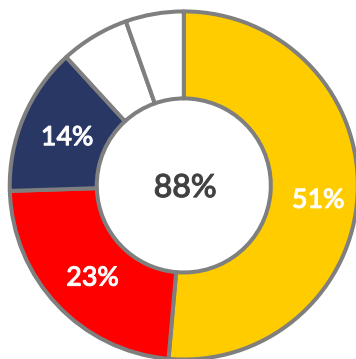

Polska a emisja gazów cieplarnianych

P20A. Dlaczego uważa Pan/i, że Polska powinna zredukować emisję gazów cieplarnianych?

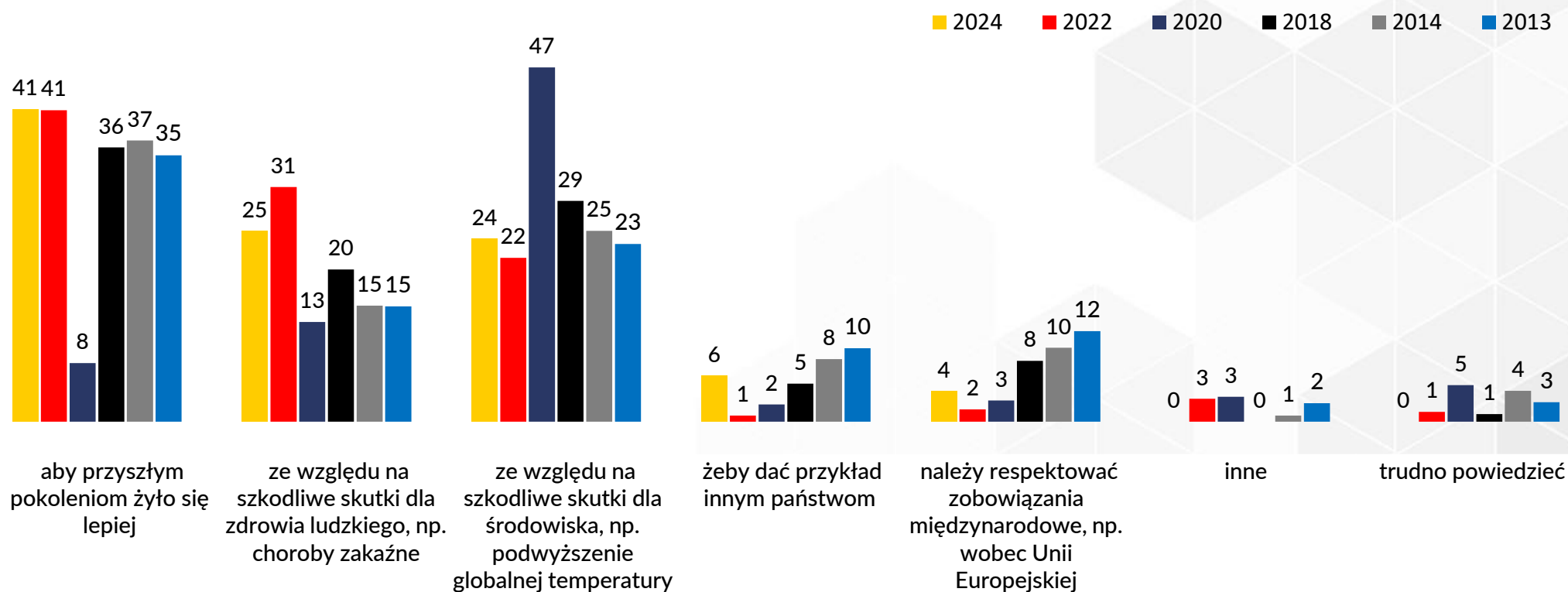
Osoby, które uważają, że Polska powinna zredukować emisję gazów cieplarnianych

N=882

Polska a emisja gazów cieplarnianych

P20A. Dlaczego uważa Pan/i, że Polska powinna zredukować emisję gazów cieplarnianych?

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

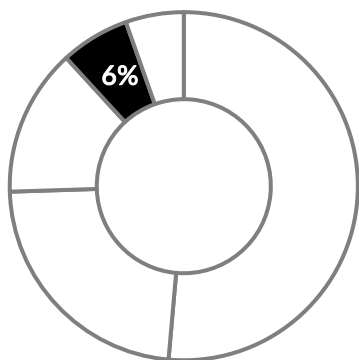
Podstawa: badani, którzy uważają, że Polska powinna zredukować emisję gazów cieplarnianych; 2024: n=882, 2022: n=828; 2020 n=958, 2018: n=803, 2014: n=742, 2013: n=846
Pytanie jednokrotnego wyboru

Polska a emisja gazów cieplarnianych

P20B. Dlaczego uważa Pan(i), że Polska NIE powinna redukować emisji gazów cieplarnianych?

Osoby, które uważają, że Polska NIE powinna redukować emisji gazów cieplarnianych

N=64

redukcja emisji gazów cieplarnianych nie ma praktycznego wpływu na zmiany klimatu

23%

w porównaniu do innych Państw emisja gazów cieplarnianych w Polsce nie jest duża

22%

korzyści związane z redukcją nie są zauważalne

20%

ze względu na zbyt wysokie koszty

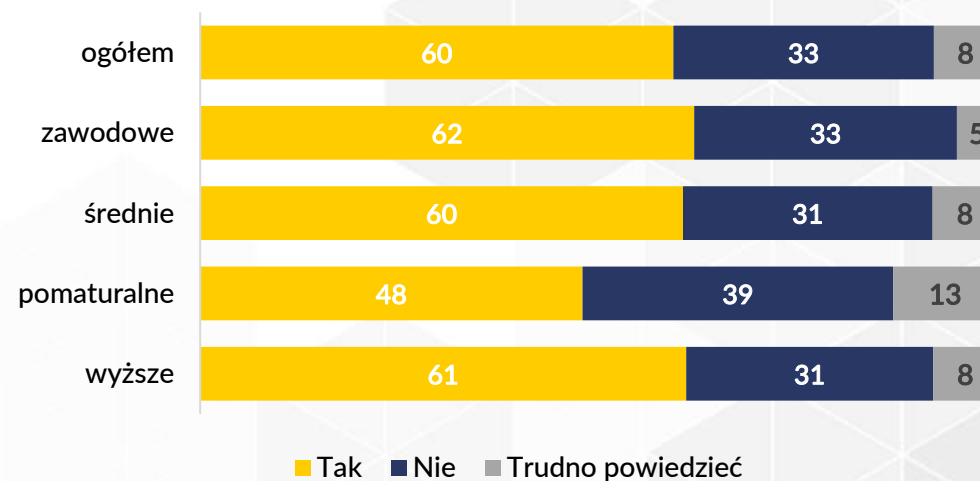
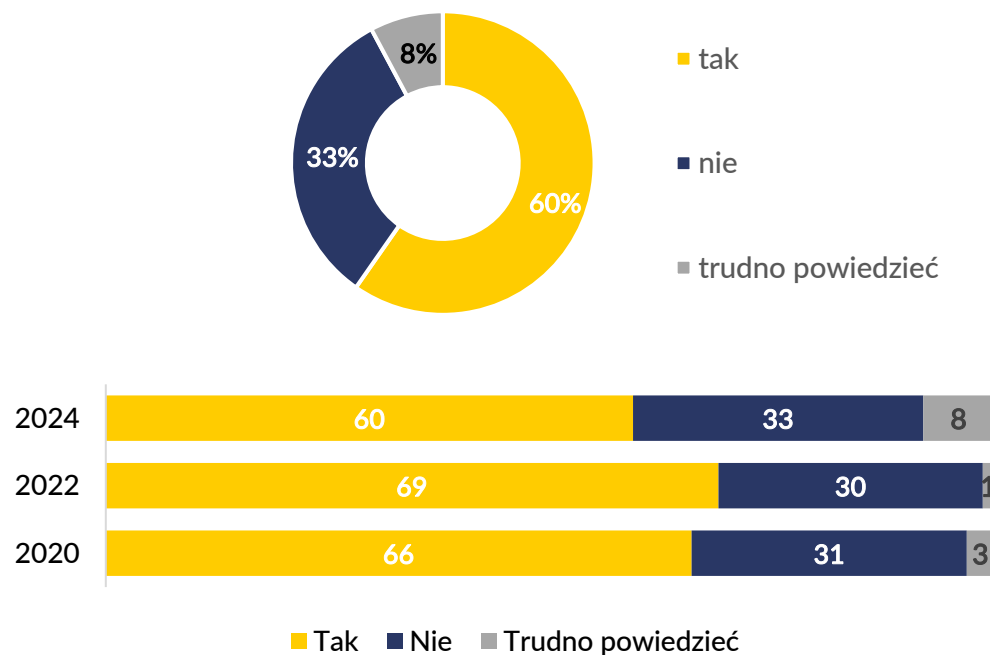
19%

nie odczuwam negatywnych skutków

11%

Działania edukacyjne

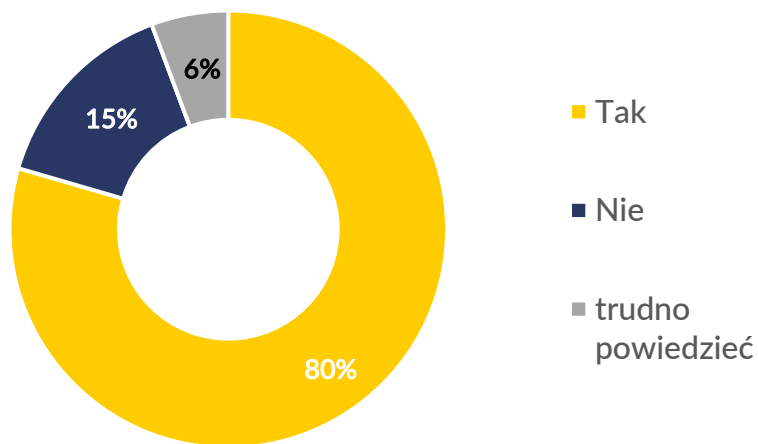
P17. Czy w ciągu ostatniego roku zauważył/a Pan/i prowadzone działania informacyjne i edukacyjne w zakresie ekologii i zmian klimatu?

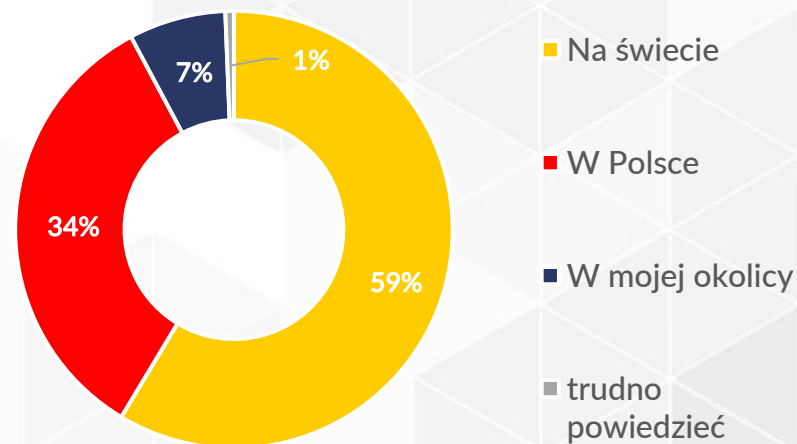
Ekstremalne zjawiska pogodowe

P21. Czy uważa Pan(i), że w ciągu ostatniego roku ekstremalne zjawiska pogodowe występują częściej, niż w ciągu ostatnich 5 lat?

P22. Gdzie zauważył(a) Pan(i) częstsze występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych?

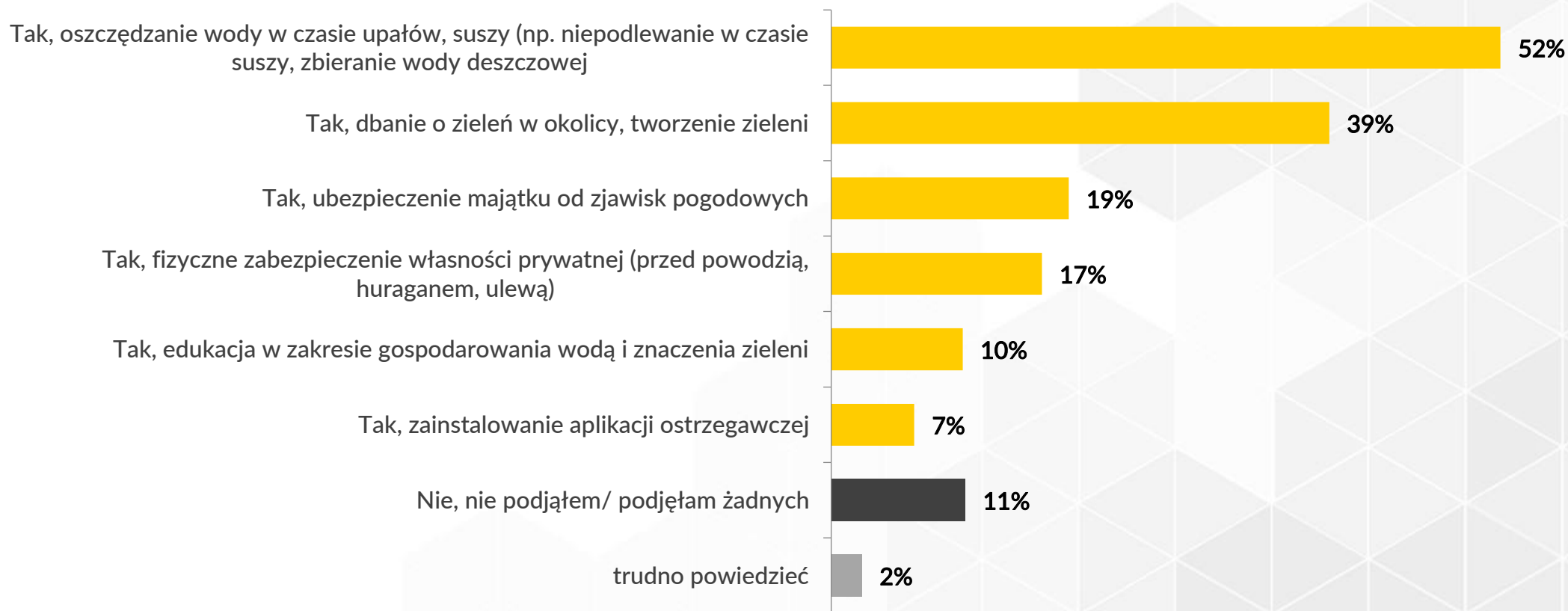

N=795

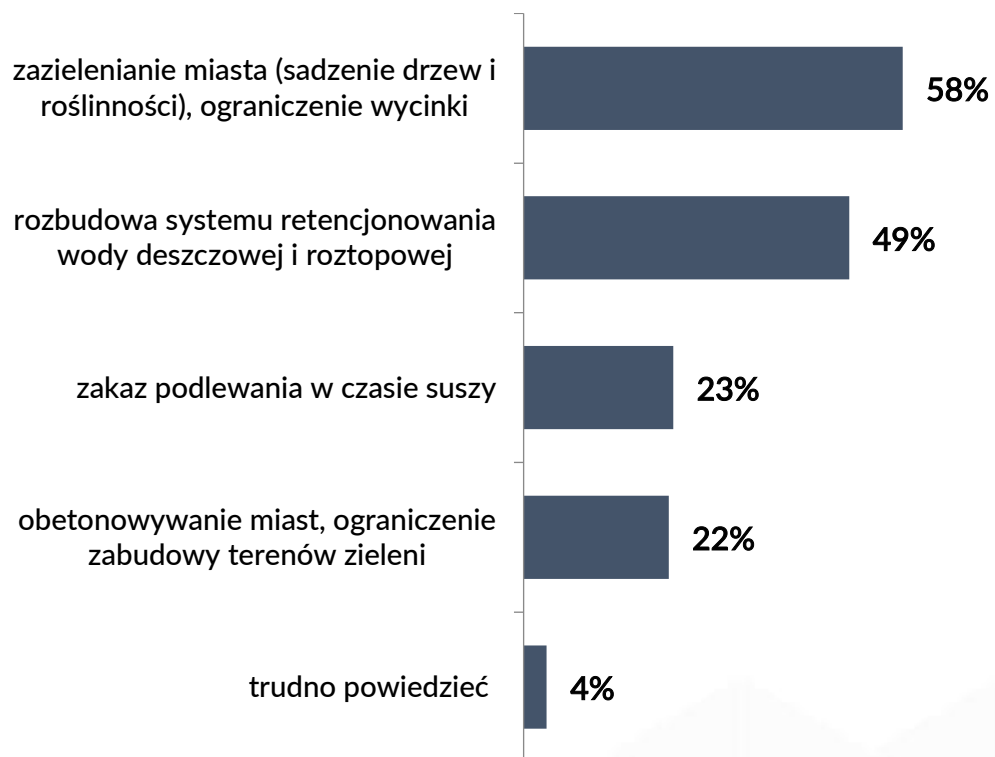
Ekstremalne zjawiska pogodowe

P23. Czy w ciągu ostatnich 6 miesięcy podjął(ęła) Pan(i) osobiście jakieś działania w celu ograniczenia skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych, w tym zabezpieczenia siebie i swojego majątku? Jeśli tak, to jakie?

Adaptacja do zmian klimatu

P25. Proszę wskazać maksymalnie trzy najważniejsze Pana(i) zdaniem działania w zakresie adaptacji do zmian klimatu, które powinny podjąć władze lokalne:

P26. Proszę wskazać maksymalnie trzy najważniejsze Pana(i) zdaniem działania w zakresie adaptacji do zmian klimatu, które powinny podjąć władze rządowe:

Omówienie wyników

Płeć	Mężczyźni częściej niż kobiety uważają zmiany klimatyczne za nieważne. Częściej też uważają, że Polska nie powinna redukować emisji gazów cieplarnianych. Kobiety częściej wskazują wprowadzenie obowiązku zbierania wody deszczowej jako ważne działania, które powinien podjąć rząd.
Wiek	Najstarsi badani powyżej 60 roku życia częściej uważają, że zmiany klimatu są ważne. Oni również częściej zauważają wzrost występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Ocena ważności zmian klimatu rośnie wraz z wiekiem badanych. Osoby w wieku 35-44 lata, które uważają, że Polska powinna redukować emisję gazów cieplarnianych, są zdania, że ważnym powodem są tu zobowiązania międzynarodowe. W grupie wiekowej 45-59 lat jest więcej tych, którzy nie podjęli działań w celu ograniczenia skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych. Najważniejsze działania w zakresie adaptacji do zmian klimatu, które powinny podjąć władze lokalne są częściej wskazywane przez różne grupy wiekowe: 35-44 - ograniczenie zabudowy terenów zieleni, 45-59 - rozbudowa systemu retencjonowania wody, powyżej 60 - zakaz podlewania w czasie suszy.
Miejscowość	Mieszkańcy największych miast częściej uważają, że działania na rzecz zapobiegania skutkom zmian klimatu powinny podejmować władze samorządowe. Władze te powinny działać na rzecz zazieleniania miast i ograniczenia zabudowy terenów zielonych. Mieszkańcy wsi częściej zauważają wzrost występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych.
Wykształcenie	Osoby z wyższym wykształceniem częściej uważają zmiany klimatu za ważne oraz są zdania, że działania na rzecz minimalizacji niekorzystnych skutków zmian klimatu powinny podejmować władze centralne i samorządowe. Częściej też podjęły edukację w zakresie gospodarowania wodą i znaczenia zieleni.
Dochód	Osoby z najwyższymi dochodami częściej uważają zmiany klimatu za ważne. Częściej też deklarują, że zainstalowali aplikację ostrzegawczą w celu zabezpieczenia przed skutkami ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Omówienie wyników

- **Zmiany klimatu to ważny problem dla 83% badanych.** Notujemy tu znaczny spadek odpowiedzi pozytywnych (o 8 punktów procentowych) i jeszcze bardziej niepokojący spadek odpowiedzi „ważne”, który sięga 24 punktów procentowych.
- W opinii respondentów działania na rzecz minimalizacji niekorzystnych skutków zmian klimatu powinien podejmować przede wszystkim każdy z nas (64% - wzrost o 4 punkty) oraz władza na szczeblu centralnym (33% - spadek o 20 punktów). Na kolejnych miejscach, bez istotnych zmian w porównaniu do badania z 2022 roku, znalazły się instytucje międzynarodowe (23%) oraz władze samorządowe (18%).
- **Ponad połowa badanych (51%) jest zdania, że Polska powinna już teraz zredukować emisję gazów cieplarnianych.** Wskaźnik ten jest zbliżony do poprzedniego pomiaru.
- Działania informacyjne i edukacyjne w zakresie ekologii i zmian klimatu prowadzone w ciągu ostatniego roku zauważyło **60% badanych** (spadek o 9 punktów).
- Aż 80% respondentów zauważyło wzrost występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i zdecydowana większość podjęła działania, aby zapobiegać ich skutkom. Najczęściej wymieniane jest oszczędzanie wody podczas suszy (52%) i dbanie o zielen w okolicy (39%).
- Działania, które powinny podjąć władze centralne i samorządowe w celu adaptacji do zmian klimatu dotyczą przede wszystkim zazieleniania miast oraz zbierania wody deszczowej.

INDYWIDUALNE DZIAŁANIA I ZACHOWANIA WSPIERAJĄCE OCHRONĘ ŚRODOWISKA

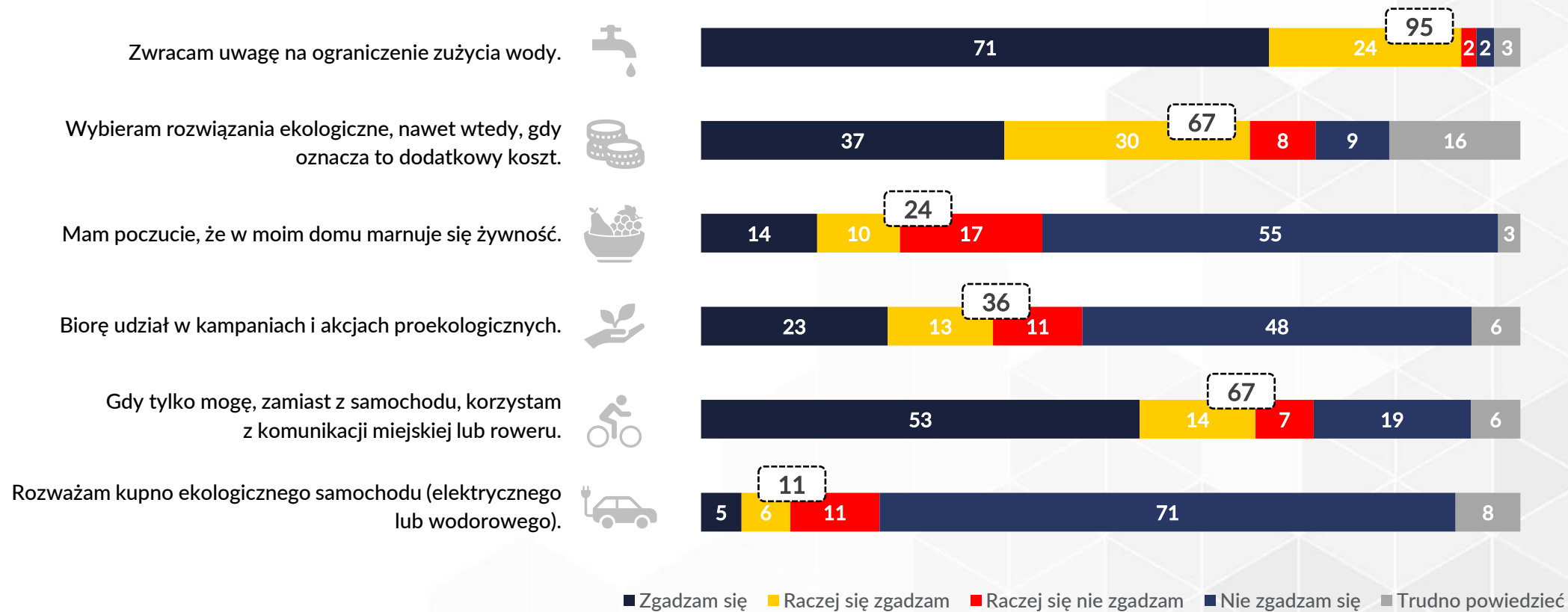
W rozdziale zostały poruszone następujące zagadnienia:

- Czy w polskich domach marnuje się żywność?
- Czy zwraca się uwagę na ograniczanie zużycia wody?
- Jakie działania podejmowane są w związku z oszczędzaniem energii?
- Czy planuje się działania zwiększające efektywność energetyczną i umożliwiające zmniejszenie rachunków za energię?
- Jaka jest gotowość do ponoszenia kosztów związanych z ochroną środowiska np. płacenia więcej za produkty/ usługi bardziej ekologiczne?

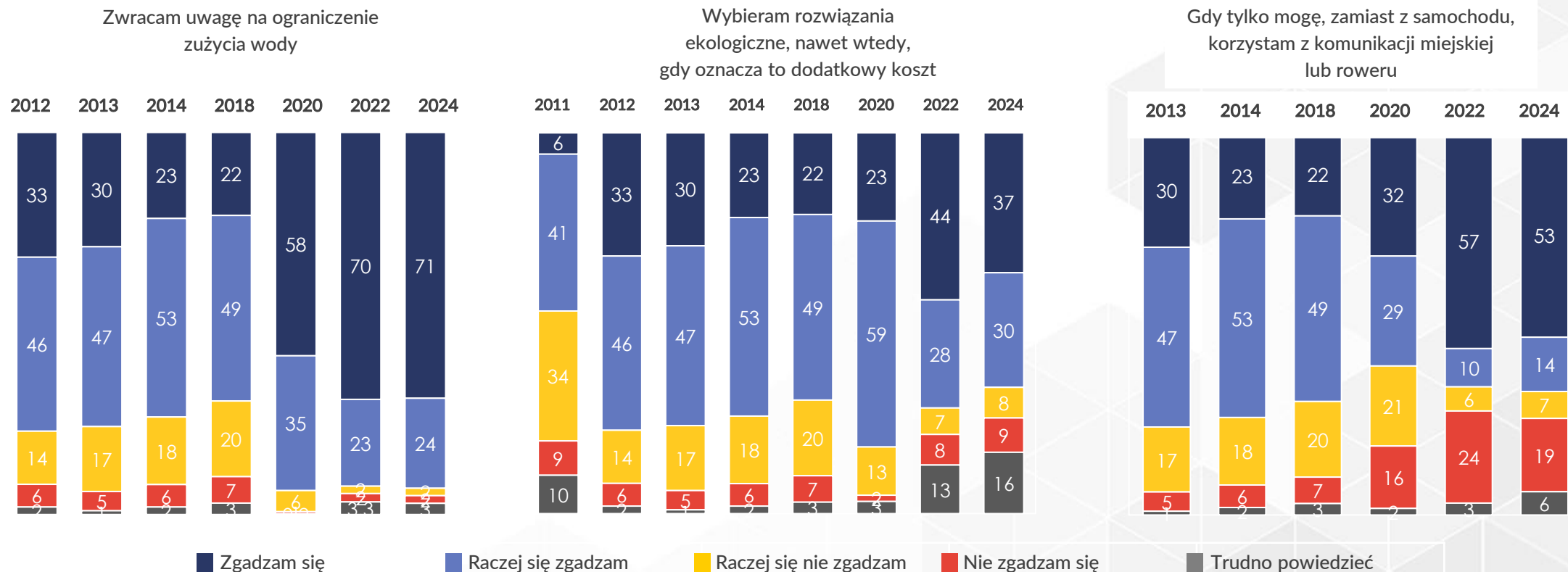
Działania proekologiczne

P27. Na ile zgadza się Pan/i lub nie zgadza z następującymi stwierdzeniami:

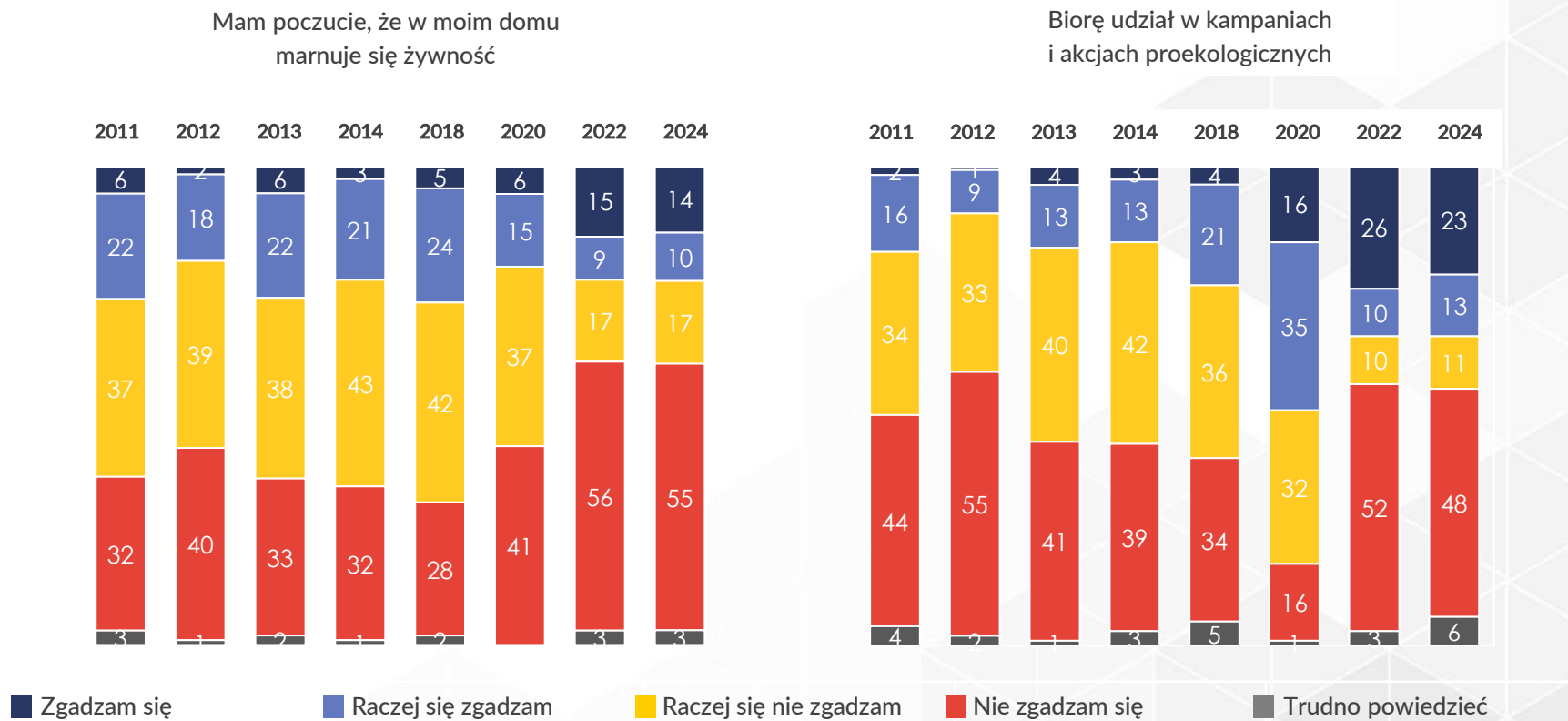
Działania proekologiczne

P27. Na ile zgadza się Pan/i lub nie zgadza z następującymi stwierdzeniami:

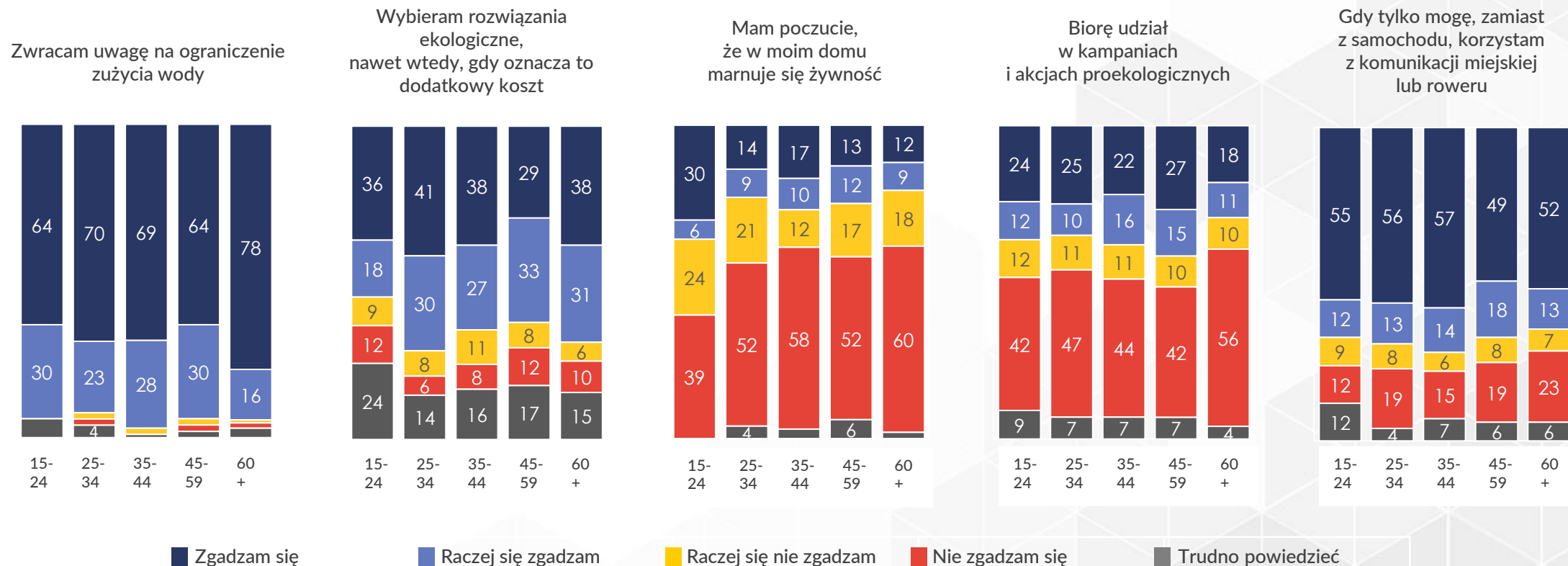
Działania proekologiczne

P27. Na ile zgadza się Pan/i lub nie zgadza z następującymi stwierdzeniami:

Działania proekologiczne

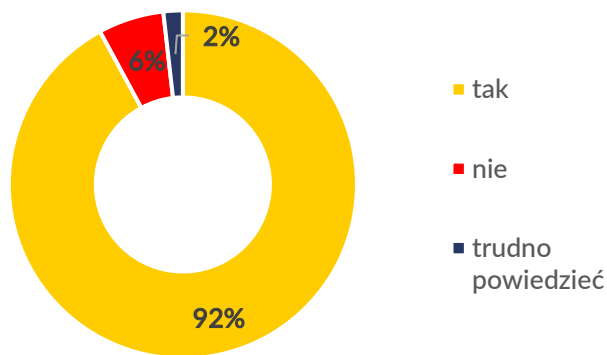
P27. Na ile zgadza się Pan/i lub nie zgadza z następującymi stwierdzeniami:

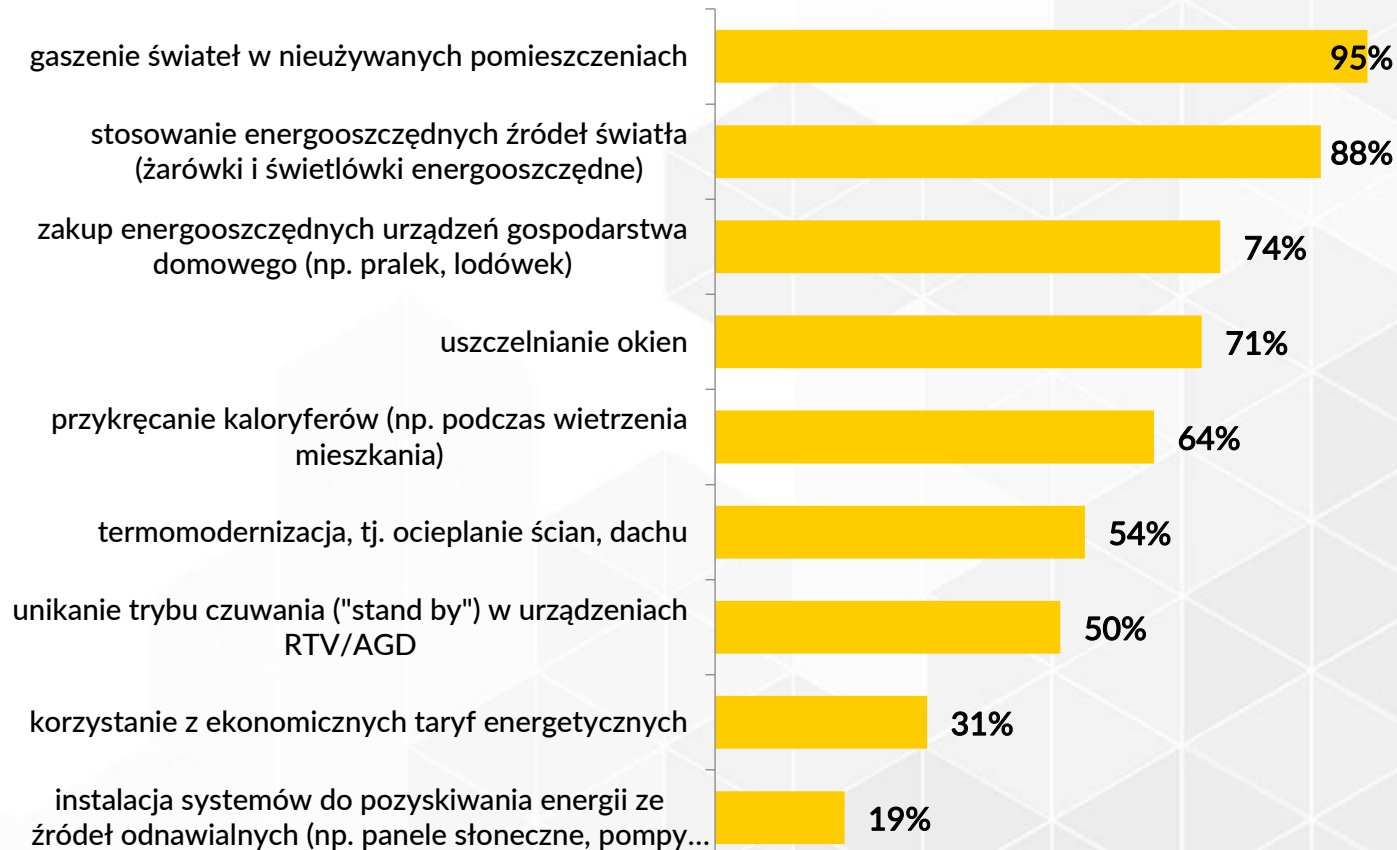
Oszczędzanie energii w domu

P28. Czy oszczędza Pan/i energię w domu?

P29. W jaki sposób oszczędza Pan/i energię w domu?

N=921

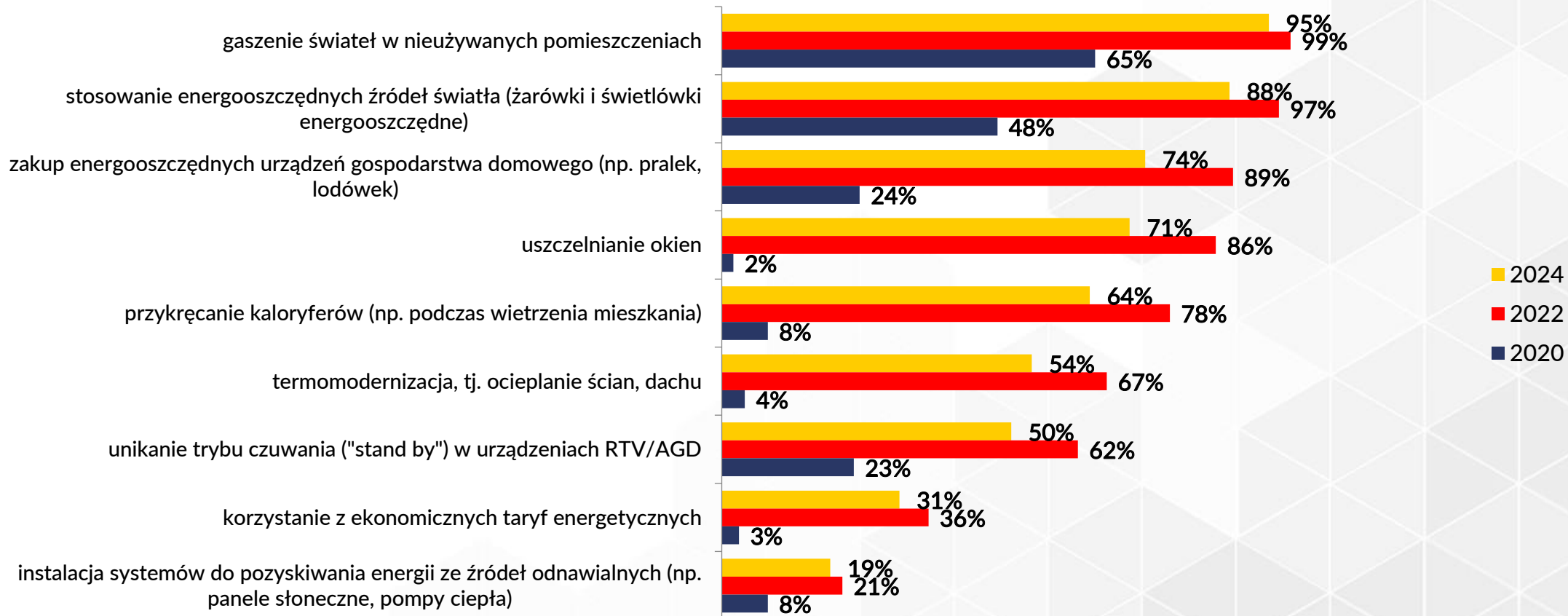
Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Podstawa: wszyscy badani, n=1000

P28: Pytanie jednokrotnego wyboru; P29: Pytanie wielokrotnego wyboru

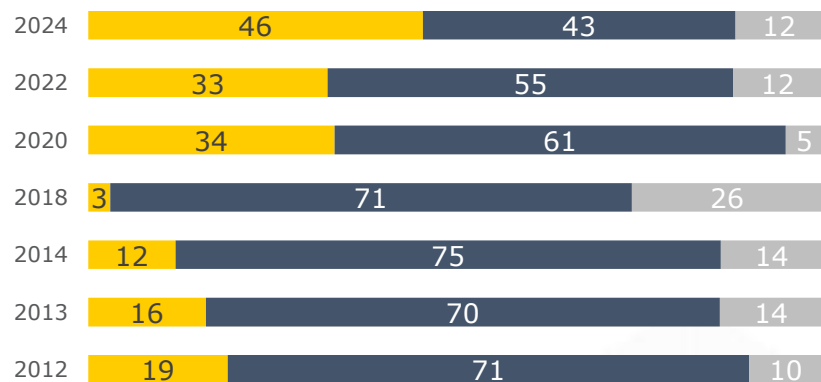
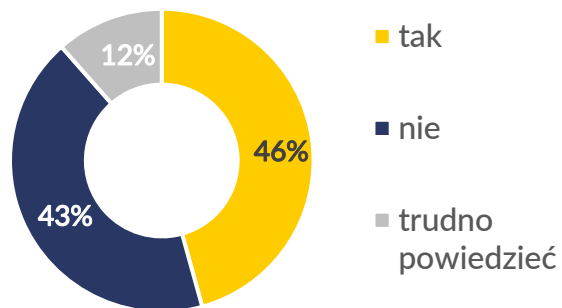
Oszczędzanie energii w domu

P29. W jaki sposób oszczędza Pan/i energię w domu?

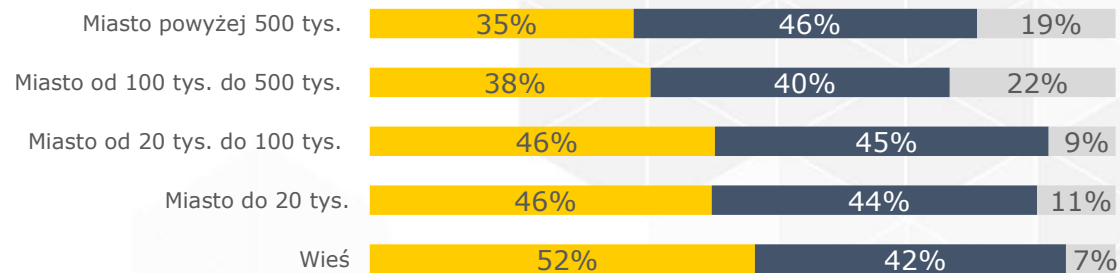

Dodatkowe działania proekologiczne

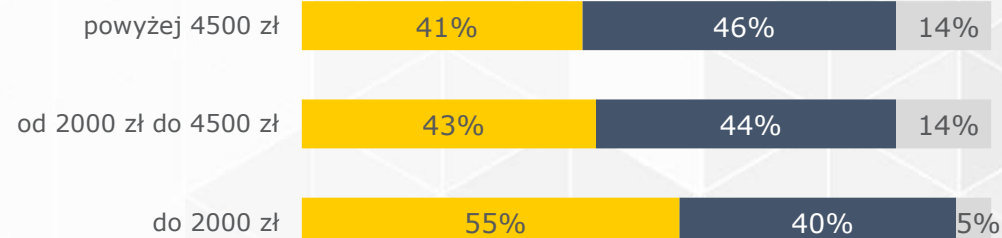
P30. Czy w najbliższym roku w Pana(i) domu planuje się podjęcie dodatkowych działań, które zwiększą efektywność energetyczną i umożliwią zmniejszenie rachunków za energię?

Wielkość miejscowości

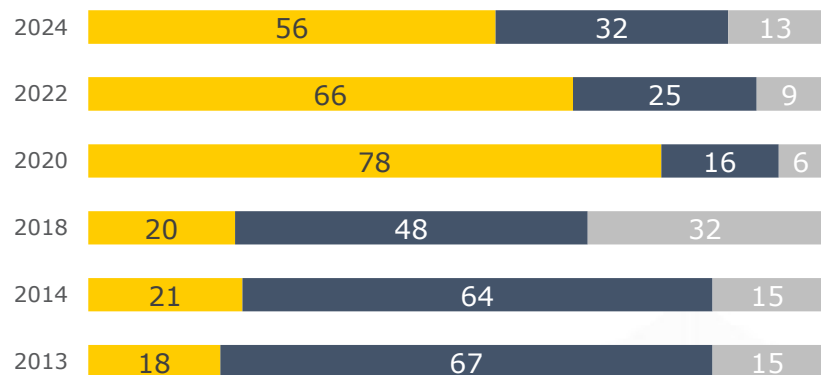
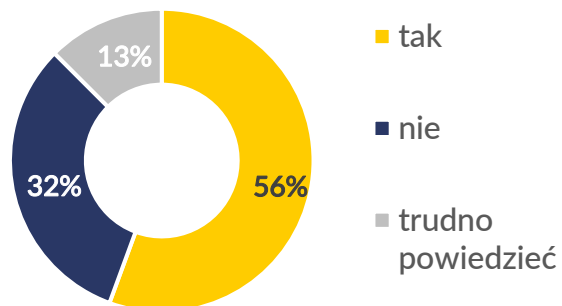

Dochód na osobę

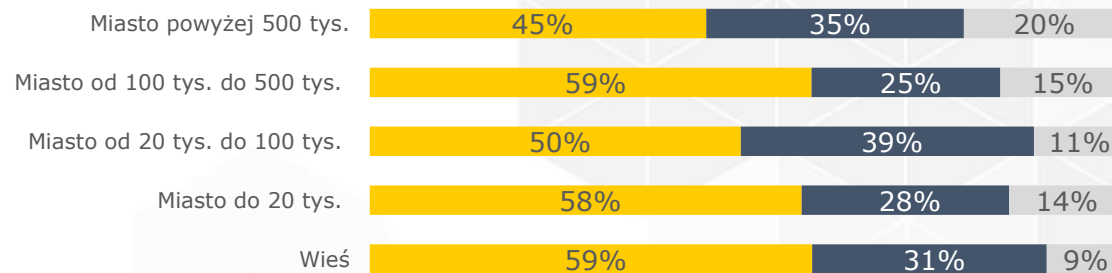

Czysta energia

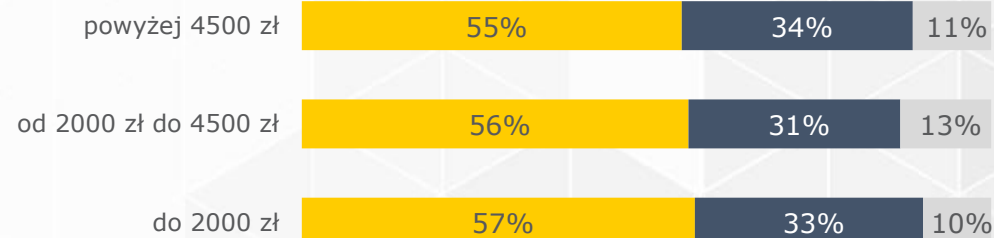
P31. Czysta energia to energia, która nie jest uciążliwa dla środowiska naturalnego. Pozyskuje się ją ze źródeł odnawialnych np. energia słoneczna, wiatrowa, wodna, geotermalna, energia z biomasy i biogazu. Czy byłby/byłaby Pan/i skłonny/a wydać więcej na „czystą” energię?

Wielkość miejscowości

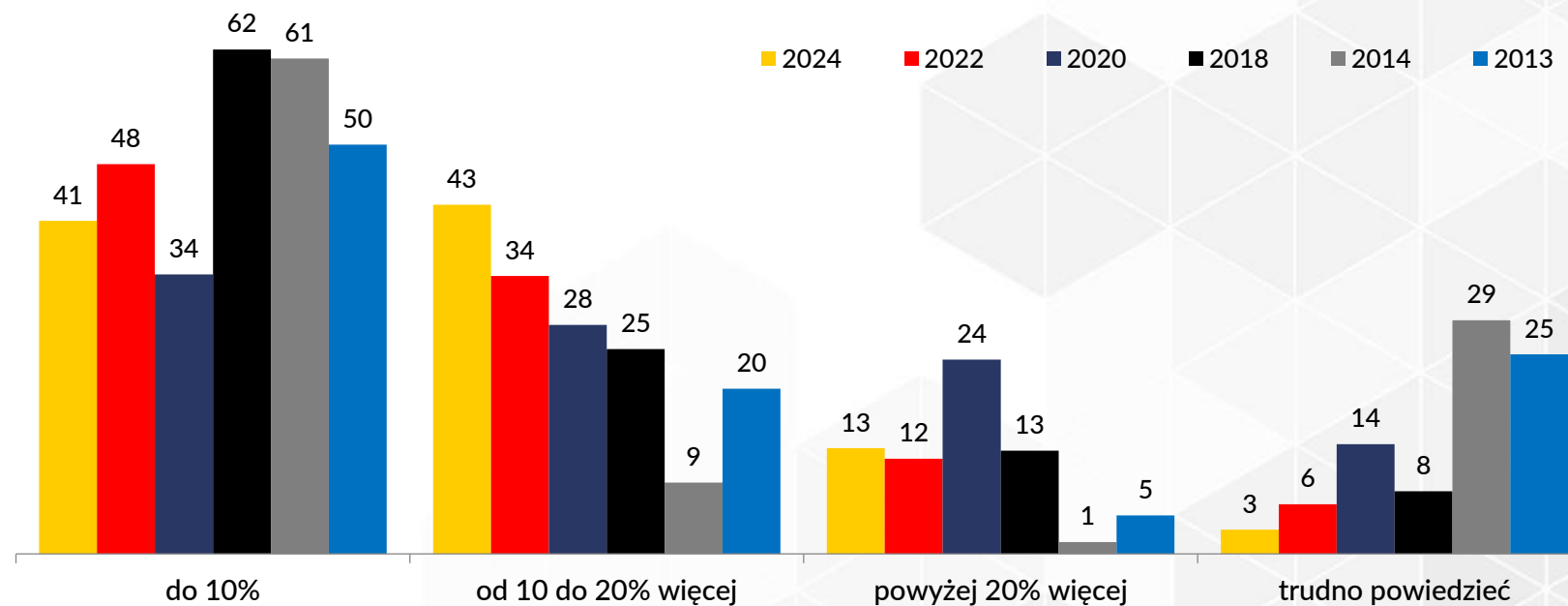
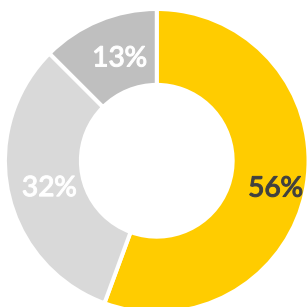

Dochód na osobę

Czysta energia

P32. O ile więcej, w skali rocznej, byłby/byłaby Pan/i skłonny/a zapłacić za „czystą” energię? Proszę podać przybliżoną wartość procentową, odnosząc się do kwoty, którą płaci Pan/i obecnie za energię.

Omówienie wyników

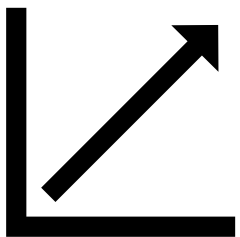
Płeć	Kobiety częściej niż mężczyźni nie zgadzają się ze stwierdzeniem, że w ich domu marnuje się żywność. Mężczyźni natomiast częściej deklarują, że oszczędzają energię elektryczną ocieplając dom oraz unikając trybu stand by w urządzeniach RTV.
Wiek	Osoby powyżej 35 roku życia częściej zwracają uwagę na ograniczenie zużycia wody. Badani w wieku 25-34 lata i powyżej 60 lat deklarują, że oszczędzają energię uszczelniając okna oraz używając energooszczędnych żarówek. Najstarsi dodatkowo częściej gaszą światło w nieużywanych pomieszczeniach. Wśród osób, które byłyby skłonne zapłacić więcej za „czystą” energię, najstarsi częściej deklarują do 10% więcej, osoby w wieku 25-44 lata – między 10% a 20% więcej.
Miejscowość	Mieszkańcy większych miast częściej biorą udział w akcjach proekologicznych i rozważają kupno ekologicznego samochodu. Mieszkańcy wsi i małych miast częściej oszczędzają energię gasząc niepotrzebne światła, uszczelniając okna i ocieplając budynki oraz kupując energooszczędne urządzenia. Mieszkańcy miast 20-100 tys. częściej twierdzą, że nie zapłacą więcej za „czystą” energię.
Wykształcenie	Osoby z wyższym wykształceniem częściej rozważają kupno ekologicznego samochodu. Osoby lepiej wykształcone częściej oszczędzają energię gasząc światła, stosując energooszczędne żarówki i urządzenia domowe.
Dochód	Osoby z wyższymi dochodami częściej rozważają kupno ekologicznego samochodu. Respondenci z najniższymi dochodami częściej oszczędzają energię elektryczną poprzez uszczelnianie okien i używanie energooszczędnych żarówek. Wśród osób, które byłyby skłonne zapłacić więcej za „czystą” energię, ci z wyższymi dochodami wskazują częściej 20-30%.

Omówienie wyników

- Zachowania proekologiczne, które wskazują badani to najczęściej ograniczenie zużycia wody (95% wskazań – bez zmian wobec pomiaru z 2022), korzystanie z komunikacji miejskiej lub roweru (67% - bez zmian) oraz ponoszenie dodatkowych kosztów dla rozwiązań proekologicznych (67% - spadek o 5 punktów). Rozważanie zakupu ekologicznego samochodu deklaruje 11% respondentów.
- 92% mieszkańców Polski deklaruje, że oszczędza energię w domu. Najczęściej wskazywane sposoby oszczędzania to gaszenie świateł w nieużywanych pomieszczeniach (95%), stosowanie energooszczędnych źródeł światła (88%) i zakup energooszczędnych urządzeń gospodarstwa domowego (74%). Dla wszystkich obserwujemy spadki w porównaniu z badaniem z 2022 roku.
- Niemal połowa (46%) badanych deklaruje, że planuje dodatkowe działania umożliwiające zwiększenie efektywności energetycznej. Jest to wynik wyższy o 13 punktów od wskaźnika z poprzedniej fali.
- Ponad połowa respondentów (56%) jest skłonnych do skorzystania z czystej energii, nawet jeśli wiązałoby się to z wyższymi kosztami. Jest to wynik o 10 punktów procentowych niższy w porównaniu z pomiarem w 2022 roku. Obserwujemy jednak spadek odsetka tych, którzy zapłaciliby do 10% więcej, a wzrost deklarujących 10-20%.

WSKAŹNIKI

Wskaźniki

W niniejszym badaniu trackingowym wyodrębniono wskaźniki, które posłużyły opisowi i ocenie procesów rozwoju społecznego dotyczącego ekologii i tematów z nią związanych. Ich celem jest mierzenie wybranych zjawisk z perspektywy czasu. W toku tworzenia koncepcji badania zostały wybrane **główne wskaźniki diagnozujące stan świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski**. Charakter wskaźników określono na podstawie dwóch obszarów: opinii i zachowań.

Wskaźniki przedstawione są w podziale na dwie grupy: ogół badanej populacji oraz najmłodsza grupa wiekowa (15 – 24 lata w przypadku roku 2020 oraz 15-19 lat w przypadku poprzednich fal badania). W tabelach wskaźniki dla ogółu oznaczone są literą A (np. 1A), a dla populacji w wieku 15-24 lata oraz 15-19 lat literą B (np. 1B). W przypadku, w którym wartość wskaźników dla grupy 15-24 lat (w przypadku poprzednich fal badania 15-19 lat) będzie się różnić statystycznie od wartości głównego wskaźnika, to wartość ta zostanie opatrzona symbolem gwiazdki (*).

Liczebność prób w poszczególnych edycjach badania wynosiła:

- rok 2011: 1004 badanych (w tym 75 osób w wieku 15-19 lat),
- rok 2012: 1000 badanych (w tym 77 osób w wieku 15-19 lat),
- rok 2013: 1000 badanych (w tym 49 osób w wieku 15-19 lat),
- rok 2014: 1000 badanych (w tym 66 osób w wieku 15-19 lat),
- rok 2018: 1010 badanych (w tym 67 osób w wieku 15-19 lat),
- rok 2020: 1015 badanych (w tym 30 osób w wieku 15-24 lata),
- rok 2022: 1000 badanych (w tym 29 osób w wieku 15-24 lata),
- rok 2024: 1000 badanych (w tym 33 osoby w wieku 15-24 lata).

Wskaźniki

Nazwa wskaźnika	Oczekiwany kierunek zmian	Wskaźnik	CAPI					Wskaźnik	CATI		
			2011	2012	2013	2014	2018		2020	2022	2024
1. Odsetek Polaków, którzy uważają, że poprawa stanu środowiska zależy od aktywności każdego z nas (pytanie P5)	Wzrost ▲	2A 15 +	Brak	54%	50%	50%	56%	1A 15 +	69%	62%	64%
		2B 15-19	Brak	52%	41%	58%	57%	1B 15-24	63%	72%	64%
2. Odsetek mieszkańców Polski, w których gospodarstwach domowych, segreguje się śmieci regularnie (pytanie P12)	Wzrost ▲	7A 15 +	45%	44%	54%	68%	62%	2A 15 +	96%	96%	88%
		3B 15-19	33%*	38%	68%	58%	69%	2B 15-24	95%	95%	70%
3. Odsetek Polaków deklarujących podejmowanie działań w kierunku zwiększenia efektywności energetycznej (pytanie P22, w 2024 P28)	Wzrost ▲	11A 15 +	89%	94%	86%	96%	89%	3A 15 +	96%	95%	92%
		11B 15-19	81%*	92%	77%	91%	88%	3B 15-24	88%	97%	91%
4. Odsetek mieszkańców Polski, w których domach planuje się podjęcie działań zwiększających efektywność energetyczną (pytanie P23, w 2024 P30)	Wzrost ▲	12 15 +	Brak	19%	16%	12%	3%	4 15 +	34%	33%	46%
5. Odsetek mieszkańców Polski, którzy <u>nie są skłonni</u> wydać więcej na „czystą” energię (pytanie P24, w 2024 P31)	Spadek ▼	13A 15 +	45%	50%	67%	64%	48%	5A 15 +	16%	25%	32%
		13B 15-19	31%*	43%	55%	61%	53%	5B 15-24	7%	17%	30%

Wskaźniki

Nazwa wskaźnika	Oczekiwany kierunek zmian	Wskaźnik	CATI		
			2020	2022	2024
6. Odsetek mieszkańców Polski, którzy uważają, że emisja z pieców domowych jest najważniejszym powodem złej jakości powietrza w Polsce (pytanie P8)	Wzrost ▲	6A 15 +	37%	38%	31%
		6B 15-24	43%	35%	33%
7. Odsetek mieszkańców Polski, których głównym rodzajem ogrzewania stosowanym w gospodarstwie domowym jest węgiel (pytanie P9)	Spadek ▼	7A 15 +	13%	15%	14%
		7B 15-24	29%	21%	9%
8. Odsetek mieszkańców Polski, którzy planują zmienić swój piec na bardziej ekologiczne źródło energii (pytanie P10)	Wzrost ▲	8A 15 +	61%	38%	45%
		8B 15-24	40%	67%	57%
9. Odsetek mieszkańców Polski, dla których zmiany klimatu są bardzo ważnym problemem (pytanie P18)	Wzrost ▲	9A 15 +	67%	73%	49%
		9B 15-24	77%	76%	33%
10. Odsetek mieszkańców Polski, którzy gdy tylko mogą, zamiast z samochodu, korzystają z komunikacji miejskiej lub roweru (pytanie P21, w 2024 P27)	Wzrost ▲	10A 15 +	61%	67%	68%
		10B 15-24	57%	76%	67%
11. Odsetek mieszkańców Polski, którzy nie oszczędzają energii w domu (pytanie P22, w 2024 P28)	Spadek ▼	11A 15 +	4%	4%	6%
		11B 15-24	12%	3%	9%

Omówienie wyników

- W prezentowanych kluczowych wskaźnikach z badania warto zwracać uwagę przede wszystkim na te odnoszące się do całej próby. Wskaźniki na grupie najmłodszych respondentów nie są miarodajne ze względu na bardzo niską podstawę (N=33 w 2024 i N=29 w 2022 roku).
- Wskaźniki, które pozostają stabilne to:
 - Odsetek Polaków, którzy uważają, że poprawa stanu środowiska zależy od aktywności każdego z nas
 - Odsetek mieszkańców Polski, których głównym rodzajem ogrzewania stosowanym w gospodarstwie domowym jest węgiel
 - Odsetek Polaków deklarujących podejmowanie działań w kierunku zwiększenia efektywności energetycznej
 - Odsetek mieszkańców Polski, którzy gdy tylko mogą, zamiast z samochodu, korzystają z komunikacji miejskiej lub roweru
 - Odsetek mieszkańców Polski, którzy nie oszczędzają energii w domu
- Wskaźniki, których wartość spadła, mimo oczekiwanego wzrostu:
 - Odsetek mieszkańców Polski, w których gospodarstwach domowych, segreguje się śmieci regularnie
 - Odsetek mieszkańców Polski, którzy uważają, że emisja z pieców domowych jest najważniejszym powodem złej jakości powietrza w Polsce
 - Odsetek mieszkańców Polski, dla których zmiany klimatu są bardzo ważnym problemem
- Wskaźniki, których wartość wzrosła, mimo oczekiwanego spadku:
 - Odsetek mieszkańców Polski, którzy nie są skłonni wydać więcej na „czystą” energię
- Wskaźniki, które wzrosły zgodnie z oczekiwaniami:
 - Odsetek mieszkańców Polski, w których domach planuje się podjęcie działań zwiększających efektywność energetyczną
 - Odsetek mieszkańców Polski, którzy planują zmienić swój piec na bardziej ekologiczne źródło energii

Omówienie wyników

Hipotezy, które możemy postawić dla uzasadnienia niekorzystnych zmian:

- **Dlaczego nie rośnie odsetek mieszkańców Polski, w których gospodarstwach domowych, segreguje się śmieci regularnie?**
 - W poprzednich pomiarach wskaźnik ten osiągnął bardzo wysoką wartość 96%. Wzrost kosztów zarządzania odpadami w wielu polskich miastach mógł wzbudzić „protest społeczny” – jeśli obywatel wykonuje dodatkową „pracę” segregując odpady, a władze lokalne nakładają coraz wyższe koszty, to po co tę pracę wykonywać. Warto jednak zwrócić uwagę, że spadek tego wskaźnika nie wynika ze wzrostu tych, którzy zupełnie porzucili segregację śmieci, ale tych, którzy robią to nieregularnie.
- **Dlaczego nie rośnie odsetek mieszkańców Polski, którzy uważają, że emisja z pieców domowych jest najważniejszym powodem złej jakości powietrza w Polsce?**
 - Piece domowe są nadal wskazywane jak ważne źródło emisji, ale nieco częściej już na drugim miejscu. W porównaniu do poprzedniej fali znacząco wzrósł tu odsetek wskazań na emisję z przemysłu na pierwszym miejscu. Może się to wiązać z dość silną komunikacją dotyczącą wymiany „kopciuchów” w wielu miastach. Trzeba jednak pamiętać, że piece węglowe to głównie tereny wiejskie i tam skierować więcej działań.
- **Dlaczego nie rośnie odsetek mieszkańców Polski, dla których zmiany klimatu są bardzo ważnym problemem?**
 - Ten spadek wskaźnika jest najistotniejszy i może wiązać się z ogólną sytuacją geopolityczną i komunikacją w social mediach. Od wybuchu wojny w Ukrainie nasiliły działania destabilizacyjne w mediach społecznościowych, które dotyczą wielu aspektów, w tym zmian klimatu. Obserwowana jest aktywność denialistów klimatycznych, równie silna jak na przykład antyszczepionkowców.
- **Dlaczego nie spada mieszkańców Polski, którzy nie są skłonni wydać więcej na „czystą” energię?**
 - W tym przypadku można przypuszczać, że jest to kwestia związana z doświadczeniem wysokiej inflacji, wzrostem kosztów życia gospodarstw domowych, gdzie kwestie ekologii spadły hierarchii budżetu domowego i „piramidy potrzeb”.

